

Oddih v pevskem objemu

Poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov na Ptuj

Foto Zvonko Vidau

Uvodnik

Andrej Bratuž

Vojna in mir

Bakla olimpijskega ognja v Pekingu je dala slovesen začetek letošnjim športnim igram. Same po sebi te svetovne igre pomenijo zmagovalstvo miru in sodelovanja med narodi in državami. In to kljub teptanju človekovih pravic, kar gotovo zatemi simbolni mirovni in prijateljski pomen istih. Tudi šport namreč po svoje prispeva k temu plemenitemu cilju na mednarodni ravni. Podobne misli je v začetku Olimpijskih iger zelo iskreno izrazil tudi papež Benedikt XVI.

Medtem pa je kot strela z jasnega zagorelo na območju Kavkaza in to z bliskovito vojno akcijo med Rusijo in Gruzijo (nekdanjo Georgijo), od koder je bil doma tudi sovjetski diktator J. Džugašvili Stalin. Sicer je v teku zgodovine ta prostor z bližnjimi deželami večkrat predstavljal krizno območje in bil priorišče pogostih bojov.

“Si vis pacem, para bellum” (če želiš mir, pripravi vojno) - tako se glasi znani latinski pregovor. Da vse to drži, nam potrjuje tudi sodobna zgodovina. Vsi se gotovo še spominjamo časov hladne vojne, ko sta se vzhodni sovjetski in zahodni atlantski tabor do zob oboroževala tja do atomskega orožja, a se ni sta spopadla. Ali ni to tudi naš primer? Prav v zadnjih dneh imamo že do zdaj sicer le enostranski sklep o prekinitvi bojov.

Na Kitajskem zlahkne kovine (zlato, srebro, bron) nagrajujejo zmagovalce Olimpijskih iger, na Kavkazu pa svinčenke strežejo po življenju v imenu ideo-

loških in drugih interesov.

Že stari grški filozofi so v boju in vojni videli začetek vse stvarnosti. Predsokratik Heraklit je zapisal, da je boj oče vseh stvari. V zgodnji moderni filozofiji je Anglež Thomas Hobbes zapisal, da je človek človeku volk (homo homini lupus) in zagovarjal nasilje s strani vladarja kot osnovo države, ki jo je pojmoval skrajno absolutistično. Ob koncu 18. stoletja je veliki nemški filozof I. Kant pisal o nujnosti trajnega miru.

Veliki ruski pisatelj in pedagog L. N. Tolstoj (po njegovem znanem romanu nosi naslov ta zapis) je sam slovel kot zagovornik nenasilja. V tem poletnem času je odšel veliki ruski književnik našega časa A. Solženicin, ki je nasilje sovjetskih gulagov in ječ sam prenašal. Nasilno pa je umrl tudi zagovornik nenasilja, veliki M. Gandhi.

V teh vročih poletnih dneh in ob poteku Olimpijskih iger je torej vprašanje vojne in miru še kako aktualno. Mirovne pobude s strani OZN in Evropske unije so gotovo nadvse dobrodošle. Eden od velikih papežev 20. stoletja je zgovorno izjavil, da je z vojno vse izgubljeno, z mirom pa vse pridobljeno. To ni bilo aktualno le malo pred začetkom druge svetovne vojne, ampak je to tudi danes. Mir je ena od najvišjih vrednot človeštva. To nam je že pred 2000 leti oznanil angel v Betlehemu, pred pol stoletjem pa je podoben klic vsebovala enciklika Pacem in terris (Mir na zemlji) velikega Janeza XXIII.

Mir pa si tudi mi vsi želimo, s tem pa se zlasti pri nas urejene in pozitivne odnose med manjšino in večino, ki lahko zagotavljajo pravi mir tudi v naši vsakdanji stvarnosti.

Pred dopustom

Premalo nas je, da ne bi bili zelo zaskrbljeni!

Nikdar nismo verjeli obljubam sedanjega italijanskega predsednika vlade, ne predvolilnim in tudi zdaj njegovim obljubam ne verjamemo. Z našim tednikom smo se v volilnem času opredelili za levo sredino, ki je na političnih volitvah pred tremi meseci doživela pekoč poraz, ki ga lahko najlepše pojasnimo s primerom košarkarskega izida. Pri košarki namreč velja pravilo, da lahko s parketa odideš kot poraženec z dvignjeno glavo, ko si izgubil tekmo za nekaj točk, ko pa izgubiš tekmo za dvajset pik, veš, da si ga s soigralci polomil, in zato greš v slačilnico s sklonjeno glavo. Tudi zato, ker nimaš kaj reči, si pač izgubil in pika. Tako smo tudi sami sklonili glavo po izidu političnih volitev v Italiji, kajti razlika za deset odstotkov je neverjetno velika za vsako demokracijo, za Italijo tudi.

Ne, ne bom vas zatežil s še eno nepotrebno analizo prave katastrofe, ki jo je doživela leva sredina, in z njo tudi mi, ki smo zanjo volili!, kot vas tudi ne bom težil z nepotrebni ugotovitvami, da sedaj taista leva sredina dela vse, razen tistega, za kar je poklicana, saj je njena opozicija tako šibka, boječa, tiha, predvsem pa neuspešna, da se ne čudimo več, zakaj “smo ga na volitvah dobili po grbi”.

A vrnimo se k premierju, ki zna početi odlično nekatere stvari, kot jih pač on zna delati: vse seveda pred televizijskimi kamerami in vse glasno, predvsem pa zna zelo dobro zamegliti tam, kjer bi bila potrebna luč, in javno ter preglasno prižiga luč tam, kjer že itak sije vroče avgustovsko sonce. Temu se sicer res lahko reče, da človek imenitno pozna medije in populizem, lahko pa se ta stvar tudi imenuje s pravim imenom, ki seveda ni daleč od šarlatanstva. Pa vsekakor ne moremo mimo bolečega dejstva, ki bo prizadelo vso našo narodno skupnost, o katerem sicer berete v Primorskem dnevniku in poslušate po Radiu Trst A. Govorimo namreč o sporni odločitvi sedanjega desničarske italijanske

vlade, da odvzame del neposrednih denarnih sredstev, ki jih namenja tisku, v našem primeru Primorskemu dnevniku in deloma, a v manjši meri, tudi nam, Novemu glasu, in sorodnim tednikom po vsej državi.

Vlada, ta vlada, namreč klesti tam, kjer je najlažje, in najlažje je vedno klestiti pri šibkih in najbolj potrebnih. Toliko o premierjevih besedah, češ da edino on “vodi levičarsko in socialno politiko”!

Kaj bi to pomenilo za naš osrednji dnevnik, si ne moremo niti predstavljati in seveda zato kolegom Primorskega dnevnika izražamo vso našo solidarnost, kot seveda tudi upamo, da se bo naša politična rešitev, s katero bi se stvari za manjšinski tisk le uredile, saj je v tem kontekstu prizadet tudi južnotirolski dnevnik Dolomiten in, poznavajoč Južne Tirolce, vsaj upamo lahko, da se ne bodo takoj predali. Upajmo, da se bo našla ustrezna rešitev, ker bo sicer zares tragično.

/ stran 2
Jurij Paljk

Poletna številka NG

UREDNIŠTVO je zaradi poletnega premora zaprto od 13. do 27. avgusta. Naslednja številka bo šla v tisk v torek, 2. septembra. Sodelavce in sodelavce prosimo, naj pošljejo svoje prispevke za prvo septembrsko številko najkasneje do ponedeljka, 1. septembra opoldne.

Obvestilo

Vsakoletno slovensko goriško-tržaško romanje na Barbano bo v ponedeljek, 1. septembra. Somaševanje bo ob 11. uri vodil mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej.

DRAGA 2008

Od 5. do 7. septembra

Park Finžgarjevega doma - Opčine (TS)
Dunajska cesta 35

Info: DSI - ul. Donizetti, 3 - 34133 Trst (Italija)
Tel. +39 040 370846
faks +39 040 633307
El. naslov: redakcija@mladika.com

Pomembno srečanje na deželi

Igor Gabrovec se je sestel s Tondom in Molinarom

Zavlačevanje podpisa odloka, ki potrjuje območje vidne dvojezičnosti, kriza Primorskega dnevnika, vprašanje financiranja SSG in politika do teritorija so glavne teme v ospredju na sestanku med deželnim svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem in predsednikom deželnega odbora Renzom Tondom. Srečanje, na katerem je predsednik dežele spremljal odbornik za kulturo Roberto Molinaro, je bilo priložnost za koristno izmenjavo mnenj in za obračun stanja pred poletnim preporom. Obema je Gabrovec poklonil izvod Pahorjeve Nekropole, ki še vedno zaseda vrh najbolj prodanih knjig na italijanskem tržišču. Glede odluka o vidni dvojezičnosti, ki ga na osnovi zaščitnega zakona 38/01 podpiše predsednik deželne odbora in s tem določi omejeno območje, na katerem je predvidena raba slovenščine na dokumentih in na splošno na vseh javnih napisih kot tudi na praporih (ista določila se nato uveljavljajo tudi pri cestnih oznakah), je predsednik Tondo zagotovil, da ni ovir političnega značaja. Dejstvo je, da je po določitvi območja s strani Paritetnega odbora že prejšnji predsednik Illy 8. februarja letos naslovil s zainteresirane uprave pismo s prošnjo, da pritrdijo k izbiri. Žal, tako deželna uprava, se številne občine (med temi je kar nekaj naših, dvojezičnih) niso odzvale

pismu, ki mu bo zato sledil nov dopis s točno določenim terminom za odgovor. "Tondo naj bi zato podpisal odlok že v prihodnjih mesecih in vsekakor pred jesenjo, čeprav se takoj zatem postavi vprašanje širitve določenega območja, ki za zdaj še vedno izključuje središči Trsta in Gorice", je po srečanju v palači deželne vlade poudaril svetnik Gabrovec.

Deželni svetnik Gabrovec je Molinaru obrazložil zapleteno vprašanje financiranja Slovenske

goma. "Za to so odgovorne tri javne ustanove, se pravi Občina in Pokrajina Trst ter sama Dežela, ki so po zakonu dolžne prispevati vsaj toliko, kolikor prispeva ministrstvo za kulturne dobrine v Rimu; to pa se še zdaleč ne dogaja", je še dejal Gabrovec. Govor je bil tudi o vstopu predstavnika javnih ustanov v upravni svet SSG, saj je isto potrebo že večkrat izrekla tudi Občina Trst.

Deželni svetnik SSK Gabrovec je predstavnikom deželne vlade predložil zaskrbljenost zaradi stanja Primorskega dnevnika, ki ga je zadnji državni finančni manever hudo prizadel. "Tako predsedniku Tondu kot odborniku Molinaru sem izpostavil pomen, ki ga vse po-vojnno obdobje odigrava dnevnik v življenju slovenske manjšine v FJK, in dejstvo, da se zaradi objektivnih razlogov časopis ohranja z odločilno podporo javnih skladov", je dejal Gabrovec.

Svetnik Gabrovec je Tondu orisal pomen novoustanovljene Lokalne akcijske skupine, ki predstavlja dragoceno priložnost za vsestranski razvoj kraškega območja na Tržaškem in Goriškem. Pogovor je nanesel tudi na tehnične detajle, kot je tesen termin (do 1. septembra) za predstavitev načrta, na osnovi katerega bo LAS deležna

deželne finančne dotacije. "Predsednik Tonda sem prosil za podaljšanje zapadlosti, tako kot sta že zaprosili pokrajinski upravi", je povedal Gabrovec, ki je sicer prejel neuradna okvirna zagotovila, da bodo pristojni uradi vendarle upoštevali specifikum in odredili podaljšanje terminov za vsaj mesec dni.

ga stalnega gledališča in izrekel nujno, da že septembra skliče posvetovalno komisijo za slovensko manjšino, ki jo sestavljajo predstavniki krovnih organizacij, javnih upraviteljev in šolstva. Glede kultur gledališča, ki je kljub številnim posegom še vedno deležna finančne dotacije, ki je daleč pod zakonsko predvidenim pra-

uredništva, ker dobro vemo, kako je, ko se znajdeš v težavah, ki jim ni videti konca. Tudi v našem uredništvu smo namreč na "zgodovinskem minimumu", pod katerega je skoraj nemogoče iti, in tudi naša Zadruga se ukvarja s finančnimi problemi, ki so sicer premostljivi, če bi se v naši sredi le našla dobra

(politična) volja zanje. In pa seveda zdrav občutek za mero, za pravičnost in pravdnost, ki so (še vedno!) vrline krščanstva in tudi vsake dobre človeške družbe! S to številko se, drage bralke in bralci, poslavljamo od vas za dva tedna, ki bosta nam in našim sodelavcem prav prišla, da se odpočijemo in si nabereemo novih moči, da bomo nadaljevali delo s po možnosti večjo vnemo, predvsem pa bolj sveži. Počitka in blage sence, prijetnega hlada in časa za razmislek ter vsem potreben odmor seveda voščimo tudi vam, kot si obenem tudi želimo, da bi nas tudi v prihodnje spodbujali, nam ostali zvesti še naprej. Vaše predloge skušamo upoštevati, novih sodelavcev se ne branimo, kot vas tudi vsak dan beremo na naših spletnih straneh, ki so prijetna novost, saj smo za zdaj še vedno v zamejstvu edini "odprti medij" na internetu. Obiščite nas torej na spletni strani www.noviglas.eu in nam napišite svoja mnenja, predloge, želje. Vsem želimo prijetne počitnice!

Kljub demografskemu upadu

Beneška Slovenija hoče preživeti

Kaže, da Slovenci na Goriškem in Tržaškem še vedno obravnavamo življenje ljudi v Beneški Sloveniji preveč občasno in zgolj iz neke sentimentalne solidarnosti, a se premalo poglobljamo v njihove stvarne razmere. Spodbudo za ta zapis nam je dal daljši članek znanega javnega delavca in raziskovalca Riccarda Ruttarja v kulturno-verskem glasilu Dom z dne 31. julija letos, v katerem trezno in utemeljeno razmišlja o

nes. Zanimivo in obenem usodno je dejstvo, da so se začele najprej izseljevati mlade ženske, ki so se v glavnem zaposlovale kot hišne pomočnice in negovalke v severnoitalijanskih mestih pa tudi v Švici. V belgijske rudnike so odhajali mladi moški, dobesedno s trebuhom za kruhom. Nekateri izseljenci se sicer kot upokoenci vračajo na svoje rojstne domove, a to je za prihodnost beneških vasi in zaselkov odločno premalo. Zato danes ni

dosti upanja za obnovo življenja v zapuščenih oziroma izpraznjenih vaseh Benečije. Do tega zaključka prihaja avtor zadnjenega razmišljanja, Riccardo Ruttar.

Enako demografsko usodo sta v obdobju od leta 1951 do konca leta 2007 doživeli tudi občini Bardo in Tipana v zahodnem delu Beneške Slovenije. Izgubili sta namreč 71,4% svojega prebivalstva, Režija pa 65%. Edina občina v obmejnem pasu, ki je rahlo napredovala (za 0,8%), je Čedad. Močno pa se je povečalo število prebivalcev v neposrednem ravninskem predelu Furlanije, kamor so se številni slovenski gorjani preselili zaradi zaposlitve v tamkajšnjih tovarnah stolov. Tako je občina Moimacco povečala prebivalstvo za 32,5%, Buttrio za 56% in Remanzacco za 56,6%. Izpraznjenje beneških va-

si je pospešilo dejstvo, da na njihovem območju ni bilo nobenih pomembnih gospodarskih pobud, ki bi vsaj del prebivalstva zadržale v njihovih vaseh. Tudi danes ni videti na obzorju nobenih razvojnih možnosti.

Eno redkih področij, na katerem je Benečija naredila pomemben korak naprej, je kulturno in prosvetno delovanje (društva, krajevni časopisi, prireditve in razna srečanja). Pri lepem številu pripadnikov beneške skupnosti se je ojačila zavest o lastni identiteti. Sad te zavesti je bila ustanovitev dvojezičnega šolskega centra v Špetru in njegovo delovanje danes, ki oblikuje del mlajše generacije, da se bo lahko vključil v enotni slovenski kulturni prostor. Blagodejne posledice se že čutijo po nedavni odpravi mejnih pregrad od naravne zaledja na

Bovškem, Kobariškem in Tolminskem.

Ob vsem do tu povedanem pa ne moremo mimo nezasiščenega dejstva, da italijanske oblasti še vedno onemogočajo gledanje slovenskih televizij-skih oddaj po deželni televizijski mreži, ki jih lahko gledajo Slovenci na Tržaškem in Goriškem. Žal tudi prejšnja levosredin-

ska vlada ni uresničila danih zagotovil za razširitev omenjenih televizijskih oddaj tudi na področje videmske pokrajine, kjer tudi živi priznana slovenska narodna skupnost.

Na tem mestu moramo omeniti, da je na območju Beneške Slovenije na letošnjih deželnih volitvah kar lepo število glasov prejela manjšinska lista Slovenska skupnost, kar pomeni, da del beneških rojakov želi imeti neposredno besedo tudi na političnem področju.

Kljub velikemu demografskemu upadu in neobetavnim perspektivam na socialnem in gospodarskem področju pa se le kažejo znaki, da bi beneške doline rade preživele sedanji zastoj. Upati smemo, da bodo zgodovinske spremembe zadnjih let omogočile tudi njihov razvoj.

Alojz Tul

S 1. strani

Premalo nas je...

Da ne bo nesporazumov, te besede pišemo iz srca, vsi iz našega

Na dnu...

V ČASU STRESA SI VSAK ČLOVEK ZASLUŽI DOPUST...

...TAKO DA LAHKO NAREDI ŠE VSE TISTO, ČESAR NI ZMOGEL MED LETOM!

Povejmo na glas

Izredne razmere po vsej državi

Le nekaj mesecev po izvolitvi in na pragu meseca avgusta je nova vlada uvedla izredne razmere po vsej državi. Vsaj 6 mesecev bo 3000 vojakov po vseh večjih mestih pomagalo obstoječim silam javnega reda v boju zoper najrazličnejši kriminal s posebnim poudarkom na nezakonitih priseljenicah. In če bodo rezultati teh mesecev pozitivni, bo vlada navzočnost vojakov oziroma trajanje izrednih razmer lahko še podaljšala. Vsekakor je uvedba izrednih razmer drzen odgovor na opozorila, ki jih je evropski komisar za človekove pravice Thomas Hammarberg naslovil na italijansko vlado, da jo koalicijske ob incidentih z Romi in napovedjo, da je treba pripadnike te etnične skupnosti dodatno popisati. Evropski komisar je namignil, da velja "problem tujcev" urejati z običajno in ne izredno zakonodajo. Kot reče no, je italijanska vlada na vse to odgovorila na način, ki ga je že nekajkrat obljubila, da bo namreč v vsakem primeru šla svojo pot in se ne bo ustavila, saj želi brezpogojno zaščititi svoje državljane - slednje zaradi kriminala in priseljenec po splošnem mnenju vse bolj preveča strah in v tem primeru država pač mora ukrepati.

Izredne razmere so izredne razmere, nikakor torej ne majhna stvar, narobe, ena največjih in najbolj bistvenih, kar jih obstaja. Pri tem je zanimivo, da zares močnih odzivov na tovrsten ukrep ni bilo, niti ne vidnih protestov. Največje avtoritete za sedaj molčijo in utihnili so novinarji ter celo satiriki, ki so po oce-

ni znatnega dela evropske javnosti daleč najpronicljivejše zrcalo razmer v Italiji. Mar to pomeni, da je zaradi tako skrajnega ukrepa prevladal šok, češ, kako se je kaj takšnega moglo zgoditi prav nam? Ali pa je bilo že prej prisotno prepričanje, da se ni dalo drugače, ker je bilo stanje v državi prekomerno problematično? V takšnem vzdušju tudi glas politične opozicije ne more biti več kot toliko vpliven, ker čuti, da v javnosti nima dovolj širše podpore? Naj bo tako ali drugače, sedanja vlada bo v duhu izrednih razmer nadaljevala. Velike pristojnosti bodo dobili župani, in sicer v boju zoper drogo, prostitucijo in t. i. mikrokriminal. S pričetkom leta 2010 naj bi bile osebne izkaznice dopolnjene s prstnim odtisom, resnično skrajnost pa predstavlja predlog Severne lige v naši deželi, naj bi nezakonitim priseljenecem, razen v izjemnih primerih, odrekli zdraviljenje. Ključno razpotje vseh navedenih in napovedanih dogajanj, ki bi se jim seveda bilo mogoče izogniti, pa je v zadrževanju, da ljudje živijo v strahu, ker da so od kriminala in priseljenec ogroženi. Ker je tako, bi politika morala ljudi nagovoriti in jih prepričati, da je strah pred tujci in pred drugačnimi zelo škodljivo počutje, ki se ga velja v svoje dobro kar najhitreje znebiti, še posebej zaradi več kot treh milijonov zakonitih priseljenec, ki že živijo v državi. Tovrsten nagovor je smer, ki rešuje, vse ostalo strah in napetost zanesljivo stopnjuje.

Janez Povše

Poletni seminar ZCPZ na Ptuj

Msgr. Ravignani: "Čuvajmo slovensko pevsko dediščino!"

Poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov je že dobra tri desetletja in pol edinstvena priložnost druženja ob petju, nabiranja novih pevskih, glasbenih in liturgičnih kompetenc, a tudi sproščene zabave na izletih in kopanju v toplih, kjer seminarji potekajo. Pa vendar je vsaka izvedba nova izkušnja za udeležence in lep izziv za organizatorje pri tržaški Zvezi cerkvenih pevskih zborov (ZCPZ). Letošnji seminar, ki so ga organizirali v toplih na Ptuj in je potekal v novem hotelu Primus, je trajal od nedelje, 3., do sobote, 9. avgusta, in je bil kot je bilo povedano na zaključnem nastopu - v marsičem rekorden. Tako je bilo število rednih udeležencev, saj je seznam štel kar 116 članov, med tednom pa so

se jim za kak dan pridružili še nekateri obiskovalci. Med prisotnimi je bilo kar 72 pevk in pevcev, od najstnic in maturantov do non in nonotov, ki so po

titutu SAZU in zborovodja cerkvenega zbora na Viču v Ljubljani, ter prof. Mirko Ferlan, zborovodja mlajše generacije iz Naborne, ki je iz zborovodstva in zborovske

Foto Zvonko Vidau

ustaljenem programu v jutranjih urah obiskovali pevske vaje, ki sta jih vodila prof. Tomaž Faganel, raziskovalec na Muzikološkem in-

kompozicije diplomiral na tržaškem konservatoriju Tartini, je pa že več zborovodja, saj v domači vasi vodi osnovnošolski zbor, dek-

liški zbor Kraški slavček in mešani zbor F. B. Sedej iz Števerjana. Urški Sinigoi pa je bila zaupana skupina kar 14 otrok različne starosti, da so skupaj risali, poslušali pravljice, izdelovali lutke, si izmišljali predstave in se učili recitiranja priložnostne pesmi, ki jo je sestavila prof. Lučka Susič, s katero so nastopili na sklepnem večeru. Na seznamu otrok so sicer bili še štirje, ki pa so s katerim od staršev drugače preživljali dneve na Ptuj.

Tudi letos je ZCPZ omogočila tečaj za organiste, ki ga je vodil ljubljanski stolni organist, prof. Gregor Klančič, sicer doma iz Mirna. Obiskovali so ga tri mlada dekleta in desetletni fant. Ostali prisotni na Ptuj pa so bili sorodniki in prijatelji, ki niso aktivni zborovodje ali organisti in pevci. Po ustaljeni praksi sta si voditelja seminarja razdelila program. Tako je prof. Faganel vabil Venturinijevo slovensko mašo, ki jo je posvetil Bazoviškemu junakom, v Arhovi priredbi in več liturgičnih pesmi različnih avtorjev (Hochreiter, Mav, D. Močnik, Sattner, p. Špendov). Pevke in pevci smo se sprva malo ustrašili, saj je

ubral odločno hiter tempo vaj in smo se morali kar potruditi, da smo mu sledili. Na šaljiv način je znal ohranjati našo pozornost in nas opozarjati na intonacijsko točnost, skupne vstope, na potrebo jasne izgovorjave tudi nekaterih konzonantov, kot so r, h, d, ali na dejstvo, da se med vajami ne komentira (za to obstaja knjiga vti-sov), da je med nami kar nekaj "skadateljskih talentov", ki so po svoje prirejali pesmi, ali da včasih kljub naporu tudi pevci kot nekateri učenci namesto lepo knjižno: fi-zol, kljub govornim vajam, izrečejo: f'žk. Posvetni program, ki je bil za mešani zbor posvečen Bredi Šček, moški Rapotčevemu Pevskemu geslu in dvema Tomčevima priredbama ljudskih, pa je bil zaupan prof. Ferlanu. Druga zborovodska šola, a nič manjša zavzetost in skrb za točen nastavek, za osvetlitev tona in da ne bi bili 'zvezde repatice', pevci, ki se vlečejo za pravim tempom in le pripevajo, ker se zanašajo na ostale. Velikokrat smo ponovili nekatere kritične takte, velikokrat je pohvalil pevce, a dodal, da bi želel še kaj izboljšati. Kmalu je prišel petek, ko smo cerkveni del programa predstavili med mašo v starodavni župnijski cerkvi sv. Jurija. Združeni zbor je vodil prof. Faganel, pri orglah pa ga je spremljala dolgoletna sodelavka ZCPZ prof.

Angela Tomanič. Med mašo, ki jo je daroval škofov vikar msgr. Vončina, ob somaševanju vodje Pastoralnega središča msgr. Gerdola in bazovskega župnika Škerlja, domačega župnika, patra Mirka Pihlerja, in še nekaterih drugih pastrov minoritov, smo se spomnili vseh rajnih pevk in pevcev, ki so nas zapustili v minulem letu. Zbrane tržaške goste je uvodoma v imenu mestne občine Ptuj pozdravil občinski svetnik Peter Pribožič, sam župnik pa je kratko orisal zgodovino Ptuja in znamenitosti cerkve s. Jurija. Po maši je prisotnim v cerkvi delovanje ZCPZ, sam seminar in program predstavila prof. Lučka Susič, pri orglah pa so nastopili mladi udeleženci tega tečaja: Rok Dolenc, Veronika Kos, Nada Tavčar in Veronika Žbogar. Vsak je suvereno zaigral skladbico, ki je bila primerna starosti in znanju. Sam koncert so obogatili še letošnji mentor, prof. Gregor Klančič s Bachovim koralom, sopranistka Renata Vereš Klančič, ki je ob moževi spremljavi doživeto zapela Ave verum sodobnega angleškega skladatelja Karla Jenkinsa, in še prof. Angela Tomanič, ki je krajši koncert na Brandlovih pnevmatskih orglah, obnavljal jih je mojster Jenko, tudi slovesno zaključila.

/ stran 15
VJ

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino 14. mednarodna likovna kolonija

Od 11. do 15. avgusta 2008 bo na Sinjem vrhu nad Ajdovščino potekala 14. mednarodna likovna kolonija UMETNIKI ZA KARITAS. Geslo letošnje kolonije in potujočih prodajnih razstav je: Rad te imam. Zaupam ti. Izkupiček bo namenjen podpori programa za brezdomce, ki ga Karitas izvaja v Bertokih pri Kopru. Izbrani udeleženci: Zalka Arnšek, Bogdan Čobal, Jana Dolenc, Robert Faganel, Stane Jarm, Zmago Jeraj, Matej Metlikovič, Marjan Miklavc, Albina Nastran, Blaž Šeme in Miha Žorž. V času kolonije bodo prisotni tudi strokovni sodelavci: umetnostna zgodovinarica in likovna kri-

tičarka Anamarija Stibilj Šajn ter slikarji Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Silva Karim, Azad Karim, Mira Ličen Krmpotič in Tone Seifert. Za dva dni so povabljeni udeleženci lanske likovne kolonije in dva posebna gosta - slikarja Spasoje Papič in Jože Vogelc. V sredo, 13.8., bo ob 20. uri Pogovor o umetnosti in dobrotah, ki ga bo vodil urednik kulturnega programa Radia Ognjišče Jože Bartolj. V četrtek, 14. avgusta, bo DAN ODPRTIH VRAT, na katerega so povabljeni tudi drugi likovni ustvarjalci, ki bi želeli svoj likovni zapis narediti ta dan ali ga darovati za namen kolonije. Vabljeni tudi drugi ljubitelji lepega in dobrega,

še posebej povabljeni tisti, ki bi želeli kupiti ali rezervirati katero od nastalih del. Ob 18. uri bosta predstavitev slikarjev in kulturni program. Nastopili bodo mladi in pevke z Gore, prisotne bosta pozdravila koprski škof Metod Piriš in ajdovski župan Marijan Poljšak, v imenu Karitas bo spregovoril ravnatelj Matej Kobal, projekt Umetniki za karitas, udeležence in nastala likovna dela bosta predstavili voditeljica projekta Jožica Ličen in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Namen vseh likovnih kolonij Umetniki za karitas je: druženje umetnikov v duhu podarjanja talenta, znanja in časa za druge; potovanje prodajnih razstav s prenašanjem osnovnega sporočila karitas in podpora določenega programa pomoči, tokrat bodo sredstva namenjena nastajajočemu Centru karitas v Bertokih, ki se še posebej ukvarja s problematiko brezdomstva.

Karitas ob pomoči podpornikov programa poskrbi za kritje stroškov bivanja umetnikov, nakup platen in barv ter izdajo kataloga. Vsa organizacijska dela in strokovna pomoč, kot tudi potovanje prodajnih razstav po galerijah in drugih razstavnih prostorih, se v duhu karitas opravijo prostovoljno. Umetnik - udeleženec kolonije je naprošen, da v primeru nastanka več likovnih del podari Karitas vsaj dve. Organizator ne postavlja pogojev likovnega izražanja, neobvezujoče pa je geslo, ki je naravnano na temo pomoči. Drugačnost likovne kolonije Umetniki za karitas od drugih likovnih kolonij je prav Dan odprtih vrat, ki so odprta za vse likovne ustvarjalce, ki se želijo družiti z izbranimi umetniki in tudi sami

Jožica Ličen (foto JMP)

darovati svoje likovno delo za dobrodelni namen kolonije. V dosedanjih 13. likovnih kolo-

nijah je sodelovalo 628 avtorjev s 1081 likovnimi deli. V teh letih je bilo 135 prodajnih razstav doma in v tujini. V lanskem letu je bil izkupiček namenjen nastajajočemu Domu za ostarele in bolne Emanuel v Ajdovščini. Od 137 nastalih del je Karitas uspelo prodati skoraj 100 slik in iztržiti 18.000 evrov. Razstave so s Sinjega vrha potovale na Dvorec Zemona pri Vipavi, v Galerijo Ars v Gorico, Galerijo Družina v Ljubljano, Peterlinovo dvorano v Trst, Kulturni dom Srečo Kosovel Sežana in hotel Kanin v Bovec. Potovanje in predstavitev likovnih del je povežalo številne kulturne delavce, kupce, sodelavce karitas, predvsem pa ljubitelje lepega in dobrega. Jožica Ličen, gsm 041 429 713, e-pošta: jozica.licen@krc.si.

BENEČIJA Senjama v Matajurju

Po sv. Lovrencu še Rožinca

Prebivalci Kobarida in Posočja so se v preteklosti množično udeleževali praznovanj v čast svetega Lovrenca v Matajurju. To tradicijo je prekinila meja, ki je ločila te kraje po drugi svetovni vojni. Šele v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je ta tradicija nekoliko oživela. Zapiranje mejnega prehoda ob 19. uri pa je še do nedavnega močno pogojevalo udeležbo z druge strani meje.

Letos bo, po odpravi meje, spet zaživel prost prehod ljudi. Meja je bila namreč dokončno odpravljena lanske decembra. Tista noč bo dolgo ostala v zgodovinskem spominu ljudi teh krajev. In prav temu dogodku je posvečen videoposnetek Noč, ki je izbrisala ta prepleti konfin, ki je nastal v produkciji zadruge Most. Videoposnetek, ki ga bodo premierno predstavili v Matajurju 15. avgusta ob 20.30,

predstavlja v 45 minutah praznovanja ob padcu meje, a tudi zgodovino teh krajev, ki je bila zaznamovana prav zaradi prisotnosti meje. Posnetke in arhivsko gradivo sta zbrala, ob pomoči snemalca in tehnika Štefana Rutarja, častnikarja Ezio Gosgnach in Miloš Batistuta. Senjama sv. Lovrenca in Rožinca bodo letos v Matajurju praznovali v soboto, 9., nedeljo, 10., in ponedeljek, 11. avgusta, ter v četrtek, 14., petek, 15., soboto, 16., in v nedeljo, 17. avgusta. Pobuda, ki postaja z organizacijskega zornega kota iz leto v leto vedno večja, povezuje kulturo in tradicijo, gostoljubnost in zabavo, šport in naravo. Skratka, gre za nepogrešljiv dogodek v polet-

ni ponudbi Nadiških dolin. Zunanega opazovalca najprej preseneti dejstvo, kako lahko manjši kraj zmoro organizirati dogodek, ki traja celih osem dni in ponuja zelo pester spremlje-

valni program. To je možno zaradi sinergičnega dela krožka Acli Matajur, Pro loco Vartača in Nediške doline, umetnikov Bottega dell'arte ter župnije, uprave občine Sovodnje ter Gorské skupnosti Ter, Nadiža in Brda. Na programu so tudi letos tradicionalne pobude. Pešpot legend (možnost vodenega izleta v petek, 15., in v nedeljo, 17., ob 9.30) je doživela velik uspeh, omeniti pa velja tudi tradicionalno blagoslovitev rož (pri maši na predvečer Velikega šmarna ob 18. uri), o samem prazniku pa bodo, na veliki šma-

Pešpot legend

Želite srečati škrate, videti hišo krivopete? To je možno le na pešpoti legend v Matajurju. Obujete telovadne copate ali čevlje za trekking ter se napotite v Matajur. V teh dneh bosta na razpolago dva vodena izleta, in sicer v petek, 15., in v nedeljo, 17., vsakič ob 9.30. Gre za dveurno, vsem lahko dostopno, pot, ki se vije po poti procesije sv. Marka. Pro loco Vartača je poskrbela za table in zgibanko s potjo in opisom krajev, ki so povezani z legendami teritorija. Pot se začne in konča pri Bottega dell'arte, po dveh urnih sprehodu v naravi, od koder je možen pogled na beneško laguno in Istro ter do neposrednega ogleda značilne arhitekture Beneške Slovenije, ki je najzahodnejši del slovenskega sveta.

ren (s pričetkom ob 16. uri), spregovorili tudi izvedenci. Ob vsem tem bi lahko omenili še delavnice rezbarstva, pritrkovanje in koncert priznanih skupin. Za ljubitelje nogometa bo v nedeljo, 17., s pričetkom ob 10. uri, na sporedu tradicionalni nogometni turnir beneških vasi na igrišču v Turinu, ki je, kot ponosno trdijo organizatorji, nogometni dogodek z najmanjšim okoljskim vplivom v Italiji.

Spored

Petek, 15. avgusta – Veliki šmarnen (Rožinca): ob 9.30 voden izlet po Pešpoti legend; ob 12. uri svečana sv. maša - Rožinca, z blagoslovom šopov cvetja, ki bodo potem razstavljeni pred cerkvijo; ob 12.30 razstava Siri brez meja; ob 16. uri bodo izvedenci, na podlagi sestave šopov rož, razlagali botanično bogastvo Matajurja; ob 20.30 ples z ansamblom Klavžar ter premierni predstavitev dokumentarca Noč, ki je izbrisala ta prepleti konfin, ki je nastal v produkciji zadruge

Most.
Sobota, 16. avgusta: ob 19.30 predstavitev igre "morra"; ob 20.30 ples z ansamblom Vese-ljaki; ob 21. uri (ob ugodnem vremenu) ogled zvezd in luninega mrka s pomočjo teleskopov astrofilov skupine Afram iz Remanzacca.
Nedelja, 17. avgusta: ob 9.30 voden izlet po Pešpoti legend; ob 10. uri 2. nogometni turnir Turin 2008 (nagrajevanje ob 17.00); ob 12.30 razstava Siri brez meja; ob 20. uri ples s skupino Tokkai.

VELIKI ŠMAREN Marijino vnebovzetje

Pomen praznika in maše

Kar 15 primorskih župnijskih cerkva posvečenih Vnebovzeti

Kar 15 župnijskih cerkva je na Primorskem, v koprski škofiji, posvečenih skrivnosti Marijinega vnebovzetja. Pri tem ne štejemo podružničnih cerkva. Zakaj tako veliko? Najstarejše cerkve so v krajih, kjer se je krščanstvo med Slovence širilo iz Ogleja, posvečene Mariji Vnebovzeti. Marijinemu vnebovzetju so posvečene naslednje župnijske cerkve: koprski stolnica, Bertoki, Dekani, Movraž, Vreme, Knežak, Jelšane, Slavina, Kojško; Medana, Kanal, Tolmin, Kobarid, Podmelec v Baški grapi in Spodnja Idrija. Isti skrivnosti je posvečenih tudi več podružničnih cerkva. Koprski škof Metod Pirih v zvezi s tem poudarja: "Marija je zvezda naše zgodovine in upanje naše prihodnosti. Vsa naša dežela je povezana z Marijo. Kar 15 župnijskih cerkva je pri nas v škofiji posvečenih Mariji Vnebovzeti. O Mariji in njenem češčenju v našem narodu pričajo številne umetnine, raznovrstne upodobitve, pesmi, glasba in neštete molitve. Ob Mariji so se navdihovali in vzgajali naši verni predniki".

Pri nas je seveda izjemnega pomena Repentabor, saj imamo na ta dan veliko slavlje v čast Devici Mariji prav v tem kraju. Repentabor je bil včasih precej pomembna krajevna romarska pot. Za veliki šmaren so se tedaj proti Repentabru vile številne procesije iz Trsta, Sežane in iz drugih manjših vasi po Krasu. Veliki šmaren je še danes v vročem poletnem času med najbolj priljubljenimi verskimi slavlji v zamejstvu in bližnji okolici: praznik Marijinega vnebovzetja je namreč priložnost, s katero se doživljanje verske tradicije spaja s pristnim družabnim trenutkom. Verniki se namreč po popoldanski sveti maši, ki jo običajno vodi tržaški škof na odprtem prostoru pred cerkvijo Device Marije, zaustavijo ob pokušnji domačih štrukljev in žlahtne kapljice, ki so na voljo v lepo obloženih kioskih.

Najstarejši in najmlajši Marijin praznik - praznik Marijinega vnebovzetja ali Veliki šmaren
Veliki šmaren, kakor praznik Marijinega vnebovzetja imenujemo v ljudski govorici - ponekod tudi velika maša (na Tolminskem rožn'ca) -, velja za največji Marijin praznik. Praznik Marije Device so v Jeruzalemski Cerkvi začeli obhajati kmalu po koncilu v Efezu leta 431 in ga povezovali z Marijinim odhodom s tega sveta. Čeprav spada med najstarejše Marijine praznike,

je papež Pij XII. šele leta 1950 slovesno razglasil versko resnico (dogmo) o Marijinem vnebovzetju. Za to razglasitev ni bilo pravzaprav nobene težave, saj številne cerkve po vsem svetu, od mogočnih katedral do skromnih vaških in božjepotnih cerkvic, izpričujejo vero vrste rodov v Marijino vnebovzetje.

Praznik in Slovenci

Slovenija v tem nikakor ne zaostaja za drugimi državami, kajti prav na naših tleh je veliko cerkva in kapelic posvečenih Mariji v čast. V naši tradiciji je velikošmarenski praznik močno zakoreninjen. Mnogo slovenskih župnijskih, podružničnih in zlasti božjepotnih cerkva je posvečenih skrivnosti Marijinega vnebovzetja. Že v preteklosti so ljudje prav ob Velikem šmarnu veliko romali. V današnjem času praznovanje sovпада z viškom turistične sezone. V mnogih evropskih državah so prav okrog tega praznika skoncentrirali največ dopustov (pomislimo samo na italijanski ferragosto). Romanja dobijo za ta praznik še

mater in ženo prvo na najodličnejši način poveljal v nebesih. S praznovanjem želi katoliška Cerkva poudariti tudi dostojanstvo in visoko poklicanost vsake žene. Praznovanje nas tudi spominja, da sta v našem življenju pomembni tako materialna kot duhovna komponenta, tako večno kot zemeljsko in da se obe prepletata. Delo za duhovno ne pomeni zanemarjanje materialnega. Po krščanski tradiciji velja prav nasprotno: ko se trudimo za zemeljski napredek, si s tem že pripravljamo večno bivanje. Praznik v nas pogloblja to upanje, saj pred nas postavlja primer nekoga, ki mu je to na odličen način uspelo: Jezusovo mater Marijo.

Obnovitev izročitve Materi Božji na praznik Vnebovzete

Odkar je Slovenija samostojna država na praznik Vnebovzete obnavljamo svojo izročitev Materi Božji s posebno molitvijo ali preprosto z molitvijo O Gospi moja. "Izročitev Mariji bomo tudi letos obnovili v romarskih cerkvah, po župnijah in drugih svetih krajih. Marijo bomo prosili za pomoč, da bomo v zasebnem in javnem življenju spoštovali moralna načela ter načela pravičnosti, resnice, poštenosti, medsebojnega spoštovanja in osebnega dostojanstva", je o izročitvi dejal koprski škof Metod Pirih ter še poudaril: "Izročitev Mariji ima svojo vrednost in pomen le, če si v vsakdanjem življenju priza-

poseben pomen, saj nakazujejo vsebini praznika: podobno kot ima romanje cilj, ima cilj tudi naše življenje, ki je potovanje na zemlji. Tudi življenje Marije, prve vernice, je doseglo vzvišen cilj - poveličanje v nebesih. Za praznik Marijinega vnebovzetja so zelo obiskane tako velike in znane kot tudi manjše in lokalno obarvane Marijine božje poti. Vsako leto se na Marijinih božjih poteh na ta dan zbira veliko romarjev. Na mnogih pripravljajo posebne romarske shode in slovesne maše. Organizirajo tudi druge prireditve, povsod pa se trudijo, da ljudem omogočijo duhovno poglabitev s pomočjo pogovora ali spovedi.

Sporočilo praznika

Marijino vnebovzetje je praznik upanja, saj nam govori, da je ena izmed nas ljudi - Marija, dosegla polnost življenja, ki ga kristjani vidimo v večnosti. Marijino poveličanje je svojevrstni poklon krščanstva ženi, saj je Bog prav Marijo,

devamo, da bi živeli in uresničevali tisto, kar smo z besedami obljubili in izpovedali". Marija je bila naša sopotnica, spremljevalka, naša priprošnica in tolažnica v zgodovini. Mariji se želimo zahvaliti za njeno brezmejno skrb in materinsko varstvo. Naša hvaležnost je istočasno tudi naša velika prošnja in želja, da bi še naprej hodili pod njenim varstvom po poti žive vere, svetlega upanja in požrtvovalne ljubezni. Slovesnost bo na Sveti Gori 15. avgusta, ob 10. uri vodil, škof Metod Pirih, pomožni škof Jurij Bizjak pa bo ob isti uri vodil slovesno mašo v Logu pri Vipavi.

Napoved sv. maše slovenskih škofov

Celjski škof, msgr. dr. Anton Stres - V petek, 15. 8. 2008, bo ob 10.00 daroval sv. mašo v Petrovčah, ob 16.00 pa v Šmarju pri Jelšah. Po tej sv. maši bo blagoslovil kapelice pri sv. Roku.

Koprski škof, msgr. Metod Pirih -

Škof Pirih bo v petek, 15. avgusta 2008, ob 10.00 maševal na Sveti Gori pri Gorici. Pri tej sv. maši bo obnovitev izročitve Božji Materi Mariji. Ob 19.00 bo maševal v koprski stolnici Marijinega vnebovzetja.

Koprski pomožni škof, msgr. dr. Jurij Bizjak - Škof Bizjak bo v četrtek, 14. avgusta 2008, ob 17.00 vodil procesijo s kipom strunjske Matere Božje iz Pirana v Strunjan. V cerkvi v Strunjanu bo ob 19.30 daroval sv. mašo. Dodatne informacije dobite pri g. župniku Zorku Bajcu v Piranu, tel. 05/673-34-40. V petek, 15. avgusta 2008, ob 10.00 bo maševal v božjepotni cerkvi v Logu pri Vipavi.

Ljubljanski nadškof in metropolit, msgr. Alojz Uran - Nadškof Uran bo v petek, 15. 8. 2008, ob 10.00 daroval sv. mašo na Brezjah. Pri sv. maši bo obnovitev posvetitve slovenskega naroda Mariji. Popoldne ob 16.00 bo daroval praznično sv. mašo tudi v Novi Štifti na Dolenjskem.

Ljubljanski pomožni škof, msgr. dr. Anton Jamnik - V četrtek, 14. 8. 2008, ob 19.30 bo škof Jamnik v župniji Kranj - Primskovo daroval sv. mašo. Po sv. maši bo procesija z lučkami. V petek, 15. 8. 2008, ob 14.00 bo na Veliki Planini pred kapelo Marije Snežne ob 20-letnici blagoslovitve nove kapele sv. maša. Dodatne informacije dobite pri g. župniku Antonu Prijatelju v Stranjah, tel. 01/832-70-60.

Mariborski nadškof in metropolit, msgr. dr. Franc Kramberger - V četrtek, 14. 8. 2008, ob 20.00 bo nadškof Kramberger na Ptujski Gori daroval sv. mašo. Po sv. maši bodo pete litanije Matere Božje in procesija z lučkami. V petek, 15. 8. 2008, ob 10.00 bo nadškof Kramberger daroval sv. mašo na Ptujski Gori. Obnovil bo vsakoletno posvetitev slovenskega naroda Mariji. Pred sv. mašo bo blagoslovil novo parkirišče za romarje in romarsko pot miru.

Mariborski pomožni škof, msgr. dr. Peter Štumpf - V četrtek, 14. 8. 2008, ob 16.30 bo škof Štumpf v Novi Štifti pri Gornjem Gradu sprejel romarje. Ob 19.00 bo tam daroval sv. mašo, po kateri bo procesija. V petek, 15. 8. 2008, ob 10.00 bo škof Štumpf daroval sv. mašo v Olimju. Pred sv. mašo bo procesija in blagoslov novih kapelic.

Mariborski pomožni škof, msgr. dr. Jožef Smej - V petek, 15. 8. 2008, ob 10.00 bo škof Smej v podružnični cerkvi sv. Marije Vnebovzete v Slovenji vasi (župnija Hajdina) daroval sv. mašo. Pri omenjeni slovesnosti bo g. Pavel Pucko obhajal zlato mašo.

Murskosoboški škof, msgr. dr. Marjan Turnšek - Škof Turnšek bo v petek, 15. 8. 2008, ob 10.00 daroval sv. mašo v Turnišču.

Novomeški škof, msgr. Andrej Glavan - V četrtek, 14. 8. 2008, ob 20.00 bo škof Glavan vodil procesijo z Marijinim kipom iz Čateža na Zaplazu. Po končani procesiji bo na Zaplazu daroval sv. mašo.

Dobrodelna akcija Slovenske Karitas

Za srce Afrike

Slovenska Karitas avgusta začena z vsakoletno dobrodelno akcijo z naslovom Za srce Afrike, ki je namenjena pomoči v osrednjem delu Afrike. Lanskoletna akcija, v kateri so zbrali 145.000 evrov, je obrodila več sadov. Obnovili so streho in notranjost zdravstvenega centra v Mukungu v Ruandi. V Kibungu

so zaključili projekt izgradnje bivališča za osirotle otroke. V kraju Ruzo v Burundiju so zgradili vodnjak in vodovodno napeljavo za zdravstveni center. Podoben projekt na področju zdravstvene oskrbe poteka v Rwisabi v Burundiju. Del pomoči so namenili invalidnim otrokom in mladini v Serowu v Bocvani. Karitas bo na področju zdravstva nadaljevala razdeljevanje pomoči tako invalidni mla-

dini v Bocvani, kot tudi z razširitvijo zdravstvenega centra v Rwisabi v Burundiju in z izgradnjo nove porodnišnice v Ruzu. V sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve RS bodo zgradili osnovno šolo v vasi Butwe. Sredstva nameravajo zbrati tudi za šolo v Rukagu. Vsaka šola bo predvidoma imela po štiri razrede za skupaj več kot 500 otrok.

Otroci iz omenjenega dela Burundija so za šolanje močno prikrajšani zaradi socialnih razmer, pomanjkanja šol, prevelikih razdalj iz vasi do mesta, (ki so ponekod oddaljene tudi do 10 kilometrov), premajhnih in prenatrpanih učilnic ter pomanjkanja usposobljenih učiteljev. V številnih primerih je šolanje posebej onemogočeno dekletom. Posebno pozornost bodo letos namenili problematiki aidsa, ki ima v Afriki katastrofalne razsežnosti in prizadene tudi otroke. Poleg osveščanja bo v Malaviju ustanovljenih šest manjših centrov za pomoč na domu obolenim za aidsom. Vzpostavljena bo tudi mobilna klinika. Dodatne informacije dobite na Slovenski Karitas pri ge. Jani Lampe, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, tel. 059/925-744, GSM: 031/344-481 oziroma na e-naslovu: jana.lampe@karitas.si

Po željah druge največje verske skupnosti v Sloveniji

V Ljubljani bodo zgradili islamsko versko in kulturno središče

Muslimani v Sloveniji, ki so s približno petdeset tisoč pripadniki druga največja verska skupnost v državi, so se skoraj štirideset let zavzemali za zgraditev svojega islamskega verkega in kulturnega središča. Nikoli se niso mogli sporazumeti, predvsem o lokaciji omenjenega objekta in višine minareta. Državna in mestna oblast, pa tudi večina Ljubljančanov, so vselej zavrnili namere, da bi omenjeno središče muslimanske vere po svoji višini in drugih razsežnostih zasenčilo druge objekte in vtisnilo svoj pečat mestu. Zdaj je bilo doseženo soglasje med Muslimansko skupnostjo, vlado in mestno oblastjo v Ljubljani o gradnji islamskega verskega in kulturnega središča in velikosti tega objekta. Islamska skupnost je namenila več kot 4,5 milijona evrov za nakup okoli 11.000 kvadratnih metrov velikega zemljišča, namenjenega gradnji džamije. Zgradili jo bodo na območju med Parmovo in Kurilniško ulico, za Bežigradom v Ljubljani. Glavni objekt bo predvidoma visok do dvanajst metrov, molilnica do 24 metrov, minaret, to je visok stolp ob muslimanski džamiji ali mošeji, s katerega pozivajo vernike k molitvi, pa bo najverjetneje visok do 40 metrov. Tajnik islamske skupnosti v Sloveniji Nevzet Porić želi, da bi islamsko versko in kulturno središče oz. džamijo v Ljubljani lahko začeli graditi prihodnje leto. Pred pričetkom gradnje bodo morali pripraviti še podroben prostorski načrt za območje, kjer bo nov verski objekt stal. V Sloveniji naj bi bilo okoli 50 tisoč Muslimanov ter so druga največja verska skupnost v državi.

20. NAVADNA NEDELJA

Iz 56, 1. 1. 6-7; Ps 67; Rim 11, 13-15. 29-32; Mt 15, 21-28

V tem tednu godujejo tile mučenci: papež Sikst II. in tovariši, diakon Lovrenc, redovnica-spreobrnjenka Edith Stein, papež Poncijan in duhovnik Hipolit, redovnik p. Maksimilijan Kolbe. Držijo palmo mučeništva v rokah, stoječ okrog Vnebovzete (slovesnost - 15. avgusta).

Papeža Siksta so umorili l. 258. Njegovega diakona Lovrenca pa tri dni zatem. Lovrenca je dal cesar še posebej kruto mučiti zato, ker mu je pripeljal največji zaklad Cerkve; uboge in trpeče, kar je cesar smatral za grobo žalitev. Misli je namreč, da bo prejel drugačen zaklad: denar in zlato. Zaradi tega ga je dal peči na ražnju kakor žival. Toda živali se ne mučijo žive.

V Rimu so zgradili mogočno baziliko v njegovo čast. Tja so položili tudi zemeljske

ostanke prvega mučenca diakona Štefana iz Jeruzalema.

Na praznik sv. Štefana in sv. Lovrenca je bazilika sv. Lovrenca v Rimu prepolna pobožnih vernikov od zore do pozno zvečer. Junake vere namreč častimo z iskrenim srcem in prosimo za močno vero v težavah življenja.

Edith Stein, nekdanja Judinja, se je odločeno uprla pogubnemu nacizmu. Vedela je, da bo zaradi tega izgubila življenje. V smrt je šla kot redovnica Terezija Benedikta od Križa. Papež jo je razglasil za sozavetnico Evrope.

P. M. Kolbe, poljski redovnik, je v nacističnem koncentracijskem taborišču prostovoljno ponudil, naj bi ga odpeljali v bunker počasnega umiranja namesto poljskega moža in očeta, ki bi moral v tisti strašni bunker. Toda z junaško žrtvijo redovnega duhovnika se je ohranil za družino.

Papež Poncijan in duhovnik Hipolit (ta nam je dal drugi mašni kanon, ki ga je zadnji vatikanski koncil ohranil nedo-

taknjenega in ga pri maši molimo že 1750 let) si nista bila ravno nežna kritika v teoloških in cerkvenih zadevah, prej zagrizene nasprotnika kot prijatelja. A trpljenje v zloglasnih sardinskih rudnikih, kamor so ju kazensko odpeljali, ju je zbližalo v pravo bratstvo. Zaslužila sta si venec mučeništva. V življenju nista bila zgledna pričevalca ljubezni, v trpljenju in smrti pa ju je ljubezen združila, po krivuljasti poti ljubezni.

Pri vseh naštetih mučencih, prav tako pri vseh drugih mučencih, je vera gibalo za življenje. Polni so Božje ljubezni, gorijo za Boga, četudi ne kakor Elija, ki pa je edinstven mož vere. Tudi žena, o kateri govori današnji evangelij, je, čeprav poganka, polna zaupanja v Jezusa. Prepričana je, da ji Jezus, in samo on, reši hčerko, ki je v oblasti demonov. Jezus spodbuja tudi nas, naj prosimo za rešitev izpod prekanjenih zlih duhov, kajti tudi danes je polno ljudi, ki potrebujejo zdravlja na duši in telesu.

Ker te dni obhajamo veliki Marijin praznik, poveličanje Božje Matere z dušo in te-

lesom v nebeški slavi, je prav, da poudarimo, da je Marija umrla in je bila obujena v življenje, vzeta v nebesa. Najde se namreč še kak iskren Marijin častilec, ki meni, da bi bilo neprimerno, da bi ona, njeno telo, ki nam je darovalo Božjega Sina, umrlo tako kakor vsi ostali zemljani.

Toda prav trpljenje in smrt Božje Matere Cerkve, vsi verujoči, cenimo kot prilagojenost naši usodi in po trpljenju in smrti slavnemu vstajenju tudi v telesu. Prišteta je bila vsem trpečim in umirajočim kot znamenje, ki nas rešuje. In kot tako jo je Jezus kronal z odliko vstajenja že zdaj. Psalm lahko naobrtnemo na Marijo: "Zanjo naj se ti ljudstva zahvaljujejo, o Bog, naj se ti zahvaljujejo vsa ljudstva. Naj se veselijo in radujejo narodi, ker sodiš ljudstva pošteno" (Ps 67, 4. 5).

Naj nas potolažijo besede pisma apostola Pavla Rimljanom o usodi naših najdražjih: "Bog je vse vklestil v neposlušnost, da bi vsem izkazal usmiljenje" (Rim 11, 32). Molitev k Božji Materi naj spremlja prelepa slovenska pesem.

Ko Bog spregovori, človek onemi.

Moja potrditev ob sočloveku

Kako brez haska je poznanjen krščanstvo, se posebej vidi pri otrocih – kako jim "vtepi" v glavo smisel "cirkusa" okrog cerkve in v njej? Kjer starši resno živijo svoje krščanstvo, otroci to prevzamejo kot del njihovega življenja, če pa starši evangelija ne jemljejo zares v življenju, je vse zaman in je zanje res vse to nesmišelj.

Mlademu možu so zvečer iz bolnišnice sporočili, da mu je umrla hčerka na porodu. H komu je šel najprej potožiti svoje gorje? K župniku, in to sredi noči! On pa ga je sočutno vzel s seboj v cerkev, kjer sta eno uro molila. Duša se je umirila, sprejela križ in ob otrokovi smrti ni bilo treba več jokati. "Poslovil sem se od nje, pri Bogu je in midva z ženo sva lahko mirna", je dejal ob slovesu.

Po radiu je bila tale izpoved starejše ženice: "Ko sem videla našega duhovnika, kako resno in

spoštljivo je dvignil kelih in pateno pri maši, sem spoznala, da vidi nekaj za tem, da on vidi, česar jaz ne vidim, in začela sem verovati in redno hoditi v cerkev"! Prav to, je to! Videti čez to stvarnost, ki nas obdaja in v kateri živimo. In dokler se človeku ne od-

pre okence v svet onkraj materialnega, ki ga obdaja, in je ves potopljen vanj, je odveč vsaka beseda. To lahko zapazi vsakdo, kako ga hoče ta svet potegniti vase in ga prepričati, da je oni svet tam preko le naša utvara. Kar pa po izkušnji vemo, da je enako previden ta svet in da nas oropa vse-

ga notranjega razkošja, se mu ne smemo pustiti zasvojiti, ker ta svet nima življenja v izobilju, kot nam ga ponuja evangelij. Vse zvrhane mere dobrin se nikakor ne morejo kosati z zvrhano in potlačeno mero, ki jo dobimo zastoj vsak dan po Božji obljubi. To pa se danes človeku z besedami težko dopove, celo samemu sebi ne. Tudi Jezus je govoril v prilikah, pa so ga po primerjavah vsaj približno lahko "kapirali", saj naravno povedanega ne bi dojeli, zato nam preostane samo še življenje – živeti to, kar spoznaš, stegovati se za obzorji, ki jih sluti duša, in ostajati zvest tej poti. To pa se tudi vidi! To so svetilniki na gori! Spoznamo jih ob ugotovitvah: "Ja, ti pa si drugačen... Ja, tebe se pa bojijo, ker jim znaš povedati... Ti pa se nisi spremenil, ampak ostajaš tak, kot si bil. Tebe ni sram biti veren... " Vsi ti ohranjajo svojo notranjo podobo skozi leta in se ne pustijo "fintirati", slepiti, ustrahovati itd. Tiste, ki tako govorijo,

pa postane strah notranjega miru in notranje ubranosti, ki je sami ne zmorejo. "Samo ti si tak v vasi", je nekdo zabrusil nekemu možu. Da, se ni spremenil, ohranjanja svojo podobo skozi leta in to daje ostalim vaščanom občutek trdnosti, zanesljivosti, potrjuje jih v njih samih – ne sili jih v sprenevedenje, hinavščino itd.

Takemu človeku verjamejo celo tedaj, ko reče, da moli zanje! Pred leti je mlad človek, ki je mešal malto na nekem dvorišču, v veliko začudenje gospodinje, ko je prinesla pijačo, prosil, naj moli zanj. Ona je odkimala in šla svojo pot. Kadar se srečata, morda enkrat na leto, mu ta ženica to potrdi. Zanimivo, tudi on ni tega pozabil. Vprašati mu je nerodno, ko pa jo je slučajno pred kratkim srečal pred trgovino, jo je pozdravil in ogovoril. Tako je njegova beseda "padla v pravo smer..." "Nihče ne moli zame"! ji je dejal. (Težke domače razmere, žena psihično neuravnovešena, še zlasti, ko ne jemlje redno zdravila, hčerka slabo vzgojena, ker se zanjo mama ne zanima, čeprav je zelo nadarjena... Vendar, kljub svoji preproščini, on resno jemlje vse te težave, čeprav v cerkev ga ni, medtem ko žena občasno zavije, enako hčerka...) Ta nagovorjena ženica pa mu je glasno odgovorila, da so slišali pivci pred gostilno na drugi strani ceste: "Da, jaz molim zate in za vse, tudi za tiste dedce pred oštarijo, ki jih na nedeljo ni zraven"! in pokazala je s prstom nanje. Tedaj se je videlo, da je ta mož prav to hotel slišati, pa verjetno tudi zato, da bi drugi slišali! In so! Njun nadaljnji pogovor je zastal in tako sta se razšla! Vsakdo od nas, vsaj včasih, želi slišati kakšno potrditev, ki jo pričakuje od kogar koli že, mogoče tudi to, da nekdo zanj tudi moli!

Ambrož Kodolja

POGOVOR G. Maks Suard

Krščanska družina ni utopija, mogoče jo je uresničiti

G. Maks Suard je po rodu Svetoivančan. Po opravljenem študiju je postal gradbeni tehnik, v obdobju civilnega služenja pa je izbral drugo življenjsko pot, ki ga je peljala v semenišče. Nekaj časa je bogoslovno šolo preživljal kot zunanji študent, nato pa kot notranji. Po novi maši je g. Suard nadaljeval pastoralno delo, ki se je razpredlo v Rojanu, Barkovljah, Ricmanjih, Boljuncu in Borštu, "kjer je v složenem okolju vsa vaška skupnost lepo sodelovala". Že štiri leta pa opravlja dušnopastirsko delo v Dolini, kjer "bi se dalo še veliko narediti na področju skupinskih načrtov". Ob g. Bedenčiču je g. Suard osrednja duša mladinske pastoralne za slovenske vernike v tržaški škofiji. "G. Bedenčič je že pred mano vodil dejavnosti naše pastoralne, pridružil sem se mu in po svojih sposobnostih skušam najboljše opravljati svoje delo", nam je zaupal dolinski župnik.

G. Suard se kot vodja mladinske pastoralne že več let posveča različnim dejavnostim, med katerimi je duhovno-počitniški tabor za mlade v koči sv. Jožefa v Žabnicah postal stalnica vsakega poletja. "Gre za nadaljevanje dejavnosti, s katero smo začeli pred leti. Tabor je tako postal za našo skupino običajen trenutek poletnih mesecev. Vzdušje je bilo tudi tokrat prijetno, kljub temu da je vreme od časa do časa nagajalo: ne glede na to pa so mladi gladko izpeljali vse načrtovane dejavnosti. Letošnja novost je bila v tem, da se je večina mladih prvič udeležila tovrstnega večernega srečanja. Starejši člani so bili pač zaposleni z drugimi dejavnostmi, nekateri so se tudi oddaljili.

Bistvo našega tabora je v tem, da ljudje živijo za krajše obdobje v sklopu neke skupnosti, ki ima krščansko osnovo. Tako kot vsaka družina smo tudi mi doživljali Božjo besedo z molitvijo: molili

smo trikrat na dan – zjutraj, opoldne in zvečer -, imeli smo tudi nedeljsko mašo. Tabor je namreč za nas beseda, ki skratka pomeni vse"! Letošnji tabor je štel 14 udeležencev. Doživljanje krščanskih vrednot se je sočasno spajalo s številnimi razvedrilnimi trenutki. "Obiskali smo toplice v Beljaku, na celodnevni ekskurziji smo prehodili pot od Žabnic do Oveče vasi, šli smo tudi do koč Grego in do bivaka Stuparich".

Kaj pa ste kot krščanska skupnost, kot krščanska družina skušali ustvariti?

Mladi so namreč razumeli, da krščanska družina ni utopija, saj jo je mogoče uresničiti tudi v našem vsakdanjem življenju.

Ali menite, da jo je dandanes vse težje skovati?

Od časa do časa je uresničitev takega okolja bolj zapletena: težje razumemo pomen besed oz. pojmov, kot so solidarnost, skupno življenje, skrb za bližnjega itd.

Kako so se mladi odzvali iskanju takih vrtil?

Za starejše člane naše skupine je bilo gojenje krščanske etike že naravna potreba; za mlajše člane, ki so se tabora prvič udeležili, pa je bila novost, toda duhovna razsežnost celotne skupine je nato osvojila vse udeležence.

Kako so se starejši člani ujemali z mlajšimi?

Nekateri člani naše skupine so že v letih, ko jim vloga vzgojitelja ni povsem tuja.

Ali so mladi dandanes bolj občutljivi za določene teme?

V prihodnje bomo razumeli, ali so se vrline, ki smo jih v sklopu mladinske pastoralne gojili v Žabnicah, usidrale v zavesti

udeležencev. Naša mladina je spoznala poseben, bogat način življenja, ki sledi krščanskim smernicam: spoznali so, da lahko vero doživljajo na radosten način, ne da bi pri tem občutili teže starodavnih tradicij. Sedanja evharistija pogosto ni primerna za želje mladih in otrok. Ideja srž našega

tabora je ravno v tem, da bi mlade spodbujali h gojenju takega krščanskega etosa, ki bi v času nekoliko pomladil naše ustaljene verske običaje.

Ali gredo prizadevanja naših slovenskih in italijanskih duhovnikov tudi v to smer? Vsak pač deluje po svojih sposobnostih in daruje največ, kar lahko. Nekateri duhovniki imajo tesnejši odnos npr. do liturgije, drugi pa do tržaških vprašanj itd. Naš način vzgoje je le eden izmed mnogih, s katerimi je mogoče gojiti pastoralno. Tudi italijanski verniki v tržaški škofiji imajo svojo mladinsko pastoralno, s katero med letom od časa do časa sodelujemo. V naši pastoralni je vsak zadolžen za določene resorje: to velja tudi za

g. Bedenčiča, sestro Andrejo in zame. Tudi skavti so pri mladinski pastoralni delno angažirani. Moči usklajujemo zato, da bomo lahko ugodili zahtevam naših mladih.

Kakšno pa je sodelovanje z italijanskimi verniki na mladinskem področju?

Menim, da je povsem razumljivo, da vsak goji svojo pastoralno predvsem zato, ker je naša pastoralna povsem različna od italijanske. Zamejci živimo namreč strnjeno po vaseh in se v glavnem že vsi poznamo. Obenem obstaja še problem jezika, kar je tudi danes ovira pri načrtovanju nekaterih skupnih pobud: pri letošnjem binkoštnem bdenju pa smo že tudi pokazali, da se jezikovne razliknosti lahko presegajo.

Kako pa je z mladinskim domom v Dolini?

Žal je delovanje pogojeno od ne rožnatega stanja poslopja, v katerem je naš sedež. Stavba, za katero smo komaj letos prejeli deželni prispevek za popravila, je delno nedostopna: počasno kolesje birokracije je namreč vsem znano, mislim zato, da bomo v takem ne lahkem stanju še dolgo ostali.

V naši škofiji ste najmlajši slovenski dušni pastir.

Večkrat se razpravlja o tem, da je slovenskih duhovnikov vedno manj, mlajših dušnih pastirjev pa ni na obzorju. Kaj menite o tem?

Mislim, da pri tem problemu posvečamo premalo pozornosti vlogi, ki bi jo lahko laiki imeli v Cerkvi in župnijski skupnosti.

Tržaški škof Evgen Ravignani bo v kratkem zapustil svoje mesto na čelu tržaške Cerkve. Kakšne lastnosti bo moral po vašem mnenju imeti novi škof? Zadovoljni smo bili z msgr. Ravignanim, ker je obvladal slovenski jezik in je predvsem na začetku svojega škofovskega poklica v našem mestu bil tudi v stalnem stiku s Slovenci. Želimo si in pričakujemo, da bo tudi njegov naslednik ohranil dobre, neposredne – to je družinske stike s svojimi verniki.

Igor Gregori

Kratke

Procesija z barkami iz Pirana v Strunjan

Župniji Piran in Strunjan vabita na Procesijo z barkami iz Pirana v Strunjan v četrtek, 14. avgusta 2008, ob 17. uri. Program:

13. avgust - sredo: ob 18.30 - sprejem Strunjanske Marije v cerkvi sv. Jurija v Piranu; ob 19. uri - sv. maša in pete litanije Matere Božje.

14. avgust - četrtek: od 9. do 17. ure - češčenje Strunjanske Marije v cerkvi sv. Jurija v Piranu, ob 17. uri - prenos Strunjanske Marije iz cerkve sv. Jurija na glavni piranski pomol - PROCESIJA Z BARKAMI, procesijo vodi koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, sodelujejo KD Pihalni orkester Marežige, tolkalska skupina RitemDaBit in piranski gasilci; ob 18.30 - sprejem v Strunjanu na pomolu pri Lambadi in sprevid od strunjanske cerkve, sodelujejo gasilci iz Krkavč in Sv. Petra; ob 19.30 - slovesna sv. maša - vodi koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak ob somaševanju duhovnikov; ob 20.30 - procesija z lučkami do križa in molitev za ribiče in pomorščake.

15. avgust - petek: Marijino vnebovzetje v Strunjanu, svete maše: 7.00; 8.30 (it.); 10.00; 11.30 (hr.), ob 18. uri - spovedniki bodo na voljo oba dneva.

Za romarje bodo na razpolago ladje: Resnik, Podlanica, Zlatoperka, Delfin, Jež, Mimoza. Brezplačne vstopnice se bodo delile pred začetkom procesije v cerkvi sv. Jurija. Lastniki plovil lepo vabljeni, da se priključite procesiji pred piranskim pristaniščem.

V Sloveniji najmanj porok med državami članicami EU

Slovenija je po številu sklenjenih zakonskih zvez na zadnjem mestu med državami članicami Evropske unije, vendar pa ima v primerjavi z drugimi državami članicami povezave tudi eno najnižjih stopenj razvez zakonskih zvez. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je Slovenija s 3,2 sklenitve zakonske zveze na 1000 prebivalcev po številu sklenitev zakonskih zvez zadnja med državami članicami EU. Po podatkih za leto 2007 ima le še Bolgarija manj kot štiri sklenitve zakonske zveze na 1000 prebivalcev (3,9). Razmeroma majhno število sklenitev zakonskih zvez na 1000 prebivalcev so v letu 2007 imele tudi Madžarska in Luksemburg (4,1 sklenitve zakonske zveze na 1000 prebivalcev) ter Francija in Italija (4,3). Med državami EU je bilo v letu 2007 največ sklenitev zakonskih zvez na 1000 prebivalcev zabeleženih v Romuniji (8,8) in v pribaltskih državah Latviji in Litvi (6,8) ter na Danskem (6,7). Število razvez zakonskih zvez je bilo v Sloveniji v primerjavi s številom prebivalcev in številom sklenitev zakonskih zvez visoko, vendar v primerjavi z drugimi državami članicami EU eno najnižjih. Slovenija tako za leto 2007 spada med države članice EU z najnižjim koeficientom razvezanosti. Nižji kot v Sloveniji (1,3) je bil v tem letu le v Italiji in Grčiji (1,2). Med razvezanimi zakonskimi zvezami je bilo 1348 takih, kjer so živeli tudi vzdrževani otroci. Po razvezi zakonske zveze so bile štiri petine vzdrževanih otrok dodeljene v vzdrževanje in vzgojo materam, 6,2 odstotka teh otrok je bilo dodeljenih očetom, 11,7 odstotka pa obema staršema.

Zborovski seminar Voices of Europe

V soboto se skupina štirih mladih predstavnikov slovenske manjšine iz Trsta, članov mednarodnega krožka društva Mosp, odpravlja na mednarodni zborovski seminar Voices of Europe, ki ga vsako leto prireja mladinska evropska organizacija YEN. Zborovski seminar bo potekal od 11. do 18. avgusta pri lužiškosrbski manjšini v Bautzenu. Mednarodni krožek društva Mosp se že več let udeležuje podobnih evropskih srečanj, ki so potrebna za širjenje obzorja manjšine še posebno v času nove skupne Evrope. Med tednom se bo v Bautzenu zbral mešani pevski zbor mladih pripadnikov raznih evropskih manjšin; drug drugega bodo učili pesmi lastnega kraja. To bo dobra priložnost za spoznavanje drugih evropskih manjšin, njihovih pesmi in drugih navad. Obenem bodo udeleženci spoznavali delovanje lužiškosrbske manjšine in navezali stike z novimi prijatelji. Z naštudiranim programom bodo v Bautzenu oblikovali dva koncerta. (informacije Erik Kuret, tel. 0039 338-6404553).

Nova knjiga Paole Bertolini Grudina

Pri založbi Družina v Ljubljani je pred časom izšla nova knjiga, ki jo je za najmlajše z nje lastno tankočutnostjo ilustrirala Paola Bertolini Grudina. V letošnjem letu, ki je v Cerkvi posvečeno sv. Pavlu, je tudi ta knjiga dobrodošla, saj govori prav o tem velikem svetniku.

Zmagovalec ni, kdor je najhitrejši in pride prvi na cilj, ali kdor nikoli ne pade. Zmagovalec je, kdor si nadene božjo opremo in postane božji bojevnik. Tudi če potem pade, ga Bog vedno znova dvigne, pomiri apostol Pavel dečka Timoteja, ki ga fantovska družba izloči iz svoje srede, ker je drugačen, ker teče po drugačnih merilih kot oni. Pa mi? Kako tečemo? Po svojih ali božjih pravilih? To in še marsikatero drugo vprašanje obuja v nas slikanica Zmagovalec, ki jo je napisal Gregor Čušin, ilustrirala pa, kot že napisano, Paola Bertolini Grudina.

POGOVOR Francesca Bortoli

Vroče poletje staršev otrok goriških vrtcev

Letošnje vroče poletje je v Gorici še bolj vroče za starše otrok, ki obiskujejo mestne vrtce. Tik pred koncem šolskega leta je namreč občinski odbor sprejel sklep, s katerim namerava združiti šolske menze in tako postaviti na glavo odlično delo, ki so ga za svoje otroke vrsto let opravljali starši. O tem nam je marsikaj zanimivega povedala bojevita gospa Francesca Bortoli, od leta 2004 predsednica Združenja staršev otrok vrtca v ul. Brolo, ena glavnih duš novonastalega Odbora MangiarSano.

Zdi se, da starši otrok iz goriških vrtcev prav ne morejo na dopust...

Očitno je prav tako. Vzeli smo si deset dni za razmislek, potem ko smo sprožili vse, kar smo lahko sprožili. Prvi korak je bila peticija, nato referendum. Nazadnje smo se odločili za priziv na DUS (Deželno upravno sodišče; TAR: Tribunale amministrativo regionale). Priziv je osebno podpisalo nekaj staršev v imenu Odbora MangiarSano. Ta jih seveda podpira s finančne in moralne plati. Mislim pa, da bo dopusta res malo...

Vse se je začelo z zloglasnim sklepom občinskega odbora...

Točno tako. Občinski sklep 113 z dne 27. maja 2008 omenja združitve šolskih menz. Združitve naj bi zmanjšala število kuhinj, kjer se pripravljajo obroki za vrtce, od 15 na šest, nato, v letu 2009, na štiri, v bistvu pa naj bi ostali le dve, kajti dva sta vrtca, ki znotraj svoje strukture morata imeti kuhinjo. Dve kuhinji bi torej morali poskrbeti za izredno veliko število otrok; govori se o približno 900 otrocih. Zunanje podjetje bi potem imelo zakup za prevoz vseh obrokov. Iz dveh kuhinj naj bi posebni neprepustni izolirani in super-opremljeni furgoni, pač v skladu z zakonskimi določili, prenašali obroke v posebnih posodah v vse mestne vrtce. Občinski možje zagotavljajo, da bi za to potrebovali 20 oz. 19 minut. Tu pa je govor le o prevozu. Tako veliko število obrokov ne more biti pripravljeno v nekaj minutah pred prevozom. To pomeni, da bodo po vsej verjetnosti predlagali različne urnike kosila v različnih vrtcih, tako da bodo nekateri jedli še prej kot doslej, nekateri pa kasneje.

Zunanji zakup za prevažanje obrokov stane občino že letos približno 80 tisoč evrov. Naslednje leto naj bi se cena povišala za 30%, če bi se dodala še vrtca v ul. Brolo in v Štandrežu; trem furgonom bi morali namreč dodati še četrtega.

Govori se o zmanjšanju števila kuharjev oz. o tem, da ne bodo vzeli v službo drugih. Tisti, ki so imeli pogodbo za določen čas ali jim je manjkalo prav malo, da bi prišli do pogodbe za nedoločen čas, si bodo morali iskati drugo službo... Zato naj bi ostalo 27 kuharjev; sami trdijo, da bi jih moralo biti vsaj 39, če se od njih zahteva, da dobro opravljajo svojo vlogo. Ta problem bi sicer lahko omejili, saj bi lahko vzeli v službo nove kuharje za določen in tudi nedoločen čas. Tega ni še nihče predlagal. Občinska uprava se opravičuje s trditvijo, da stroški za osebje ne smejo presežati 50% predvidenih predračunov za naslednje leto. Različni viri omenjajo, da ti trenutno znašajo 39 oz. 42% omenjenih predračunov; zato menijo, da bi z 12 novimi kuharji krepko presegli 50-odstotni prag. Osebno močno dvomim, da je tako; trenutno v občinski upravi dela veliko ljudi, med njimi so tudi taki, ki imajo visoke dohodnine. Vsak kuhar pa stane občino, skupno z vsemi prispevki, največ 30 tisoč evrov, morda tudi veliko manj; če bi hoteli, bi jih lahko vzeli v službo tudi z ver-

tikalno zamišljenim polovičnim urnikom. Prepričana sem, da bi nikakor ne presegli 50-odstotnega praga stroškov za osebje.

Občina pa trmasto vztraja pri svojem in še naprej trdi, da se usluge ne bodo spremenile, da se bodo glede kakovosti lahko samo še izboljšale. Sama ne vidim, kako je to možno!

Poglavje zase sta dva vrtca, v ul. Brolo in v Štandrežu, ki bi bila pripojena novemu sistemu v šolskem letu 2009-2010. Še eno leto naj bi v teh vrtcih ostal sistem "samoupravljanja". To pomeni, da bo Odbor staršev zadolžen in odgovoren samo in izključno za dobavljanje hrane, in sicer po konvenciji, sklenjeni z občino, poleg tega pa lahko opravlja še druge funkcije v vrtcu; lahko npr. finančno podpira različne pobude in projekte, kupuje igrala in igrače ter didaktični material, nadzira kakovost hrane, spreminja dobavitelje, če se članom Odbora ne zdijo primerni, in tako izboljšuje kakovost hrane, ki jo uživajo otroci, itd. Starši otrok, ki obiskujejo vrtce, kjer deluje tak Odbor staršev, dobro vedo, kakšne prednosti imajo njihovi otroci in oni sami; poleg vsega drugega je mesečina znatno nižja od tiste, ki jo plačujejo starši v drugih vrtcih, kjer ni odborov staršev. V zadnjem letu so starši plačevali 36 evrov, mesečnino pa bi predvidoma lahko še znižali. Lani v ul. Brolo starši niso plačali ne junija ne septembra, pa niti dveh tednov decembra in aprila.

Vrtca v ul. Brolo in v Štandrežu bosta torej še eno leto ohranila sedanjí sistem. Zakaj drugi vrtci ne?

Ta dva vrtca imata edina pravno priznano združenje staršev, registrirano v Trstu kot združenje za družbeno promocijo, ki ima konvencijo z goriško občino. Marca meseca smo na občini vprašali, ali lahko nadaljujemo svoje delo; ker so nam tedaj to dovolili, nekaj mesecev kasneje niso mogli prekiniti konvencije in so prisiljeni jo spoštovati še za določen čas. Drugi vrtci nimajo takih združenj, vem pa, da bi nekateri radi stopili na to pot. V tem primeru bi imeli več moči, lahko bi stopali po naših stopinjah in bi sami upravljali menzo; sama občina pa bi na tak način marsikaj prihranila. Dobava hrane za vrtce namreč ni od muh!

Po mojem bi bilo najbolje, ko bi v vrtcih, kjer že obstajajo združenja, ta še naprej opravljala svoje delo. Tako bi bilo tudi najbolj enostavno.

Za šolsko leto 2008-09 se torej za vrtca v ul. Brolo in Štandrežu ne bo nič spremenilo. Kot se zdi, pa bosta leto kasneje pripojena enotnemu sistemu. Odbor staršev namerava vseeno ostati živ in dejaven na drugih področjih. Statut sicer določa, da je njegova glavna naloga skrb za menzo; zato bi ga morali verjetno spremeniti ali prilagoditi. O tem sicer nečemo razmišljati in odločati že sedaj.

Kaj nam lahko poveste o Odboru MangiarSano?

Ta je v bistvu nastal le nekaj dni po odobritvi občinskega sklepa na pobudo staršev otrok različnih goriških vrtcev. V njem so starši

skoraj vseh goriških vrtcev in torej različnih stvarnosti, ki so se postavili proti občinski odločbi. Prisotni so vsi člani Odbora staršev otrok iz ul. Brolo in nekateri iz Štandreža. Skupina članov je skrbela za peticijo, druga spremlja predlog o referendumu, tretja pa priziv na DUS. Odbor ima statut in upravni svet, namen pa ima postati združenje, tako da bi lahko nadaljeval svojo dejavnost tudi v prihodnje, za nedoločen čas. Zdi se nam namreč potrebno, da smo starši predšolskih otrok bolj povezani, kakorkoli že se bo zadeva razvila, da še naprej nadzorujemo pripravo in prevoz obrokov za naše otroke. Poleg tega bi lahko zasnovali in uresničili še kakšen dober načrt.

Ste zadovoljni z rezultati peticije?

Peticija je šla dobro, če pomislimo na zbrano število podpisov in njeno odmevnost v medijih; nekoliko slabše je šlo, ko so o njej razpravljali v občinskem svetu. V njem so zavrnili svetniško vprašanje, o peticiji pa bi morali razpravljati v občinskem odboru. Večina je bila pri zavrnitvi vprašanja strnjena oz., bolje, si je delajo ušesa. V istih dneh smo se srečali tudi na sedežu Polivalente; tam sta bila prisotna samo

dva občinska svetnika večine. Slišala sta to, kar sta hotela slišati. Peticija torej še vedno ni šla na glasovanje. Še isti dan smo se srečali z županom Ettorejem Romolijem, odbornikom Silvano Romano in direktorico pristojnega urada Manuele Salva. To je bil prvi stik z njimi, za katerega smo vprašali mi, bilo je 11. julija. Župan nam je predlagal, da bi v vrtcih, ki jih starši "samoupravljamo", imeli še dodatna bremena, in sicer upravljanje osebja in žive stroške (elektrika, plin itd.). To bi bilo nemogoče! Starši že itak, poleg svoje službe, posvečamo vrtcu prek Odbora veliko časa in energij. Velika večina članov Odbora MangiarSano si je "zapravila" poletje, čeprav je to storila rade volje. Mi bi morali torej – po županovih besedah – jemati v zakup, mesečno ali letno, zadrugo kuharjev; občina bi nato prispevala sredstva za te usluge. To ni uresničljivo in niti pravično! Med drugim bi se morali s takim predlogom strinjati vsi starši, mesečina bi bila gotovo višja itd. Mislim, da so starši v vrtcu v ul. Brolo in Štandrežu že itak pokazali veliko dobre volje, veliko delajo; zato ne pristajamo na to, da se nam naložijo še druga bremena.

Kaj pa referendum?

Odločili smo se tudi za to pot, čeprav se zavedamo, čemu gremo naproti, saj ni lahko doseči kvoruma. Med drugim bi šlo za posvetovalni referendum. V opoziciji se niso vsi strinjali, in vendar mi vztrajamo tudi pri tem, ker gre pač za demokratično sredstvo, ki se ga lahko poslužuje.

Za priziv na DUS smo se odločili, kot sem že povedala, ker ga pri tem podpiramo Odbor MangiarSano, opozicija v občinskem svetu in dva delavca (odslovljena kuharja). Trije starši so se osebno izpostavili, ker so podpisali. V četrtek, 28. avgusta, bi morali o zadevi razpravljati v DUS-u. Če bo prišlo do odloga, imamo možnosti "zmage".

Ste optimisti?

Da, smo optimisti. Prejeli smo veliko podpore z več strani. Z vsemi pravnimi sredstvi smo torej prišli do te točke. Septembra bo naš Odbor sprožil več pobud, da bomo lahko nabrali nekaj sredstev, saj smo v tem poletju imeli precej stroškov, ne nazadnje s pripravo na omenjeni priziv. Govorim o gmotnih stroških; o času, živcih in zdravju nočem niti govoriti...

O združenju šolskih menz se je govorilo že pred leti. Kaj se je spremenilo, da je zadeva sedaj bruhanila na dan?

Spremenila se je uprava. O zadevi je začel govoriti že župan Valenti leta 1999, ni ga pa privedel do konca. Z Brancatijem se je vse ustavilo. Z Brancatijem se je začela centralizacija, ker je Camst vzel v zakup dobavljanje hrane v vseh vrtcih razen v vrtcih v ulici Brolo in v Štandrežu, sedanja uprava pa se je spet lotila vprašanja.

Če sem dobro razumel, se zdi, da uprava ni povsem jasna glede svojih namenov...

Vprašali smo za dokumentacijo o tem, koliko bo uprava z novim sistemom prihranila, če bo sploh kaj prihranila. Za zdaj še nismo prejeli nobenega podatka. Menimo, da ni ne pravega načrta ne resne študije o tem, da bo novi sistem prinesel posebne prednosti. Tak dokument bi moral biti pri-

pet kateremu koli sklepu. Na DUS smo se priznali že zaradi formalnih nepravilnosti, ker bi se o takem sklepu moral izreči občinski svet, ne pa samo odbor. Poleg tega bi moral vsebovati področno študijo z vsemi podatki.

Zelo nas je prizadelo dejstvo, da so nas z občine poklicali na srečanje šele potem, ko so že sprejeli sklep. Prepričana sem, da bi se zadeva drugače razpletla, ko bi se z nami posvetovali, preden so sami sprejeli odločbo. Ko so nas prvič poklicali na zmenek v stavbo Lenassi, nam niso rekli, da tako ali drugače bo. Takrat smo govorili o predlogih. Razpravljati o predlogih, ko je pa bila odločitev konkretno že sprejeta, se mi pa res ne zdi korektno. Vtis sem imela, da so z nami ravnali, kot če bi ničesar ne razumeli. Bili smo užaljeni.

Kako tolmačite besede župana, ki pravi, da "ostaja odprt za dialog, dela pa se ne bodo ustavila"?

On vztraja pri svojem. Pogovor z njim nas ne prepriča prav zaradi teh besed. Sklepa se ne nameravajo dotakniti. O čem se hočemo torej pogovarjati? Nam bodo še kaj obljubili samo z besedami? Nam nameravajo predlagati še kaj nemogočega, česar bi itak ne zmogli udeležati? Mislim, da tako zasnovan dialog ne more biti dobro izhodišče za reševanje zapleta. Dialog obstaja, če lahko obe strani predlagata kaj takega, kar bi bilo uresničljivo.

Kateri je torej neposredni učinek občinskega sklepa?

V tem trenutku je občinski sklep prekinil vse. Odbor staršev v ul. Brolo deluje od leta 1999. Po desetih letih se bo torej njegova glavna dejavnost končala, z njo pa po vsej verjetnosti tudi druge dejavnosti. To, kar smo zmogli narediti ob skrbi za menzo, smo naredili z denarjem, ki smo ga tako ali drugače prihranili pri dobavi hrane. Ker smo to upravljali zasebniki, in sicer za lastne otroke, smo imeli pri tem prav te prednosti, da smo lahko marsikaj uresničili.

Ste prepričani, da občinska uprava ne bo storila koraka nazaj?

Mi upamo, da ga bo naredila in vsaj spremenila sklep. Na podlagi informacij, ki jih imamo, menimo, da bo sicer lahko prišlo do kakšne manjše spremembe, ki pa ne bo spremenila nič bistvenega.

Naslednji sestanek?

Starši se bomo po nekaj dneh premora, ko bomo vseeno ostali budni, srečali 18. avgusta.

DD

Sv. Lovrenc, zavetnik Vrhovcev in Vrhovk Prijetno praznovanje ob ubranem petju

Na Vrhovcu Sv. Mihaela so v nedeljo, 10. avgusta, slovesno praznovali farnega zavetnika sv. Lovrenca. Svojega zavetnika so se Vrhovci spomnili s slovesno sveto mašo, ki jo je daroval župnik g. Viljem Žerjal. V homiliji se je g. Žerjal zahvalil vsem prisotnim, ki so polnoštevilno prišli na pomembno vaško slavo. "Kdor poje, dvakrat moli", je še dejal g. Žerjal in izrecno pohvalil pevke. Prijetno glasbeno kuliso so svečanemu obredu pripravile namreč mlade pevke Cerkevnega pevskega mladinskega zbora Vrh Sv. Mihaela ob spremljavi flavte in kitar ter pod vodstvom Sare in Tatjana Devetak. Poleg ubranega petja je g. župnik z veseljem opozoril tudi na dejstvo, da je ob praznovanju sv. Lovrenca v vaški

cerkvi tudi veliko mladih obrazov. Svojo homilijo je g. Žerjal sklenil z besedami: "Tako kot sv. Lovrenc se moramo vsi znati darovati za druge. Med seboj se moramo ljubiti, ker samo tako lahko postanemo dobri kristjani in Slovenci". Ob lepem petju so se vrhovski

farani po koncu sv. maše v procesiji odpravili okoli bližnjih vrhovskih domačij in se za cerkvijo ustavili še za krajše besedno bogoslužje. Sv. maše se je udeležilo veliko število ljudi, ki je močno presežilo lansko že itak številno množico vernikov. Obreda se je kot po navadi udeležilo ve-

liko vaščanov, ogromno pa je bilo tudi Vrhovcev, ki so se iz rodne kraja izselili v povojnem času. Med temi je bilo tudi veliko Mokarjev, Vrhovcev, ki so se izselili v Laško. Prijeten konec slavnega sta popeljala Marijina pesem in mladinska Naj bo lep ta dan.

AC

Foto Bumbaca

POGOVOR Paolo Posillipo

"Vsako leto komaj čakam, da grem v Lurd"

Na letošnjem, jubilejnim romanju goriške nadškofije z Unitalsijem v Lurd od 14. do 20. julija je bil tudi mladi Goričan Paolo Posillipo.

Kdaj si prvič poromal v Lurd? Prvič sem tja šel leta 2003. Odtlej sem bil v Lurdu vsako leto. Povabil me je g. Karel Bolčina, ki mi je predlagal, naj pridem na romanje kot pomočnik. Poleg teh so na romanju seveda še bolniki, romarji, zdravniki in duhovni asistenti; polnoletne ženske so sestre, "zelene beretke" pa so mladoletna dekleta. Med pomočniki se najdejo tudi še najstniki. Lepo je, ker so med pomočniki ljudje od 10. do 80. leta, odvisno pač od tega, ali se fizično čutijo, da lahko pomagajo. Res pa je, da radi nudijo pomoč tudi romarji, zlasti v trenutkih, ko je veliko dela z bolniki.

Kakšna je bila tvoja prva izkušnja v svetovno najbolj znanem Marijinem svetišču?

Romanje je vsakič drugačno, nekaj posebnega. Prvič sem bil malo prestrašen, ker nisem vedel, kaj me bo čakalo. Počasi sem spoznal organizacijo in potek romanja. Vsako leto tudi občutiš tam neko skupnost, družino.

Prvič me je to na poseben način presenetilo. To pa ne samo pomočnike in sestre, temveč zlasti bolnike. Mislim, da je to romanje za vse nekaj posebnega, nevsakdanjega, kar pusti sled. Sploh je te občutke težko opisati, če jih ne doživiš. Tudi ljudje, ki se teh romanj udeležujejo že leta in desetletja, znajo povedati, da je vsako leto prav posebna izkušnja. V Lurdu vidiš veliko trpljenja, pa tudi veliko milosti. Gre za kraj velikih milosti. Ljudje ne ozdravijo samo fizično, ampak tudi duševno in duhovno. To je po mojem pravi ključ razumevanja tega kraja in vsega, kar se tam dogaja.

Letos si tja poromal z vlakom, letalom ali avtobusom?

Tudi letos, kot vedno, sem šel z vlakom.

Kakšna je ta pot?

Pot traja približno cel dan. Med njo imamo vse obroke, na razpolago imamo vodo in vse, kar potrebujemo. V mejah možnega skušamo poskrbeti za vse potrebe. To je življenje na vlak. Premikanje je sicer omejeno. Spomnim se, da je bilo leta 2003 precej hudo predvsem za bolnike, ker je bilo poletje vroče, klimatska naprava pa ni delovala. Letos smo imeli 14 vagonov: v dveh je kuhinja, nadalje imamo skladišče in kapelo, prva dva pa sta za bol-

bodo v prihodnje še pridružili. Že leta jim to predlagam, sicer pa vem, da ni enostavno, saj imajo tudi poletne tabore in druge dejavnosti. Srčno pa upam, da bodo le prišli, ker je na romanju zelo lepo. Tam so ljudje različnih narodnosti, jezikov in kultur, vsi pa se čutimo člani iste družine.

Letošnje romanje je snemala ekipa RTV Slovenija. Kdor želi, bo posnetke lahko videl po televiziji za Veliki smaren. Tudi naša podsekcija Unitalsija je nekaj snemala; kdor želi DVD, naj se obrne na goriški urad Unitalsija.

Letos je bila z vami tudi skupina 35 Bolgarov...

Že lani je prišel njihov asistent iz Sofije, g. Blagovest Evangelov. Goriška podsekcija Unitalsija mu je letos pomagala, da je s sabo pripeljal sobrata, zdravnika, bolnike in romarje. Imeli so veliko željo priti v Lurd. Nekaj težav smo seveda imeli z jezikom; čeprav si slovenščina in bolgarščina nista podobni, smo pa le komunicirali. Med njimi je bilo sorazmerno veliko bolnikov, polnih vneme. Njihova pot je bila še daljša, saj so potovali približno 60 ur. Bila je to velika žrtev, ki pa so jo radi prenesli, saj se iz Lurda gotovo niso vrnili s praznim srcem.

Kako pa je z vami, pomočniki? Ste vedno isti? Prijateljujejo?

Pomočniki so vseh starosti. Skupina mlajših se med letom redno srečuje z g. Karlom. Nas je okrog 30, če ne več.

Koliko je med temi Slovencev?

Gotovo manj kot deset.

Pri našem tedniku opažamo, da smo goriški Slovenci na pobudah nadškofije (npr. slavje v Ogleju ob praznovanju sv. Mohorja in Fortunata, za Telovo v stolnici, binkoštno bdenje ipd.) vedno manj prisotni. Tudi na fotografiji z romanja v Lurd nisem videl veliko znanih obrazov. Kot bi ne čutili pripadnosti nadškofiji. Kaj meniš o tem?

To je res. Isto opažam tudi jaz. Škofija je zelo odprta do nas, vedno naklonjena. Pri velikih

slavijh so berila, molitve in pesmi tudi v slovenščini. Verjetno se ne zavedamo te priložnosti, žal se ne odzivamo, morda se preveč zapiramo. Ne vem pa, zakaj. Res škoda! Stvar je res zaskrbljujoča. V Lurdu smo imeli tokrat kar dve slovenski jutranji maši; ker je bil zraven tudi koprski škof Metod Pirihi, smo imeli mašo celo pred votlino. Česa takega doslej še nismo doživeli. Že tri leta prihaja z nami skupina iz Slovenije. Goriška podsekcija Unitalsija vedno kaže veliko odprtost do njih. Goriški nadškof De Antoni je do nas zelo odprt, zanj ni nobene razlike med Italijani, Furlani in Slovenci, vsi smo del ene in iste Cerkve.

Duhovniki in laiki bi morali skupno najti način, kako ljudi spodbujati, naj se udeležujejo takih duhovnih izkušenj. Verjetno smo vsi preveč obremenjeni z opravili, skrbmi, da niti ne pomislimo, da bi šli na romanje. Prav z Lurdom sem začel spoznavati to plat. To je čas, ko si rečeš: "Zdaj se ustavim!" Vsak dan lahko spoznaš in doživiš nekaj novega, si oddahneš, prekineš vsakdanje tekanje, ko te vse in vsi bombardirajo z vseh strani. Konec koncev odkriješ enostavno, a lepe stvari, ki pa jih ponavadi preziraš, ker se ti vedno mudi.

Kako si doživljal prisotnost goriškega in koprškega škofa, dveh bratskih pastirjev, ki sta spremljala vernike?

Njuna prisotnost je še bolj poudarila bratstvo, dejstvo, da smo vsi ena sama Cerkva. Posebno dragocena je bila prisotnost romarjev iz Slovenije; bili so zelo prijazni in razpoložljivi. Odnos med bolniki, pomočniki in romarji je nekaj, kar bi morali doživljati vsak dan.

Zadnje vprašanje, malo izzi-valno: si mlad fant, v življenju imaš opravka z informatiko (!). Zakaj sploh hodiš v Lurd? Kaj tam iščeš?

Kaj iščem? Verjetno tudi sebe... ali pa tisto milost, ki jo najdeš samo v Lurdu. To je poseben kraj milosti, tam doživiš nekaj neizrekljivega, česar drugje ne najdeš. Vsako leto komaj čakam, da grem tja. In to ne samo, da "odrežem" z vsakdanjostjo, temveč da se tudi malo duhovno poglobim, prenovim. Čeprav imamo veliko dela, imamo pa vendar več priložnosti za molitev. Ponoči lahko vidiš pred votlino veliko ljudi, ki molijo in razmišljajo. In to te nagovarja. Lurd ima poseben čar. Verjetno bi se morali naučiti, da to, kar doživimo v Lurdu, prenesemo v vsakdanje življenje...

DD

Obvestila

Rajonski svet Štandrež v sodelovanju z domačo župnijo sv. Andreja apostola, krajevnimi kulturnimi športnimi društvi in z ravnateljstvom iz ulice Brolo prireja Poletno središče Štandrež 2008, ki se bo začelo v ponedeljek, 18. avgusta, končalo pa v petek, 5. septembra. Namenjeno je otrokom od 6. do 10. leta starosti. Potekalo bo od ponedeljka do petka, od 8. do 13. ure. Vpisovanje je možno v štandreškem župnišču na Trgu sv. Andreja od 8.30 do 10.00 ali po telefonu na št. 0481 21849 ob istem umiku.

PD Rupa-Peč obvešča izletnike v Rusijo, da bo odhod avtobusov št. 1 in 2 iz Rupe 21.08.2008 ob 3. urah zjutraj. Avtobusa se bosta ustavila še v Sovodnjah na križišču pri lekarni in v Štandrežu na trgu pred cerkvijo. Prosimo za točnost. Za informacije Ivo Kovic (0481 882285).

Zaradi poletnega dopusta je urad Kulturnega centra Lojze Bratuž zaprt od ponedeljka, 28. julija, do vključno četrta, 21. avgusta 2008. Katerokoli informacijo ali nujno sporočilo lahko posredujete na elektronski naslov: info@kclbratuz.org

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo društveni sedež na Verdijevem korzu zaprt od 4. do 30. avgusta.

Na sedežu Sveta slovenskih organizacij v Gorici je na razpolago DVD s fotografijami, videoposnetki in izdelki videodelavnic iz lanskega poletnega središča Srečanja 2007.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 5-dnevni izlet "na mandarine" in v Črno goro od 15. do 19. oktobra z naslednjim programom: iz Gorice v Dubrovnik, Boko Kotorsko, na Lovćen, Cetinje, Rivjero Budve in Skadrsko jezero. Ob vračanju bo nabiranje mandarin v dolini Neretve, pot po obali Makarske, postanek še v Veprovu, ki ga imenujejo Hrvaški Lurd. Sedil bo ogled slapov reke Krke. Vpisujeta do zasedbe mest na avtobusu, ob večernih urah, Ivo Tomsic (tel. 0481

882024) za Sovodnje in Goriško, Ana Kuzmin (tel. 0481 78061) pa za kraško območje. Na račun 150 evrov.

Darovi

Za misijonarja Ernesta Saksido: N. N. 150,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Službenca oddaja

Slovenske oddaje (od 15.08. do 21.08.2008) idma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 15. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Poletje z najboljšo narodno-zabavno in zabavno glasbo - Zanimivosti in humor.

Sobota, 16. avgusta (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 18. avgusta (v studiu Andrej Baucon): V poletje z najbolj vročimi hiti - včeraj in danes; živemu se vse zgodi: obvestila.

Torek, 19. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Tropski gost kobilar ali vuga - Izbor melodij.

Četrtek, 21. avgusta (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače, a nekoliko drugače.

Pri težavah

s krčnimi žilami

in odprtimi ranami

se obrnite na tel.

00386 31 837218

Kratki

Štandreški igralci v Pliskovici

Lepa kraška vasica Pliskovica pri Komnu je v nedeljo, 10. avgusta, gostila štandreške igralce, ki so uprizorili vedro igro Čudna bolezen. Razvojno društvo Pliska, ki uspešno deluje že več let, si prizadeva, da bi v vasi oživilo kulturno delo in ovrednotilo razne kulturne in druge značilnosti kraja. Med pridelki seveda izstopa teran, ki ga pridelujejo številni domačini in je deležen lepih mednarodnih priznanj. Prijaznost domačinov je prišla še posebno do izraza po predstavi, ko so nastopajoče povabili na svoje borjače in v kleti, kjer so jim postregli z odličnim pršutom in teranom. Igro so štandreški igralci odigrali ob Latniku prijateljstva, kjer so zasadili toliko trt, kot je držav Evropske zveze. Latnik so postavili leta 2004, ko so se pobratili z bližnjim Zgonikom, s katerim prirejajo več skupnih pobud. Nastopajoče je nagovorila predsednica društva Pliska Ivica Žerjal, ki je izrazila željo, da bi se kulturno sodelovanje s štandreškim društvom še okrepilo.

V mesecu avgustu bodo štandreški igralci nastopili tudi z Goldonijevimi Primorskimi zdrahami v Kopru (19. avgusta) in v Kanalu (22. avgusta).

Travnik brez zelenja

Dela za tlakovanje osrednjega goriškega trga trajajo že več mesecev in povzročajo veliko težav v prometu. Najbolj pa so prizadeti trgovci, ki imajo na Travniku ali v bližnjih ulicah svoja podjetja. V zadnjih dneh so sicer dela pospešili in kamnite plošče se širijo od južnega dela pred prefekturo proti severnemu delu v smeri Škofije. Ko se že lahko sprehajaš po urejenem delu trga, pade takoj v oči pomanjkanje zelenih površin in dreves. Travnik je bil v preteklosti prekrit s pločevinastimi strehami parkiranih avtomobilov, danes pa se nam obeta ena sama kamnita površina, ki ni idealna rešitev za kraj, ki naj bi bil namenjen predvsem pešcem. V poletnih mesecih bo sprehajanje po razgretih kamnitih površinah vse prej kot prijetno. Zakaj načrtovalci in občinska uprava niso predvidevali tudi zelenih površin s travo in drevesi? V zadnjih letih se pri obnavljanju zelenih površin v mestu občinske službe vedno pogosteje odločajo za gredice, ki spominjajo na južne mediteranske kraje. Gorica je bila znana po zelenih travnatih površinah, parkih in drevoredih z lipami, s kostanji, platanami in drugimi drevesi, ki so značilna za srednjeevropski prostor. Korzo pa so krasile lepe vrtnice. Ta značilnost mesta se izgublja. Upravitelji so se odločili, da zelenice ob križiščih prekrijejo z drobljenim kamenjem raznih barv in z nasaditvijo kakega drevesa, največkrat oljke. Take gredice, ki so sicer prijetne za pogled, niso v skladu z bogato tradicijo našega prostora. Vloga zelenih površin ni samo v estetiki. Občinska uprava bi morala bolj upoštevati večstoletne značilnosti mesta, ki je slovelo tudi po urejenih zelenih "oazah".

SR

KOPER Poletna kolonija

Otroci iz Kanalske doline na "učnem" oddihu

Morje, sonce, sol... počitnice? Ne! To je poletna kolonija slovenskega kulturnega središča Planika iz Ukeve. Dvanajst otrok iz Kanalske doline se je od 12. do 19. julija kopalo, se sončilo, se igralo na koprski obali. V vročih popoldanskih urah so se tudi učili slovenščine. Naučili so se veliko novih besed, spregali glagole, sklanjali samostalnike... V večernih urah so se sprehajali po Kopru in si privoščili kepico sladoleada. Včasih so s svojimi spretnimi rokami ustvarjali zapletene iz najrazličnejših materialov, včasih so se pomerili v igrah, zadnji večer pa so preizkusili svoje znanje slovenščine na terenu. Čakal jih je lov na zaklad. Po celem mestu so

bili posajeni različni listki, na katerih so bila nadaljnja navodila za pot. Vse skupaj je bilo, seveda, samo v slovenščini. Otroci so se vendarle znašli in prišli do cilja, kjer jih je zadnje navodilo napotilo na sladolead. Vreme je bilo večinoma sončno, takšno je bilo tudi vzdušje sko-

zi cel teden. Tudi v tistih redkih trenutkih, ko je deževalo, jim ni bilo dolgčas. Priredili so turnir kartanja in se zabavali tudi na tak način. Ko se zabavaš, mine čas zelo hitro. Tako je bilo tudi v poletni koloniji v Ko-

V Pekingju je veliki spektakel le štartal (Ameriški) heroji za Peking

So se Olimpijske igre začele? Vprašajte Gruzijce. So se torej Olimpijske igre le začele? Vprašajte Kitajce. Dva naroda, dve počutji, dve gledanji na najpomembnejši dogodek v letošnjem letu. Olimpijske igre, tako kot smo že večkrat povedali, niso samo šport, čeprav bi rade to bile. Olimpijske igre nam res lahko nudijo svojevrstne paradokse, v določenih vidikih lahko rečemo, da ustvarjajo svetove, ki ne obstajajo. Objem med drugouvrščeno Rusinjo Natalijo Paderino in tretjevrščeno Gruzijko Nino Salukvadze: slika je obkrožila svet kot simbol pravega duha iz starogrške Olimpije, ko so se vsi vojni spopadi morali prekiniti. Načrti mirovniški objem v paralelni svet, ki lahko sicer nosi močan simbolični naboj, a zaradi tega nikakor ne rešuje krute realnopolitične nufte: vojne računic premiera Putin.

Peking je Bush kritiziral kitajsko nespoštovanje osnovnih človeko-

Kaj imajo Olimpijske igre opraviti s porokami?

Na Kitajskem so 8. avgusta sklenili neverjetnih 310.000 porok. Osmica je na Kitajskem srečna številka, zato so na dan odprtja olimpijskih iger po celi Kitajski potekale množične poroke. Osmega avgusta, na dan odprtja olimpijskih iger v Pekingu, se je na Kitajskem poročilo rekordnih 314.224 parov. Datum 8. 8. 2008 naj bi namreč prinašal srečo. Samo v Pekingu je zakonsko zvezo na dan odprtja olimpijskih iger sklenilo 15.646 parov, kar je 23-krat več, kot se jih v drugih dneh povprečno poroči v prestolnici. Kitajske oblasti so pozvale civilne poročne urade, naj vpolkijejo vse zaposlene, angažirajo dodatne ljudi in delajo prek delovnega časa, da bodo lahko zadostili napovedanemu navelo mladoporočencem. Na nekaterih uradih so na Kitajskem tako poročali kar 24 ur.

OLIMPIJSKE ISKRICE Matej Černic

“Bolje bi se počutil na igrišču. Tam trpiš manj!”

Olimpijske igre nam za- mejem v spomin se-veda najbolj prikljico našega olimpijca, Mateja Černica. Njegova srebrna kolajna se je po naših vaseh, mestih in kulturnih domovih lesketala kar nekaj dni po njegovi vrnitvi domov iz Aten. Sprejem v Sovodnjah in rojstnih Gabrijah je bil takrat v slogu velikih filmskih zvezd. Letos zaradi poškodbe Matej žal ni odpoštoval v Peking. Ravno ob odprtju OI smo se zato z njim pogovorili o njegovem pogledu od zunaj na odbojgarsko dogajanje v kitajski prestolnici. Seveda nismo mogli mimo njegove vrnitve v Italijo, kjer bo kariero nadaljeval v Tarantu.

Kako je s poškodbo? Kdaj te bomo lahko spet videli na odbojgarskih igriščih?

Mislím, da bom povsem nared za začetek italijanskega prvenstva, to je 28. septembra. Poškodba je sanirana, operacija je povsem uspešna. Takoj po kirurškem posegu sem začel z rehabilitacijo. Za zdaj napreduje okrevanje tako, kot smo načrtovali. Že tri tedne v telovadnici skačem brez posebnih težav. Pred dvema tednoma sem bil na zdravniškem pregledu in v Modeni pri zdravniku, ki me je operiral. Povedal mi je, da je tkivo mehko, tudi mišični tonus je že dovolj dober. Čaka me sedaj še dober mesec dela, da se bom vrnil v formo “kot v starih časih”.

Še en mesec torej za umežni in potem boš povsem nared...

Po programu bi moral že 2. avgusta opraviti pravi trening, stvar pa se je nekoliko zavlekla. Jaz sem še doma, reprezentanca je štartala na olimpijsko pot v Peking. Zato je bil prvi tre-

ning na televiziji. Drugih možnosti ni.

Si kaj v stiku z reprezentanti v Pekingu? Najbolj z Albertom Cisolto. Poleti sem ga nekajkrat obiskal.

vih pravic. Predsednik Hu Jintao mu je odgovoril, naj skrbí za svoje notranjepolitične zadeve in naj ne vrtika v probleme, ki se ga ne tičejo. Bush je v repliki ponovil

tekmi novega košarkarskega Dream teama. Američani so igrali proti Kitajski. Košarkar Yao Ming je verjetno ta čas najbolj znan in najbolj priljubljen kitajski športnik: na uvodni slovesnosti je bil celo zastavonosec. Kljub temu so na tekmi proti Američanom Kitajci športno navijali tudi za Američane in ovacije enakomerno namenjali ljubljencu Yao Mingu in nasprotnemu zvezdniku Kobeju Bryantu.

Gre za paradokse “perfektnih OI”, ki so jih organizirali Kitajci. Igre so po svoje res perfekte in nazven popolne, ker jih je tako uspelo pripraviti režimski trdi roki Pekinga. Da OI lahko popolnoma uspejo, morajo imeti svoje junake in svoje zgodbe. Junaki niso nujno Kitajci. Več športnih junakov bo Peking ustvaril, bolj se bo vtisnil v zgodovinski spomin čelga sveta. In tudi na to so bili Kitajci skrbno pripravljeni. Obvezno mora sicer Kitajski biti prva na razpredelnici kolajin, kljub temu pa so Kitajci popolnoma “svobodni” oz. rekli bi skoraj prisiljeni navijati za vse napovedane heroje. Plavalec Phelps, ki je do zaključka redakcije osvojil tri od načrtovanih osmih zlatih kolajin, je v Pekingu čašen skoraj po božje. Kitajci prepričano navijajo in upajo, da bo Phelps osvojil vseh osem zlatih odličij, da bi se skupaj z ameriškim plavalcem v zgodovino vpisala tudi kitajska prestolnica. Največ herojev lahko poleg domačih Kitajcev ponujajo prav hol-

lywoodski Američani. Slovenski utrinek herojstva na letošnjih igrah za zdaj še čakamo. Nekaj pomembnejših favoritov svojih preizkušenj ni začelo najbolje. Raymond Debevec je v svoji sicer ne najboljši disciplini z zračno puško na 10 metrov dosegel 31. izid in se tako ni prebil med osem finalistov. Tudi Urška Žolnir, bronasta judoistka iz Aten, je letošnje preizkušnje začela slabše in se skozi prvo sito predtekmovalja

prebila z repesažo. V pričakovanju na olimpijčnika Izotoka Čopa so se med Slovenci izkazali plavalca Sara Isaković, ki je v plavalni kategoriji 200 m prosto dosegla najboljši rezultat v polfinalu. Podobni rezultat je dosegel Peter Kauzer, ki se je v finalni del tekmovalja v preizkušnji s kajakom prebil z najboljšim rezultatom. Njunih finalnih tekmovalj do zaključka redakcije še ni bilo.

da še dodatna motivacija.

Mislím, da so zaradi tega nekoliko popustili v World league?

Razlog za slabo igranje lahko vsaj delno pripisemo prav temu dejavniku. Zadnji skupni nastop je namreč vedno nekaj posebnega. Torej, oni so zame favoriti, Italija pa lahko odigra vloga presenečenja. Za svoje soigralce vem, da so se trudili celo poletje, da so dobro trenirali in da želijo dokazovati svoje sposobnosti.

V krogu italijanske reprezentance je bil do zadnjega trenutka v igri tudi Loris Manija. Kako je sprejel izključitev? Si bil z njim kaj v stiku?

Že nekaj časa se nisva slišala. Po mojem mnenju pa razočaranje le ni bilo preveliko. Že od vsega začetka sivo vedeli, da je v prednosti libero Mirco Corsano. Loris je vsekakor bil zelo pomemben za reprezentanco, izkazal se je v predkvalifikacijah in v kvalifikacijah. Prepričan sem, da ima v reprezentanci zagotovljeno prihodnost, predvsem če na trenerskem stolčku ostane Anastasi, ki na Lorisu veliko stavi. Na OI je sicer poklical Corsana, ki pa je veliko bolj izkušen od Loris, predvsem na mednarodni ravni.

Corsano bo po OI zagotovo obsel reprezentančni dres na klin...

Ja, nedvomno. Krepko je že presegel 35 let starosti...

In potem bodo odprta vrata za Loris Manijajo...

Ja. Glede na to, kar je dokazal letos v reprezentanci, ni nobene dvoma, da je mesto njegovo.

Kakšen občutek je igrati z Manijajem v reprezentanci, dva Slovenca v italijanskem dresu?

Občutek je nedvomno nenavaden. Večkrat si to težko razlagam. Na igrišču se pogovarjajo v slovensčini. Če bi bil še Alfjosa Orel, bi bili v popolni postavi. Mania je sicer soigralec kot vsi ostali, dva Slovenca v italijanski reprezentanci pa ni ravno

so enostavno igrali pod svojimi sposobnostmi, da bi prihranili moči za OI? Letos bodo v slovensčini. Če bi bil še Alfjosa Orel, bi bili v popolni postavi. Mania je sicer soigralec kot vsi ostali, dva Slovenca v italijanski reprezentanci pa ni ravno

vič, dopisnik slovenskega športnega dnevnika Ekipa v Pekingu. “Kako pa je bilo v prejšnjih dneh?” sem ga vprašal. “43 stopinj Celzija s 95% vlage”. Pogovor je takoj nato seveda prešel na tere Olimpijskih iger in najbolj žgočih tematik prvih tekmovalnih dni.

Kakšni so prvi vtisi s tekmovalja? Sledil si plavanju in košarki. Kako kot novinar doživljaš OI v živo in na terenu?

Tukaj v Pekingu sledimo slovenski novinarji igram toliko, kolikor pač lahko sledimo. Nismo namreč kot veliki ameriški mediji, ki imajo za vsako panogo svojega novinarja. V

vednomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

JAVLJANJE V ŽIVO Andrej Miljković

Kitajska kot “moderna zahodna država”

Ja, danes je kar znosno, hladnih 29 stopinj”, mi je zaupal Andrej Miljković,

vič, dopisnik slovenskega športnega dnevnika Ekipa v Pekingu. “Kako pa je bilo v prejšnjih dneh?” sem ga vprašal. “43 stopinj Celzija s 95% vlage”. Pogovor je takoj nato seveda prešel na tere Olimpijskih iger in najbolj žgočih tematik prvih tekmovalnih dni.

Kakšni so prvi vtisi s tekmovalja? Sledil si plavanju in košarki. Kako kot novinar doživljaš OI v živo in na terenu?

Tukaj v Pekingu sledimo slovenski novinarji igram toliko, kolikor pač lahko sledimo. Nismo namreč kot veliki ameriški mediji, ki imajo za vsako panogo svojega novinarja. V

vednomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

desnomno. Ampak to je normalno. V svoji karieri sem zamenjal že veliko trenerjev. Vsakič, ko nastopi nov trener, se moraš ti ponovno izkazati, da si zagotoviš mesto v začetni postavi. Zato se tolikokrat menjujejo trenerji: ne samo v odbojki, tudi v nogometu funkcioniira ista logika. Monta-

li je bil v reprezentanci že več formi pa prav tako. Ne moreš odigrati cele sezone v polnem zagonu. Klub zahteva od tebe največ, reprezentanca prav tako. Ko skleneš sezono s klubom in nastopiš čas preskoka v reprezentanco, preživiš daljša s zdravniki kot na parketu. Poškodbe vplivajo na moralno igralca, če seveda ne upoštevamo časa, ki ga odbojkar prese-

Kratke

Festival mladinske ustvarjalnosti septembra na Opčinah

Za vse mlade, ki želijo poletne počitnice končati na čim bolj zanimiv in kvaliteten način, bo društvo MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) tudi letos organiziralo Festival mladinske ustvarjalnosti, ki bo potekal v Finžgarjevem domu na Opčinah od 1. do 6. septembra. Festival že vrsto let deluje kot dopolnilo intelektualnega foruma Drage mladih in je namenjen vsem mladim, ki si poleg dobre družbe in zabave želijo tudi odkrivati svoje sposobnosti. Pobuda je lahko preizkušnja, ki se nadaljuje še naprej: cilj Festivala je namreč tudi ta, da se mladi navdušijo nad krožki društev MOSP in SKK, ki delujejo celo leto in ki se jih lahko kasneje udeležijo. Seveda pa je Festival namenjen tudi tistim, ki se želijo samo sprostiti in se nečesa novega naučiti. Dejavnosti na Festivalu je resnično veliko, kar bo zadostilo potrebam še tako izbirčnih udeležencev. Bistvo Festivala so kreativne delavnice, ki bodo potekale od ponedeljka do petka, vodili pa jih bodo izkušeni in profesionalni mentorji.

Festival mladinske kreativnosti se bo slovesno odprl v ponedeljek, 1. septembra, ob 15. uri, ko se bodo mladi zbrali na igrišču Finžgarjevega doma in se preizkusili v odbojškem turnirju. Sledilo bo nagajanje v krajsi kulturni program, organizatorji pa bodo vpisanim posredovali vse informacije v zvezi z delavnicami in večernim programom. Delavnic je tudi letos veliko: poleg tradicionalnih, gledališke, plesne, pevske in likovne delavnice, organizatorji pripravljajo še nekaj novih delavnic, s katerimi želijo zadostiti želji po 'alternativnih' umetniških spretnostih. Na sporedu bo tudi letos impro-večer, ki so ga organizatorji prvič uvedli v lanske izvedbi. Gre za improvizacijski večer, na katerem bodo mladi udeleženci likovne in plesne delavnice skupaj prosto ustvarjali. Glavna točka tedna je, poleg delavnic, zaključni večer Festivala, ki bo potekal v soboto, 6. septembra, ob 21. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah, ta dan pa bo na sporedu tudi zaključna okrogla miza Drage mladih z naslovom Vzpostavitev dialoga brez odpovedovanja svoji identiteti, ob 10. uri.

Za dodatne informacije in prijave pokličite telefonsko številko 040/370846 ali 3397046331 (Raffaella). / Patrizia Jurincic

Deželni svetnik SSK Gabrovca je bil seznanjen s težavami Sklada MČ in Poleta

Sklad Mitja Čuk odigra v naši skupnosti izredno pomembno vlogo, ki pa po mnenju upraviteljev Sklada nikakor ni primerno cenjena oz. nagajana. Tako je izšlo s srečanja med predstavnicama Sklada Jelko Cvelbar in Stanko Čuk z deželnim svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem. Posebna pozornost je bila namenjena vprašanju dograditve novega

večnamenskega središča na Opčinah, ki pa predstavlja velik finančni zalogaj zaradi izplačevanja visokega hipotekarnega posojila. Ob tem gre upoštevati, da je bil Sklad Mitja Čuk v zadnjem obdobju znatno prikrajšan na finančnih dotacijah. Sklad M. Čuk je vzgojno-zaposlitveno središče, ki se ukvarja z nudenjem socialnih storitev kot tudi vzgojno-izobraževalnega servisa (pošolska dejavnost za srednješolce, poletna središča) in kulturnih pobud. Tem dejavnostim gre prističi še izdajanje mesečnika Škrat. V sistemu Sklada

M. Čuk je zaposlenih približno deset enot delovne sile, kar že samo po sebi dokazuje vraščeno in pomembnost ustanove, ki da veliko tudi na ustvarjanju dobička in torej sredstev za samovzdrževanje. Pred dnevi je deželni svetnik na povabilo predsednika Marina Kokorovca obiskal kotalkarsko ploščad ŠD Polet na Pikelcu. Pomembna športna struktura je bila v preteklih letih že deležna javnih finančnih podpor, potrebe pa so še znatne. Tako Skladu M. Čuk kot tudi društvu Polet je svetnik Gabrovca obljubil svojo pomoč pri evidentiranju novih možnih virov za financiranje razvoja dejavnosti, ki so izrednega pomena v življenju naše skupnosti.

Redni občni zbor društva Tržaška matica

Podporno društvo Tržaška matica, ki deluje v Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, je na rednem občnem zboru podčrtalo osrednje značilnosti sklada, ki skupaj s podobno organizacijo, skladom Ivana Trinka iz Gorice, deluje v okviru gospodarsko-temovinskih dejavnosti Slovencev v Italiji. Predsednik društva Marino Maršič je v svojem poročilu posebej izpostavil dejavnost včlanjenih organizacij, ki delujejo na področju oskrbovanja ostarelih, nepremičninskih dejavnosti, upravljanja prosvetnih, kulturnih in športnih objektov in nudenja raznih finančno-gospodarskih aktivnosti. Po poročilu predsednika nadzornega odbora Giuliana Nadrage, so člani skupščine soglasno odobrili finančne dokumente in podprli delovanje vodstva Tržaške matice. Občnega zbora se je udeležil tudi deželni predsednik SKGZ Rudi Pavšič, ki je podčrtal vlogo gospodarstva v manjšinski skupnosti, kakršna je naša. Še posebej je izpostavil dejavnosti, ki nastajajo v sklopu obeh skladov (Tržaške matice in Ivana Trinka), saj so se izkazale kot zelo pomembne predvsem v vlogi ustvarjanja delovnih mest v slovenskem okolju, zbiranja dodatnih virov v korist dejavnosti manjšinske organiziranosti in pri ponujanju možnosti, da se ustvarijo dodatne prilagoditve za nove oblike aktivnosti (Slovik, KB center itd.).

Skupnost, ki ima razvito gospodarsko dejavnost - je bilo mnenje predsednika SKGZ -, postaja vse bolj samozavestna in njena vloga v prostoru, kjer živi, je vse bolj razvidna. V tem smislu SKGZ podpira vse pobude, ki krepijo materialno osnovo naše manjšine in prispevajo k njeni vsesplošni rasti. Ohranjanje in oplemenitenje dobrin, ki so izraz krovne organizacije preko skladov in ob koordinaciji gospodarske komisije, pomeni v bistvu manjšini nuditi vizijo za večjo uspešnost in učinkovitost.

SLOVENC V TRSTU Končno tabla na Donizettijevi ulici

"Slovenci ne smemo bežati iz mestnih središč"

Ko se bodo rojaki iz matične domovine ali pa tudi naši someščani italijanske narodnosti sprehajali po mestnem središču, bodo odslej na pročelju poslopja na Donizettijevi ulici 3 opazili tablo, ki opozarja, da je tam sedež krovne organizacije, Sveta slovenskih organizacij. V notranjosti pa so na večji tabli navedene tudi vse slovenske organizacije, ki domujejo v stavbi. To so: Slovenski kulturni klub, MOSP, Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska prosveta, Studio Trak, Radijski oder, Knjižnica Dušana Černeta, založba Mladika, Slovenski dom, Slovenska Vincencijeva

konferenca, Novi glas in Zadruga Goriška Mohorjeva ter Zveza cerkvenih pevskih zborov.

"Zadovoljen sem, da je SSO to akcijo izpeljal in postavil dvojezično tablo na pročelje poslopja na Donizettijevi ulici in v vežo stavbe. Že takrat, ko sem bil izvoljen za predsednika SSO, sem želel, da bi postal sedež krovne organizacije v Trstu vidnejši. Stvar ni šla ravno zlahka, saj je bilo treba najti pri ostalih sstanovalcih soglasno odobritev. Slovenski dom namreč nima totalne lastnine nad celim poslopjem, tako da smo morali upoštevati tudi mnenje ostalih. Nekatere ovire smo morali premestiti tudi na sami občini, vendar se je stvar po poldrugem letu pozitivno razpletla. Pomembno je, da ima naša krovna organizacija ustrezno vidljivost v samem mestnem središču", nam je povedal predsednik SSO Drago Štoka.

Ali so kateri sstanovanci nasprotovali postavitvi tabel?

"Nekateri so zadevo preveč kritično presojali, glasnega nasprotovanja pa ni bilo. Čeprav so sprva vihal nos, so se na koncu sprijaznili z našo željo. Menim, da mestno središče polagoma dobiva drugačno dušo: sorodna krov-

na organizacija domuje v bližnji ul. Sv. Frančiška, blizu nas je tudi židovski tempelj. Se pravi, da bo tudi naša vidljivost dajala celotnemu mestnemu predelu drugačno težo in videz. Prepričani smo, da morebitnim vandaliskim podvigom ne bomo prisostvovali". Postavitev tabel je torej korak k normalnosti, takšni, kakršni si jo naše mesto končno zasluži? "Tako: je korak na poti k normalnosti. Slovenci ne smemo bežati iz mestnih središč, naj bo to središče Trsta, Gorice, Čedad ali Trbiža. Svojo prisotnost v mestih moramo stalno izpričevati, tako s prevzemanjem dvojezičnih osebnih izkaznic kot tudi npr. s postavljanjem tabel na pročelja stavb, kjer delujejo naše organizacije."

IG

SLOVENSKI PREDSTAVNIKI Pismo tržaškemu županu

Naj se Primožu Trubarju postavi spominska plošča

Občinski svetniki Igor Švab, Iztok Furlanič, Stefano Ukmar, predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka in predsednik Slovensko kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič so na tržaškega župana naslovili pismo: "Spoštovani Gospod Župan Roberto Dipiazza, kot Vam je gotovo znano, slovenski narod praznuje letos pomembno kulturno obletnico; 500 let je minilo od rojstva Primoža Trubarja, utemeljitelja slovenskega jezika in kulture. Iz svoje rodne Dolenjske se je Trubar v letih 1524 in 1542

preselil v Trst, kjer je kot tajnik takratnega škofa Petra Bonoma izpopolnjeval svoje dušno-pastirsko poslanstvo, bral svojo prvo mašo, prepeval v stolni cerkvi, razpravljal s škofom o Vergilu, Erazmu in Kalvinu, posvojil misel o prevajanju biblije v materinščino ter tako raste v vsestranko razgledanega evropskega razumnika vzdolž stičišča romanskega, tevtonskega in slovanskega kulturnega prostora, in lahko rečemo, da je bil pravi svetovljan ter da je že davno videl Evropo tako, kot jo imamo danes, združeno v Evropski uniji, brez ločitev in meja.

Gospod Župan, zelo nas je veselilo, da ste se pred kratkim med Svojim obiskom v Ljubljani in srečanjem z ljubljanskim kolegom Zoranom

Jankovičem udeležili svečanosti prav v Trubarjev spomin in s Svojim pozdravnim nagovorom tako poudarili velik pomen, ki ga ima Trubar za slovenski jezik in kulturo. Zato se podpisniki obračamo na Vas, da bi se mu

tudi mesto Trst poklonilo s postavitvijo dvojezične spominske plošče na sedežu stare škofijske palače v ulici Castello s pričujočim besedilom: V tej hiši je pri tržaškem škofu Petru Bonomu bival in se izobraževal, med letoma 1524 in 1542, Primož Trubar (1508-1586), utemeljitelj slovenskega jezika in književnosti. Občina Trst ob petstoti obletnici njegovega rojstva. Gospod Župan, nadejamo si, da bo Občina Trst ugodno sprejela ta naš poziv, in Vas spoštljivo pozdravljamo."

Foto JMP

TRST Koncert Pina Danieleja

...in Trst je postal (za nekaj minut) Neapelj

Trst je mesto ob morju, na stičišču različnih kultur in kulturnih vplivov. Marsikateri gledalec koncerta Danieleja na Velikem trgu v Trstu gotovo ni pomislil, da sta zanimivost in pestrost sloga tega peva in kitarista prav njegova sposobnost spajanja različnih zvokov in zvočnosti v enkratne avtorske popevke. Vse (lahko) postane domače za uho poslušalca: od neapeljskega narečja do prvini ameriškega bluesa in etničnih zvokov. Letošnja turneja Pina Danieleja je z več vidikov zanimiva in svojevrstna. Za proslavljanje tridesetletnice nastopanja je maja predstavil trojno antološko zgoščenko, na ka-

teri so posnetki, ki zaobjemajo celotno njegovo ustvarjalno pot. Nekatere pesmi je posnel znova prav nalašč za to priložnost. Razlog

za to je preprost: svoj glasbeni jubilej je hotel proslaviti tudi z glasbeniki, s katerimi je zlasti v osrednjih letih ustvarjal, in sicer s Tulliom De Piscopom, Tonyjem Espositom, Jamesom Senesjem, Rinom Zurzalom in Joejem Amorusom, in to tako na zgoščenki kot tudi na poletni turneji. Ob njih je seveda bil prisoten tudi sedanjí spremljevalni bend. Večji del koncerta so bili na odru prej

omenjeni legendarni sopotniki Pina Danieleja, za katere je vladalo med občinstvom seveda tudi največ pričakovanja. Vsi so dokazali, da so še vedno v vrhunski formi in da uživajo ob glashi in glasbenih priredbah hitov izpred nekaj desetletij. Med vsemi pesmimi bi omenil res enkratno priredbo pesmi Napule e' za bobne, glas in klavir.

Poleg samega koncerta je bilo zanimivo opazovati tudi različne odnos prisotne publike. Večji del publike je skorajda avstro-ogrsko pazljivo poslušal in užival ob igranju legend italijanske lahke glasbe, neapeljski del publike pa je kar sredi koncerta začel glasno nagovarjati poslušalce, naj se vendarle gibajo in plešejo ob ritmu glasbe, saj je vendarle koncert in ne opera. Tržaški del publike je vseeno zdržal na sedežih - do predzadnje popevke. Ko je Pino Daniele najavil, da bo zaigral še dve pesmi, so gledalci navalili pod oder in uživali ob glasbi... in Trst je postal (za nekaj minut) Neapelj.

Peter Rustja

Foto Krumpa

ŠKEDENJ Cerkev sv. Lovrenca

Nove orgle za staro glasbeno tradicijo

V poltemi cerkve sv. Lovrenca v Škedenju je bil kor še bolj zatopljen v nemo pričakovanje nekoga, ki bi sedel na orgelsko klop, odmaknil pokrov s klaviatur in dal zagona 720 piščalim instrumenta, ki bo odslej v novi preobleki prijetneje kot doslej spremljal vernike škedenjske župnije v obhajanju Božje besede. Ta oseba je bil škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin, ki nam je prejšnji teden s suvereno roko pokazal, "kako lepo zveni ta instrument". "Orgle je izdelalo podjetje Malvestio leta 1895. Bilo je obdobje, ko so mehanične orgle izdelovali po posebnem principu, ki je dajal zvoku poseben pečat z nekoliko bolj temnimi glasovi", nam je povedal g. Jakomin. "Ta posebnost pride do izraza predvsem v crescendo visokih not, ko je barvitost zvoka manj opazna in izrazita kot sicer. Ena sama klaviatura združuje tako dve posebni barvi, kar daje celotnemu igranju pose-

ben ton", je še povedal g. Jakomin in dodal, "da je to svojstvenost tedanje dobe, po kateri so začeli izdelovati električne orgle, ki so bile razpoznavne po veliko bolj bistrem in svetlem zvoku". Cerkev sv. Lovrenca ima tako nove orgle, ki jih je popravilo

podjetje Romain Lagros. Škedenjski župnik g. Luciano Giudici je pred več kot letom dni razumel, da je glavni cerkveni instrument potreben korenite obnove. Stroške za popravilo, ki so znašali sto tisoč evrov, so krili

dežela FJK, škofovska konferenca in posamezni dobrotniki.

"Popravila so se začela lani: celotni orgelski mehanizem so razstavili in posamezne dele odpeljali v Vicenzo. Po letu dni dela je mogočen instrument končno spet med nami. Uslužbenec pod-

jetja Romain Lagros je opazil pomanjkanje nekaterih piščal, je poudaril g. Jakomin in navedel razlog, zaradi katerega je bil instrument prikrasjen pomembnega dela svojega ogrodka. "Zgodba je res zanimiva: pred mnogimi leti je namreč neki mož, ki po imenu Giovanini, se pravi Ivančič, po rodu iz Istre, romal od vasi do vasi in deloval kot orglar, hkrati pa je o sebi trdil, da je pravi izvedenec za ta instrument, ki ga ob potrebi zna tudi popravljati. Pojma ni imel, kam z rokami! Naše orgle je popravil po svoji sposobnosti oz. ne-sposobnosti, tako da je odvezal potrebne dele in jih

nikoli več ni postavil na pravo mesto".

Res škoda, ko bi se instrument še naprej kvaril, saj škedenj razpolaga z dolgo in laskavo orgelsko preteklostjo. "Škedenjci smo imeli imenitne in priznane organiste. Že v 19. stoletju je pri nas kot organist deloval neki Gnezda, za določen čas je orgle v cerkvi sv. Lovrenca igral tudi Ivan Grbec. Glasba je pri škedenjcih že zapisana v dednem izročilu. Imeli smo kar nekaj domačinov, ki so sodelovali z gledališčem Verdi, ter operne pevce, ki so delovali v Ljubljani: to so bili Danilo Merlak, Ondina Ota in Ksenja Vidali. Naj omenim tudi, da smo sredi prejšnjega stoletja prirejali tudi mašo, ki jo je spremljal celo orkester. Mašo za orkester je napisal Grbec, ki je hkrati orglar in dirigiral instrumentalni sestav. Današnja organistka pa je Tamara Cetin".

Župnik g. Giudici je želel, da bi na primeren način praznovali na novo popravljene orgle. Župnik je tako priredil koncert italijanskega in slovenskega organista Manuela Tomadina, ki je organist stolnice sv. Justa, in bogoslovca Mirka Butkoviča iz Tržiča, ki bo prihodnje leto posvečen v duhovnika. Na koncertu, ki je bil v nedeljo, 3. avgusta, se je slovenski glasbenik predstavil s skladbami Stanka Premrla, Telemanna, Beethovna, Karla Kreppsja, Zoltana Kodalyja. Program je sklenil z Bachovo Fantazijo v g duru. Med odmorom pa je popravilec s pomočjo dispoziitivov prikazal občinstvu zapletene popravilne postopke.

Igor Gregori

Foto IG

Obvestila

Župnija sv. Roka v Nabrežini vabi na praznovanje vaškega zavetnika, ki bo v nedeljo, 17. avgusta. Slovesno sv. mašo ob 10.30 bo daroval msgr. Franc Bole. Od 13. do 17. avgusta bo v župnijski dvorani na ogled razstava škedenjskega etnografskega muzeja. Ogled je možen od 18. do 22. ure.

Duhovne vaje za žene in dekleta bodo od 18. do 20. avgusta v Domu Blagov (Le Beatitudini). Vodil jih bo pater Silvin Krajnc z Brezij. Prijave pri ge. Normi Jež (tel. št. 040 299409, predključna št. 0039). Toplo vabljeni! **Župnija in šolske sestre de Notre Dame** v Sv. Križu pri Trstu organizirajo drugi del oratorija za otroke zadnjih dveh letnikov vrtca, za osnovnošolske otroke in dijake nižjih srednjih šol. Oratorij bo v Slomškovevemu domu od 25. do 29. avgusta. Vodili ga bodo animatorji iz Slovenije. Vabljeni so tudi naši višješolci in univerzitetni študentje kot njihovi sodelavci. Za vpis in podrobnejše informacije pokličite na tel. št. 040 220693.

Šolske sestre de Notre Dame vabijo na romanje na Barbano in Sveto Goro v ponedeljek, 1. septembra 2008. Avtobus bo odpeljal s trga

Oberdan ob 7. uri, s Proseka ob 7.15, iz Sv. Križa ob 7.20, iz Sesljana ob 7.30. Stroški romanja (avtobus, barka in kosilo) znašajo 35,00 evrov. Za vpis in podrobnejše informacije kličite na tel. št. 040 220693.

Darovi

Ob drugi obletnici smrti dr. Marka Udoviča daruje žena Marija 100,00 evrov za Združeni pevski zbor ZCPZ Trst.

Namesto cvetja na grob pokojne Marije Žerjal - Micheli, daruje družina Korsič 30,00 evrov za postavitev spominske plošče na pročelje rojstne hiše skladatelja Marija Kogoja v Trstu.

Za Sv. Goro: N. N. Trst 300,00 evrov.

V spomin na pokojnega bratranca Silvanota Bartola daruje sestrična Marija 25 evrov za cerkev na Pesku.

V spomin na pokojnega Silvanota Bartola darujeta družini Ražem in Prem 20 evrov za cerkev na Pesku. **V spomin** na pokojnega Silvanota Bartola daruje družina Raseni iz Gročane 20 evrov za cerkev na Pesku.

Ob spominu na pokojne daruje Delka Grgič 20 evrov za cerkev v Gropadi.

Ob obletnici smrti Andreja Ražma daruje teta Zora 20 evrov za cerkev v Bazovici.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi

ob praznovanju Velikega šmarna na srečanje priitkovalcev

POJO, POJO ZVONOV!

petek, 15. avgusta, ob 18.30, na Repentabru

V domu za ostarele na Padričah Veliko slavlje za god sv. Ane in Joahima

Zgodaj zjutraj je in gledam skozi okno. Veter tukravlja borove veje in se poigrava z zelenimi vejicami. Vmes plapolajo trikotne zastavice vseh mogočih barv. Nanižane so na dolge vrvi, speljane med zidovi doma in drevesi. Zdaj se veselo pozibavajo; verjetno so zadovoljne, ker so dobro opravile svojo nalogo. V čast zavetnikov doma so ovenčale dom in park z veselimi živahnimi barvami. Sv. Joahim in Ana sta namreč zavetnika doma za starejše občane Casa di Riposo Livia Ieralla na Padričah. God praznujeta 26. julija. Ta dan prirejajo že dolgo vrsto let v domu veliko slavlje. Tako je bilo

tudi letos. V soboto, 26. julija, je bila ob petih popoldne kar v parku sv. maša. Bral jo je generalni vikar za tržaško škofijo msgr. Giam-paolo Muggia, skupno s šestimi duhovniki in diakonom. Med duhovniki so bili tudi ti isti, ki bivajo v tem domu, in gospod Milan Nemas. Msgr. Muggia je posredoval pozdrave in voščila gospoda škofa msgr. Evgena Ravignanija, ki ga sedaj ni v Trstu. Zahvalil se je Bogu za lepo vreme. Zgodaj popoldne je namreč še padal dež. V pridigi je razložil, zakaj v tem domu proslavljamo sv. Joahima in Ano in zakaj je dom posvečen prav njima. Onadva sta bila oče in mati

Božje matere Marije, torej sta starša, nonota, samega Jezusa. Zato je prav, da je dom, namenjen v prvi vrsti starejšim osebam, posvečen prav njima. Njun god je tudi dan starih staršev. Gospod Milan Nemas je v slovenščini prebral evangelij in povedal v kratki pridigi skoraj iste misli kot msgr. Muggia. Med mašo je pel zborček in na koncu zapel slovensko Marijino pesem. To vse za Slovence, ki v domu preživljajo svoja stara leta, še posebno pa za vse slovenske sodelavce, in teh ni malo.

Po končanem bogoslužju so oltar odstranili. Na vrsto je prišla prosvetna zabava. Uredili so

prostor z mizami, klopmi in stoli za večerjo. Večina stalnih gostov je že itak sedela na vo-

zičkih. Nekatere osebe so hoteli med ljudmi in ponujale listke za loterijo. Blizu vhoda sta

tako za goste doma kot za njihove obiskovalce.

Nada Martelanc

stali mizi z že rabljenimi knjigami in s čisto novimi predmeti iz blaga, kot npr. majice, torbe, kravate, rute... Vsi ročno pobarvani pri risarski delavnici gostov doma. Izkupiček so namenili misijonu tržaške škofije Iramurai v Keniji. Dobitke loterije so izžrebali prav na koncu s pomočjo otrok. Skoraj večerilo se je, ko sta se končala večerja in žrebanje. Ansambel Fumo di Londra je ves čas igral in pel. Nad vsem je bdela in vse vodila ravnateljica s. Primizia. Tako je minilo res prijetno popoldne,

Mestni muzej Sartorio

Spet bogata ponudba z naslovom Muzeji zvečer

Prejšnji teden je mestni muzej Sartorio spet odprl vrata "izrednim večernim obiskom", ki so že postali priljubljena tradicija pod skupnim naslovom *Muzeji zvečer*. Vsak tork in vsako sredo v mesecu avgustu ob 20.30 si obiskovalci lahko privoščijo drugačen večer, na katerem ima spoznavanje različnih muzejskih zbirk vedno novo glasbeno kuliso. Vstopnica po simbolični ceni vključuje namreč voden ogled dveh zbirk in koncert na vrtu vile. Na voljo je sedem vodenih ogledov: gipsoteke, ki hrani preko 500 umetnin, od Canove do Mascherinija, galerije slik z zapuščinami nekaterih naj-

vidnejših tržaških družin, knjižnega pričevanja o zanimanju članov družine Sartorio za botaniko, ogled vile z zanimivimi informacijami o zgodovini lastnikov in o družbenem okolju, ogleda dragocenih risb Giovanbatista Tiepola, monografske zbirke tržaškega slikarja Artura Fittkeja, ekscentrične in raznolike zbirke mecenke Fulvie Costantinides (ropotulje, pečati, keramike, dragulji in bižuterija). Med letošnjimi pobudami je tudi nov obisk na neobičajno temo *Med kozicami vile Sartorio*; obiskovalci bodo lahko spoznali recepte iz 19. stoletja.

Letošnji glasbeni niz bo

posvečen grški glasbeni kulturi, na valu tesnejših povezav s tržaško grško skupnostjo, ki so se utrdile s postavitvijo edine italijanske etape potujoče razstave o legendarni pevki grškega izvora

Marii Callas v tržaškem gledališkem muzeju Schmidl. Odborništvo za kulturo občine Trst bo tokrat sodelovalo z italijanskim oddelkom Grške Fundacije za kulturo in krajevno

grško pravoslavno skupnostjo, poleg že redne organizacijske podpore Glasbene šole 55.

Festival grške glasbe se je pričel z večerom o skupnih koreninah ljudske glasbe v Grčiji in v nekdanjih grških kolonijah v južni Italiji. Sledil je koncert pevke Savine Yannatou, ki je ustvarila sugestivno potovanje skozi tradicije različnih narodov sredozemskega območja. V tem tednu sta bila na vrsti predstava mojstra grškega gledališča senc Athosa Danellisa in večer domotnih pesmi grške dias-pore.

Pobuda večernega odprtega muzejev z dodatno, glasbeno popestritvijo je tudi letos vzbudila veliko zanimanja: prvega večera se je udeležilo preko 500 obiskovalcev

in število se je dodatno povečalo že v drugem večeru, ko je blagajna muzeja Sartorio odštela celo 700 vstopnic.

Glasbene poslastice se bodo nadaljevale prihodnji teden. Naprej bo koncert grškega bizantinskega zbora s skladbami iz zaklada antičnega ustnega glasbenega izročila gore Athos in iz srednjeveške bizantinske literature (na sporedu 19. avgusta ob 21. uri). Naslednji dan bo na vrsti gledališko-glasbeno potovanje skozi Egejsko morje na krilih verzov Nobelovega nagrajenca Odyseasa Elytisja. 26. in 27. avgusta pa bosta sklenila niz koncert folklorne glasbe iz grške Makedonije, nato nastop prave ambasadorke grške glasbene kulture, to je Aliko Kayaloglou z njeno mešanico avtorske glasbe, antične in sodobne poezije, ki vsebuje tudi nekaj pesmi iz glasbenih kulis grških filmov.

PAL

Foto Kroma

Kolonija na Debelem rtiču

Nepozabni delovni teden z izseljenskimi otroki

Zadnjič sem bila v koloniji pred dobrimi štiridesetimi leti, in to na Vranskem. Takrat sem bila zelo vesela, da sem se kot otrok iz Opatije in z morja znašla v drugačnem okolju. To je bila zdravstvena kolonija, da se otroci malo "zredijo - zdebelijo", za kak kilogram ali dva. Danes je situacija čisto drugačna. Skoraj bolj bi potrebovali kakšno kolonijo za hujšanje. Tokrat pa sem šla v kolonijo kot vzgojiteljica.

Pri Slovenskem svetovnem kongresu sem se ponudila, da pridem prostovoljno pomagat pri izvedbi tabora za otroke slovenskih rojakov po svetu, ki so stari od 10 do 15 let. Povedano tudi drugače, iz Ženeve sem prišla, v času poletnih počitnic, kot "gastarbajter" na delo z otroki. Že vnaprej sem se veselila, da bom - prvič v življenju - šla skupaj z otroki v "Veselo šolo slovenskega jezika". Slovenščino sem se namreč naučila doma v Opatiji od mame in pri "bakici in dedku" v Mariboru, slovenske šole pa nisem nikoli obiskovala. Jana Čop in Luka Klopčič sta me z veseljem sprejela v kolonijo in dobila sem svojo skupino učencev, za vse udeležence sem pa pripravila tudi tri različne likovne delavnice. V Ženevi sem našla sponzorja, tovarno svinčnikov Caran d'Ache, ki nam je podarila svinčnike, radirke in zanimive barvice. "Delo" na Debelem rtiču smo začeli v soboto, 26. julija. To je bil po vrsti že 12. tabor oz. kolonija -

nica plezanja v Črnem Kalu. Začelo se je z vožnjo z avtobusom, nato pa je bilo kar precej hoje do stene, pri kateri nas je čakal Silvo Karo, strokovnjak na tem področju. Silvo živi sicer v Domžalah, zaposlen pa je v Športni enoti Slovenske vojske Ministrstva za obrambo. Omogočil nam je, da smo plezali po visoki skali in da smo občutili vsaj malo tistega, kar on občuti, ko npr. pleza čez zahodno steno Bhagirathija III na indijski Himalaji... Pri tem mu je pomagal simpatičen sin Jan, ki je skrbel, da smo prišli varno nazaj z naše stene. Skromen in priazen Silvo nam je povedal nekaj skrivnosti o tem, kako se pleza, na vprašanje, kako je bilo na Himalaji, pa je rekel samo - mrzlo. Nam ni bilo prav nič "mrzlo", ampak pošteno vroče, to vam lahko zagotovim. Malo od strahu, malo od pekočega sonca... Tudi sama sem malo plezala in ugotavljal, da ni tako enostavno, kakor izgleda od spodaj. Najlepši trenutek pa je bil, ko se je bilo treba spustiti. Samo zaradi tega spusta bi šla še enkrat plezat! Na samem začetku je kar nekaj otrok izjavilo, da ne bodo plezali, na koncu smo pa zamudili celo na avtobus - ker so skoraj vsi otroci želeli plezati. To je bila res zanimiva izkušnja. V ponedeljek smo obiskali Divaško jamo na Krasu. To jamo obišče letno okoli 200 ljudi, kar pomeni, da je naša skupina predstavljala že dobro petino njenega letnega obiska. Zunaj je "žarelo"

lahko izbirali, če niso imeli svoje ideje - in so se lotili risanja. Svinčniki, ki so na videz izgledali povsem običajno, so se v hipu spremenili v barve, če smo jih le "raztopili" z vodo in čopičem - iz tega so nastali pravi akvareli. Po

da se ne bomo več učili, skupaj sprehajali, pripravljali športna tekmovanja... Posebej zabavna igra je bila tista, ko smo morali učitelji skupaj z učenci na posebni gumi preplavati vso dolžino bazena. Naša skupina je osvojila drugo mesto in res je bila ta igra prav zabavna in smo se veliko nasmejali ob tem tekmovanju.

Po športnem večeru smo otroke še povprašali, kaj bi jih veselilo kot "zadnje-zadnje". In so si želeli - še eno likovno delavnico. Resnično sem bila presenečena in istočasno zadovoljna. Presenečena, ker še nikoli nisem imela

le. Pa še neki bel prah se je zalepil na smolo, tako da je moj zeleni avto izgledal, kot da je nanj zapadel sneg...

Seveda ni mogoče opisati prav vsega. Lepih trenutkov, smeha, mazanja polovice otrok s kremo proti komarjem, sladoleda, ki mi ga je podaril mali udeleženec... Kako pozabiti malo Terezo, ki se ni bala prav ničesar in nas je vsak dan z nečim presenetila, tri Američanke in najmanjšo Camillo, maskoto tabora... Našo Ivono in njeno "peglanje (likanje)" las, jokanja deklet, ko je sosednja skupina Francozov morala nazaj v

na zahvala gospodu Milanu Starcu, ki je vsem učencem podaril slovensko zastavo z drogom. Prava sreča, da sem bila vzgojiteljica in učenka, tako da sem jo tudi jaz dobila. Tako jo bomo sedaj imeli izobešeno v Združenju ženevskih Slovencev - je tako velika, da je nisem mogla dati v svoj mali avto - bo prišla v Ženevo naslednjič, ko pride kdo iz Slovenije z večjim avtomobilom.

Sama sem se takoj po taboru vrnila domov, sicer neprespans, ampak zadovoljna. Nisem navajena ves teden, vsako noč, v posteljo okoli - enih zjutraj. Obogatila so

Skupna slika vseh otrok in vzgojiteljev v Izoli

končanem delu so otroci sami ocenjevali in izbrali dve najlepši risbi. Avtorja sta dobila za nagrado pištoli za vodo, ki sta seveda takoj prišli v uporabo v bazenu s slano vodo, v katero smo veselo skočili po končani delavnici. Kot vsak dan smo imeli na izbiro različne aktivnosti: plavanje, odbojka, nogomet ali mirno igranje kart in igrice...

Eva Dimčovski in Silvo Karo na delavnici plezanja

zbrali so se otroci iz različnih držav: iz Švedske, Italije, Nemčije, Avstrije, ZDA, Hrvaške, Srbije in Velike Britanije.

Najprej smo razvrstili 36 otrok v štiri velike sobe, dve za dekleta in dve za fante. Vzgojitelji smo spali skupaj z njimi, po dva v vsaki sobi. Program je bil veseli in po prvem dnevu medsebojnega spoznavanja se je vzdušje sprostito in začele so se sklepati prave prijateljske vezi. Nekaj otrok se je poznalo že s prejšnjih taborov in so bili veseli ponovnega srečanja. Enoletna "odsotnost" se skoraj ni opazila...

Vsak dan po zajtrku se je dan začel z "jutranjo telovadbo", se pravi, z dobre pol ure hoje do šole v Ankaranu, kjer je potoval pouk slovenskega jezika. Trije učitelji so vodili tri nivoje slovenščine - z začetniki se je ukvarjal Gregor, s tistimi, ki so že nekaj znali, Alenka in s "strokovnjaki" slovenščine Špela. Šola je imela velik uspeh in udeležil se jo je tudi Gregor, ki je dobil "gips", ker si je pri odbojki polomil nogo. Bravo za tako korajžjo, drugi bi jamrali, on je pa z veseljem prišel nazaj v svojo skupino.

Prvi dan je bila na sporedu delav-

ni poletnega sonca, notri pa je bilo prav mrzlo. In zanimivo - Divaška jama je dolga 700 m in ima več kot 1500 m poti. Pri ogledu jame smo se spustili do globine 76 m in občudovali stalagmite, sigaste kope, ciprese, številne zavese in sveče. Bele superge so postale črne in so jih udeleženci veselo prali, ko smo se vrnili v tabor. Ogledali smo si približno eno tretjino jame in se nato vrnili na morje. Ves teden - vsak dan malo morja, čeprav v resnici več bazena s slano vodo kot morja - 29 stopinj voda, 30-32 zrak, ni kaj dodati... Ponedeljkov večer smo zaključili z nastopom "Imprologie" in se ob tem dodobra nasmejali. V torek, po pouku in kosilu, je bil na vrsti izlet z ladjico v Izolo, katerega so se otroci tudi zelo veselili. Na plovbi do Izole smo se družili in spoznavali ter debatirali o tem, kar smo že videli. V Izoli smo se pogostili z najboljšim sladoledom in se vrnili v tabor šele za večerjo. To je bila tudi priložnost za skupno sliko vseh udeležencev...

V sredo je bila na vrsti prva likovna delavnica. Otroci so se je veselili in so se res potrudili. Pripravila sem modele, katere so otroci

likovne delavnice z otroki ob desetih zvečer, zadovoljna pa, ker sem jim očitno pripravila nekaj, kar jih je veselilo in so si želeli še... In tako smo pridno delali skoraj do polnoči, nove modele za dekoracijo oken, katere so otroci v soboto zjutraj, še ne povsem suhe, nesli domov... Noč je bila namreč prekratka, da bi se barvice lahko plastificirale... Noč je bila tudi prekratka za posilavljanje, za zadnje diskusije, izmenjave naslovov in malo mazanja s peno za britje, da se ne pozabi, da ne bomo več skupaj... Hvala, kolegi vzgojitelji, da ste me "pozabili" namazati s peno za britje! Že tako sem bila primorana, pred samim odhodom, pošte- no oprati okna svojega avtomobila, ki je bil parkiran pod smreko in je bil povsem "zalepljen" od smo-

Francijo... Sofijo, ki je na začetku tabora samo z glavo kimala, da pove "ja" ali "ne", in se je na koncu udeleževala vsega programa in pokazala, kako lepo obvlada slovenščino... Stefana, ki mi je obljubil, da mi bo trikrat opral avto samo, če lahko "uredim", da prihodnje leto spet pride, ker bo malo "prestar", da bi se udeležil tabora... Stefan, je zmenjeno, lahko prideš, avto sem že oprala! Skozi pogovore, učenje, petje, risanje, igro in športne aktivnosti ali enostavne igrice smo mi, voditelji, otrokom poskušali predstaviti naše vrednote, malo slovenske kulture, jezika in razvedrila, možnost, da se družijo, da bolje spoznajo Slovenijo, da izboljšajo svoje znanje slovenščine in da ne pozabijo svojih korenin, domovine svojih prednikov. In še poseb-

me nova prijateljstva, zadovoljna sem, da sta delavnici lepo izšli, da smo bili super ekipa voditeljev in da so me vsi sprejeli, ne kot belo vrano iz Švice, ampak kot pedagoga, ki je prišel pomagat, da mladi rod slovenskih rojakov s celega sveta preživi skupaj nepozaben teden skupnega druženja. Jani, Luki, Špeli, Alenki, Gregorju, Davorju, Zdenki, Nataši in vsem ostalim je v tem uspelo in je bilo, kot je povedal eden od otrok, "super cool". Hvala vsem: organizatorjem, ki so mi omogočili, da pridem, in otrokom, ki so "krivi" za nepozabni delovni teden - moje- ga poletnega dopusta. Na svidenje - mogoče drugo poletje znova na Debelem rtiču!

Eva Dimčovski, nekdanja predsednica Združenja ženevskih Slovencev

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Zvezdni utrinki

Danes so po dnevniku spregovorili o padajočih zvezdah in noči sv. Lovrenca. Oči na široko odprte v nebo dovolj dolgo, da ti ne uide čisto nič, pa boš dočkal majcen preblisk, majhen utrinek, za katerega se boš vprašal, če si ga dejansko videl. Res si ga, zato v srcu takoj formuliraj dovolj važno željo in jo poženi v nebo z enako intenzivnostjo. Po dnevniku so rekli, da je želja, ki jo vsaka druga oseba izrazi v svoji notranjosti, želja po večni ljubezni. Vse bolj potrebujemo steber, ki traja. Danes, kot vedno prej. Danes še toliko bolj, ker postajamo nedvomno bolj prestrašena družba.

Pred dnevi so v vsakovečer- nem televizijskem "Blobu" predvajali utrinke s študentskih zborovanj na nemških univerzah leta 1968. Ok, veliko parol, izrečenih tako, da bi dajale govoru vtis pomembnosti in edinstvenosti: revolucionarnost, zgodovinski trenutek, prevrat itd. Opazujem obraze teh mladih bradatih revolucionarjev s cigareto v rokah, dolgolase kolege, ki gotovo prekašajo znanstveni podatek, da lahko človek nekaj stoodstotno koncentrirano posluša le 45 minut. Pomislim na to, v kar so verjeli, in na dejstvo, da so kljub vsemu v nekaj verjeli. Sprašujem se, v kaj danes verjamemo, in sploh komu verjamemo, in predvsem, komu lahko verjamemo. Ali nam je uspelo obdržati zavest, da družbo ustvarja vsak od nas? Iz kioska na vogalu zeva vame povečava platnice družinskega tednika. "Sladki dekdek" in "razočarali smo vse, ki so pričakovali najino ločitev": cela najvplivnejša italijanska družina na Sardiniji, poglavar in družica z roko v

roki itd. itd. Zdi se, da smo res tako na psu, da govtamo vse to. Vse bolj se mi današnja družba zdi taka, da ji ne pride več do živega. Pred kratkim sem brala novico iz bogatega Bocna. Vozniki mestnih avtobusov nasprotujejo novemu ukrepu, po katerem naj bi se upokojenci brezplačno vozili. "Počasno stopajo na avtobus in izstopajo, kar podaljša naše vožnje, poleg tega zahtevajo nemogoče: npr. da ustavimo čisto zraven doma, tudi če tam ni postaje". Ok, vse to je lahko res, vendar: ali smo to postali? Ali bomo štopali, kako hitro vstopamo in izstopamo iz avtobusa in Bog ne daj, da bi ob

tem, recimo, moral izkrcati še voziček za dojenčka? Zazrem se spet v nebo, navsezadnje bo zelo kmalu noč, ko nam bo preblisk na nebu predstavljal izgovor, da v sebi formuliramo željo. Pogled obrnem spet na kuhinjsko steno pred sabo, dvoje lističev, ki sta tako polna pomena, da bi ju lahko spustila v nebo med vse želje, ki bodo izrečene v naslednjih urah. Na prvem sta

dve roži, ki ju je naslikala moja triinpolletna nečakinja. Steblo visoko do neba, "ker je tam sonček". Zaželim si, da bi vedno stikali za soncem, vedno težili k svetlemu. Drug listič je eden tistih "pregovorov za modro življenje", ki sem ga prepisala od ne vem kod. Če ga poskusim prevesti: "Na križišču med dvema cestama, ena vodi navzgor in druga navzdol, izberi vedno tisto, ki vodi navzgor. Veliko lažje je iti v dolino, a na koncu se znajdeš v luknji. Vzpon predstavlja upanje. Veliko težje je, veliko več trpljenja, a obenem je to drugačen pogled na svet, več enizziv, da najdeš samega sebe".

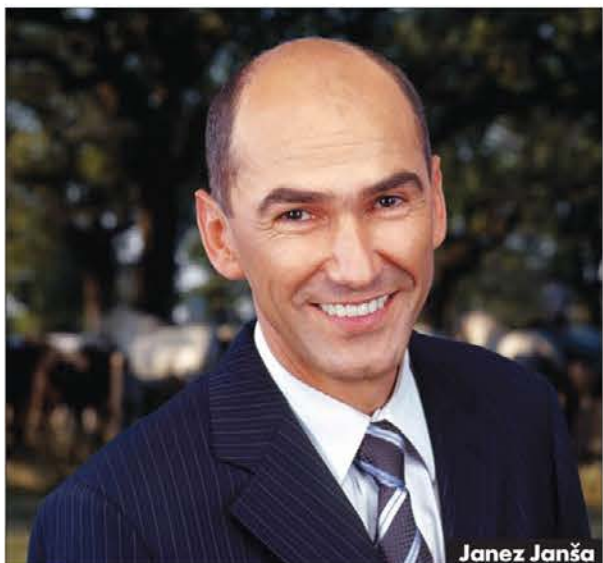
Poleg športa v ospredju tudi politika

Politične stranke pričakujejo uspeh na volitvah

Največje zanimanje je te dni za potek Olimpijskih iger v Pekingu. Časniki pa objavljajo tudi prispevke o krutem režimu, ki ga kitajska vlada ohranja v Tibetu, pa tudi o položaju katoliške cerkve in vernikov v največji državi na svetu. Slovenski športniki so na Olimpijskih igrah doslej osvojili 31 kolajn, od tega 10 za samostojno državo Slovenijo. Na Olimpijadi v Pekingu sodeluje 62 slovenskih športnikov. Na igrah bo v osmih panogah sodelovalo tudi enajst slovenskih sodnikov. Delegacijo Slovenije na olimpijskih igrah vodi dr. Milan Zver, minister za šolstvo in šport.

Sicer pa sta politično in družbeno ozračje zaostreni skoraj do vrelišča, parlamentarne volitve pa so nekateri politiki in kandidati za nove

poslance začeli predstavljati kot najpomembnejše v vsem času obstoja Slovenije. V predvolilni kampanji stranke izkoriščajo vse, kar se dogaja ali slabega dogaja v Sloveniji. Za pomanjkljivost v novem cestnem predoru v Šentvidu, ko s stropa pada

Janez Janša

omet in morajo predor pogosto zapirati za promet, je opozicija odkrila krivce. To naj bi bili premier Janez Janša, prometni minister Radovan Žerjav in Janez Podobnik, minister za prostor in okolje. Predsednik vlade pa

je zahteval ugotovitev dejanskih krivcev za pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene po zgraditvi in zelo slovesnem odprtju cestnega predora v Šentvidu. Glavni krivec je po mnenju izvedencev veliko gradbeno podjetje Slovenija ceste, Tehnika, ki je predor zgradilo. Lastnik podjetja je razvpiti Ivan Zidar. Očitno na zahtevo premiera je vodstvo Darsa, to je družbe za slovenske avtoceste, ponudilo odstop, odstop pa je ponudil tudi minister za promet Radovan Žerjav. Uprava Darsa in minister sta obžalovala, "da predor Šentvid kljub velikim sredstvom, ki so bila vložena v projekt, ni v normalni uporabi. Uporabnikom sta se zato opravičila".

Kar naprej in srdito se nadaljuje gonja o primeru nakupa oklepnih vozil znamke Patria za slovensko vojsko. Finsko tožilstvo izvaja postopek zoper nekatere osebe, ki naj bi pri tem poslu prejemale ali dajale podkupnino. Iz Slovenije doslej ni bilo nobenega osumljenca,

kljub temu pa poslanec M. Cvikl iz stranke Socialnih demokratov in njegovi vztrajno zahtevajo, da mora obrambni minister Karel Erjavec odstopiti.

V predvolilno kampanjo se je z intervjuji v raznih časnikih vključil tudi nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan. Predsednik Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič-Plemeniti je v neki oddaji komercialne televizije povedal, "da bo v naslednji vladi postal minister". Zahteval bo zlasti skrčenje in racionalizacijo državne uprave, saj naj bi bilo po njegovem na RTV Slovenija kar tisoč zaposlenih preveč. Vodja stranke Zares Gregor Golobič, ki ga je filozof Slavoj Žižek označil za "slovenskega Stalina", pa naj bi dejal, da bo v primeru zmage leveice na parlamentarnih volitvah 21. septembra treba najprej odstraniti sedanje vodstvo slovenskega radia in televizije. Dr. Andrej Bajuk, predsednik Nove Slovenije, se je v daljšem pogovoru, objavljenem v novi številki tednika Demokracija, odzval tudi na ustanovitve nove krščanske demokratske stranke. Dejal je naslednje: "Na ustanovitev nove stranke lahko gledamo tudi s pozitivne strani. Naj pride do določenega očiščenja. Če so ljudje znotraj ali zunaj stranke manipulirani, je dobro, da se javno izkažejo. A vendar, na parlamentarnih volitvah bomo znova presenetili".

Marijan Drobež

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Pogled v novo sezono z naslovom Odjuga

Av gust je navadno čas počitnic tudi za dramske ustvarjalce, saj je minula gledališka sezona le še lep spomin in gledališki festivali z izzivajočimi predstavami na prostem navadno vznemirjajo julijsko ozračje. Toda kmalu bosta tu september in oktober in z njima seveda začetek gledališke sezone tudi za Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Za prihajajočo sezono si je umetniški vodja Primož Bebler zamislil, kot sam utemeljuje svojo izbiro v programski zloženki, tak premierni program, ki "sloni na domači dramatik, slovenski in tisti, ki je nastala v nekdanji skupni državi. Zdi se, da je nekako dozorel čas, ko se lahko brez nelagodja ozremo v tisto smer. Od ločitve je preteklo že skoraj dvesto let, relativno prepričljiva, ne

pa prevelika zgodovinska distanca je nastala – pogled je lahko moder in zrel, pa ne preveč indiferenten in sklerotičen. Ne govorimo o politiki, čeprav se le-te, v večji ali manjši meri, dotikajo vsa izbrana besedila; pravo rdečo nit sezone najdemo v bližnji okolici politike – v detekciji prostora, kjer se poraja družbena klima, ki politiko pogojuje, oziroma otipavanju ozračja, ki iz politike izhaja. (...) Rdeča nit sezone so torej pravzaprav saloni, gostilne, jame in bordeli, nekakšni napol javni kraji, kjer se lažje sprošča družbenokritična energija. Medprostor, ki ni več intimni, varni družinski krog, ni pa še pravi poligon, kjer je javno delovanje normirano. Prostor čustvene odjuge". Kot sta razložili na junjski predstavitvi abonmajskega programa dra-

maturginji Teja Rogelj in Martina Mrhar, se naslov Odjuga poigrava z odjugo v smislu objektivne otplitve, pa tudi kot geografske usmeritve prihoda od juga. Sezona je pač zasnovana z razmislekom, od kod prihajamo, kje smo nekoč bili in kam gremo. Sestavljajo jo slovenske krstne uprizoritve in uprizoritve preizkušenih del hrvaške, srbške in makedonske dramatike. Premierni spored predstav se bo začel z Ledo, "grenko sladko igro salonskega ljubimkanja", Miroslava Krleža, ki sodi v njegov glembajevski cikel. Dogaja se med dvema vojnama; gledalec je priča zakonolomstvu, parazitstvu, dekadenci, nekemu razčiščenju odnosov. Druga uprizoritev bo koprodukcija predstava z Gledališčem Koper, "satirčni vodvil o opojnosti povzpetništva", Gospa ministrica, Branislava Nušića, ki je kot velika uspešnica obredla neštete odre zaradi svoje nezmanjšane vsebinske svežine, čeprav je nastala že daljnega l. 1929; povzpetništvo, korupcija, komolčarstvo... so žal še zelo aktualni. Tretja pre-

mierna postavitev bo zaobjemala eno ali dve krstni uprizoritvi, in sicer "verzificirano burlesko o filozofskih vprašanjih", Križ, Matjaža Briškega in Neskončni šteti dnevi, dramski prvenec Andreja E. Skubica. V marcu bo na odru zaživel Čudež v Šarganu, "poetična komedija o bolečinah in čudežnem odrešenju", Ljubomirja Simovića. Sledila bo krstna uprizoritev slovenskega dramatika Iva Svtine, Pasijon po Edvardu Kocbeku; to bo velik dogodek v sodelovanju s SNG Dramo Ljubljana. To bo predstava s pogledom v »narodovo preteklost in kot premislek za prihodnost. Sezona 2008/09 se bo sklenila s slovensko praznično delo make-donskega dramatika Gorana Stefanovskega Tetovirane duše; to je drama o odtujenosti, iskanju narodne in osebne identitete. Skratka, obeta se še ena zelo zanimiva gledališka sezona SNG Nova Gorica, ki je ne gre zamuditi. Jesenski vpis abonmajev je možen od 1. do 30. septembra pri blagajni gledališča.

IK

Na mlakah pri Vipavi najsodobnejše vojaško strelišče v Sloveniji

Tam je življenjski prostor za veliko redkih rastlin in živali

Na območju, imenovanem Mlake pri Vipavi, je začelo delovati povsem obnovljeno in preurejeno strelišče za slovensko vojsko. Nova umestitev strelišča, ki ga je sicer uporabljala tudi vojska nekdanje Jugoslavije, je bila potrebna, ker je bilo treba zagotoviti varnost v okolju in tudi bližini hitre ceste, ki bo disa že poteka ali pa bo kmalu zgrajena blizu strelišča. Strelišče Mlake je zdaj najsodobnejše v Sloveniji in se razprostira na osemnajstih hektarjih površine. Sestavljajo

ga štiri med seboj neodvisna središča, na katerih je mogoče hkrati izvajati štiri vrste streljanj s pehotnim orožjem. Na ta način se urijo vojaki in vojakinje iz vojašnice v Vipavi. Strelišče je na levi in desni strani zavarovano s 4,4 metra visokima zemeljskima nasipoma. Nasipi so protibalistično zaščiteni in delujejo protihrupno. Strelišče je ograjeno z žično ograjo in opremljeno s tehničnim varovanjem in kamerami v kombinaciji z vojaki, ki stražijo in patrolirajo. Med streljanjem je območje označeno z rdečo zasta-

vo na drogu v višini deset metrov in ga fizično varujejo vojaki. Na vseh dostopnih poteh so nameščene zapornice, ki med streljanjem onemogočajo prehod na strelišče. Obnovljeno in preurejeno strelišče za

slovensko vojsko na Mlakah pri Vipavi upošteva tudi zahteve narave in okolja. Na Mlakah uspeva več kot 400 rastlinskih vrst. To-

liko različnih habitatov na razmeroma majhnem območju lahko označimo kot posebnost dela Slovenije. Širše območje strelišča Mlake pa predstavlja življenjski prostor tudi za mnoge ogrožene živalske vrste, predvsem kačje pastirje, dvoživke in

god po Evropi območje Mlake zelo izstopa po svoji ohranjenosti biotske raznovrstnosti. Tam se nahaja več kot 90 takšnih rastlinskih oz. živalskih vrst, ki so zavarovane in jih poleg slovenskih naravovarstvenih predpisov ščitijo tudi mednarodne konvencije.

M.

Kratke

Predsednik nove Krščansko-demokratske stranke je dr. Jože Duhovnik

V članku z naslovom Nova krščanska stranka v volilnem boju, ki je bil objavljen v prejšnji številki našega časnika (na 13. strani), je bilo napačno zapisano, da je njen predsednik dr. Jože Bajuk. V resnici pa je predsednik nove stranke dr. Jože Duhovnik, redni profesor na fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani in nekdanji viden član Slovenskih krščanskih demokratov, stranke, ki ji je predsedoval Lojze Peterle. Bralcem se za napako pri navajanju imena predsednika nove Krščansko-demokratske stranke opravičujemo.

V Sloveniji četrtnina odraslih ljudi ne zna plavati

Zdaj v poletnem času so v slovenskih časnikih objavili tudi podatke o tem, koliko ljudi, otrok oz. učencev ter odraslih zna plavati. Dorica Šajber s katedre za plavanje na fakulteti za šport in predsednica odbora za množičnost pri Plavalni zvezi Slovenije zatrjuje, da zna plavati 87% učencev, ki končajo osnovno šolo. Znanje plavanja pri otrocih narašča s starostjo. Če se ga ne naučijo na 20-urnem plavalnem tečaju v osnovni šoli, imajo možnost to storiti tudi še v osnovni šoli, v t. i. šoli v naravi. Po njenih ugotovitvah v Sloveniji zna plavati okoli 80% odraslih.

Med neplavalci so predvsem starejši ljudje. Odrasel neplavalec se lahko nauči plavati na tečaju plavanja za odrasle. Odraslih, ki se odločijo za tečaj plavanja, je vedno več, predvsem žensk. Tina Jeromen iz športnega društva Riba v Ljubljani je dejala, da je za to, da odrasli "splava" potrebnih deset ur vodene vadbe. Povprečna starost odraslih neplavalcev, ki se odločijo za plavalni tečaj, je nekaj več kot 40 let. Sicer pa po mnenju izvedenke Dorice Šajber trenutno "država premalo vlaga v plavalno opismenjevanje ter v razvoj raziskav in sistema".

V Podsobotinu v Brdih zgrajen dom za starejše občane

V Podsobotinu, vasi ob glavni cesti, ki pelje v Brda, so končali gradnjo doma za starejše občane, ki je prvi v tem znanem vinogradiškem in sadjarskem območju. Dom je zgradila družba Gorica Leasing, naložba pa je znašala več kot štiri milijone evrov. Dom za starejše občane bo deloval kot samostojna enota novogoriškega doma upokojeencev. Za oskrbovance v Podsobotinu bodo hrano pripravljali v obnovljeni kuhinji v Novi Gorici, skupna pa bo tudi pralnica v novogoriškem domu. V novem domu za starejše občane v Podsobotinu bo prostora za 94 oskrbovancev, ki bodo prišli predvsem iz celotnih Brd, če bo prostor, pa lahko tudi od drugod. Dom upokojeencev v Novi Gorici bo investitorju plačeval 25.000 evrov najemnine mesečno. Predvsem zaradi tega izdatka bodo cene prebivanja in oskrbe precej višje, višje kot v drugih domovih za starejše občane v Sloveniji. V Podsobotinu bodo cene za enega oskrbovanca znašale od 700 do 940 evrov mesečno. Marsikdo za plačevanje tako visokih cen prebivanja in oskrbe ne bo imel dovolj denarja, zato mu bodo morali pomagati bodisi svojci ali pa socialne ustanove.

V Novi Gorici prvi center za slušne aparate

Avstrijsko podjetje Neuroth je pred kratkim na Erjavčevi cesti št. 18 v Novi Gorici odprlo Center za slušne aparate oz. Slušni center. Poslujejo tako, da naglušnim ljudem dobavljajo izdelke in nudijo storitve, ki omogočajo razne rešitve za izboljšanje sluha. Podjetje že skoraj sto let deluje na področjih varovanja sluha, medicinske tehnike, akustike za otroke in akustike slušnih aparatov. Ima izkušnje tudi kot vodilno podjetje za področje individualno izdelanih glušnikov za industrijo in obrt v Sloveniji. V več kot sto kvadratnih metrih velikem centru imajo tudi zvočno izolirano kabino, zgrajeno in urejeno po najnovejših avdioloških vidikih. V njej ugotavljajo sluh oz. njegovo morebitno okvaro. Na tej podlagi izbirajo aparat, ki omogoča boljši sluh. Na voljo so aparati mednarodno uveljavljenih znamk, kot so Oticon, Phonak, Siemens in Widex.

Za ugodnejši nakup živil

Zaživel spletni portal Prihrani pri hrani

V Sloveniji je, kot piše Slovenska tiskovna agencija, zaživel spletni portal Prihrani pri hrani (prihraniprihrani.si), katerega namen je primerjava cen prehranskih in drugih izdelkov, ki jih uporablja povprečen prebivalec Slovenije. Na portalu ima uporabnik vpogled v cene več kot 400 izdelkov Mercatorja, Tuša in Spara, ta seznam pa se še dopolnjuje. Kot so v sporočilu za javnost zapisali snovalci portala, uporabnik portala v nekaj preprostih korakih naredi izbor izdelkov, ki jih želi kupiti. Sistem nato pregledno prikaže informativne cene posameznih izdelkov in skupno ceno vseh izbranih izdelkov pri posamezni trgov-

ski verigi. Portal uporablja tudi primerjavo tako imenovanih hišnih znamk; gre za izdelke, ki jih trgovci prodajajo kot svojo blagovno znamko in so po kvaliteti in količini primerljivi s podobnimi izdelki v drugih trgovinah. Namen portala je pomagati tistim, ki potrebujejo optimalno razporejanje denarja pri nakupu hrane, in za katere je najbolj verjetno, da bodo kupovali izdelke nižjega cenovnega razreda. Poleg osnovne funkcije primerjave

izdelkov portal uporabnikom ponuja še vrsto funkcij in orodij, pri ustvarjanju portala pa lahko sodelujejo tudi potrošniki sami s tem, da povedo, o katerih cenah izdelkov bi bili radi še obveščeni.

BETA
prihrani pri hrani

Uspeh priljubljenega filma

Zadnji Batman podira rekorde

Najnovejšo filmsko nadaljevanje Batmana z naslovom Vitez teme je v 18 dneh predvajanja v blagajne prineslo že 400 milijonov dolarjev. Kot povzema novico Slovenska tiskovna agencija, je Batman podrl rekord, ki je doslej pripadal drugemu delu Shreka. Ta je za doslej omenjenega zneska potreboval dvakrat več časa. Pri Warner Brosu pričakujejo, da bo najnovejši Batman v Severni Ameriki prinesel vsaj še 100 milijonov dolarjev in tako podrl še en rekord - 461 milijonov dolarjev, kolikor je v Severni Ameriki in Kanadi zaslužil film Vojna zvezd skupaj s svojima dvema nadaljevanjema. Na vrhu najbolj dobičkonosnih filmov, s 601 milijonom dolarjev, pa ostaja Titanik iz leta 1997.

Dolgoletno strokovno publicistično delovanje ERSE

V reviji tudi o Sloveniji in Škedenjskem muzeju

Dražna ustanova za razvoj kmetijstva (ERSA) izdaja že več kot

nije z vsemi njenimi značilnostmi. Poseben poudarek je dan njeni bogati gozdnati

površini, ki je zelo pomemben vir t. i. zelene energije. Sledi bolj "politično" utemeljevanje naloge, ki naj bi jo opravila Slovenija v tem polletju. Drugi članek je namenjen Škedenjskemu etnografskemu muzeju, ki so ga na pobudo tamkajšnjega slovenskega kaplana Dušana Jakomina odprli leta 1975. Kot znano, je muzej na splošno namenjen zgodovini tega kraja, posebno pa škedenjski ženi, ki se je ukvarjala s kmetijstvom ter s peko in raznašanjem kruha. Članek prinaša tudi več fotografskih posnetkov iz tega muzeja.

(mab)

Že ustaljena, dobrodošla pobuda

Hrvatska ladja - knjigarna za promocijo knjižne kulture

Hrvatska ladja - knjigarna je tudi letos promovirala kulturo branja in pisanja ter hrvaške knjige in pisatelje v štirinajstih mestih na hrvaški obali Jadrana. Novico je prinašala tudi Slovenska tiskovna agencija. Gre za kulturno-turistično manifestacijo, ki poteka od leta 2000. Ladja, polna knjig in pisateljev, med katerimi sta letos bila tudi Enes Kišević in Hrvoje Šalković, je letošnje križarjenje začela v Crikvenici 19. julija, končala pa 1. avgusta v Makarski.

Ladja - knjigarna je letos obiskala Krk, Cres, Mali Lošinj, Rab, Novaljo, Sali, Sveti Filip in Jakov, Zlarin, Šibenik, Primošten, Jelso in Supetar. Turistične skupnosti v omenjenih mestih so poskrbele za dodatni kulturno-zabavni program.

Družba Agroind Vipava 1894

Zamenjava predsednika uprave

Iz gospodarske družbe Agroind Vipava 1894 so tudi naš časniki obvestili, da so zamenjali predsednika uprave, ki vodi omenjeno veliko družbo kmetijskopredelovalne dejavnosti. Jurij Premrl se je umaknil iz omenjene funkcije in z njim so prekinili tudi delovno razmerje. Vodenje

družbe je prevzel Miroslav Miljković. Do zamenjave je domnevno prišlo zaradi napak pri poslovanju družbe in izgube, ki naj bi lani znašala milijon evrov. V tem letu naj bi družba Agroind Vipava 1894 poslovala bolje, njen prihodek naj bi dosegel 23 milijonov evrov, dosegla pa

naj bi tudi vsaj skromen dobiček. Tričetrtnski lastnik omenjene družbe je Kmetijska zadruga Vipava, ki je ena največjih zadrug v Sloveniji. Družba Agroind Vipava 1894 sestavljajo tri velike enote, in sicer vinska klet, mlekarna in enota za tehnične preglede vozil.

M

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. avgusta, ob 14. uri.

Pozabiti je treba na preteklost in graditi na prihodnosti Koliko lepega izgubijo!!!

Pred dnevi sem srebrala kavo v sesljski kavarni, pa vstopi znanka, pravzaprav uslužbenka bližnje trgovine, sicer prijazno in družabno dekle. Seveda ji kot po navadi prepustim italijanski dnevnik in sama nadaljujem z listanjem Primorskega. Pa je kmalu postala zelo slabe volje: kaj pa to, sedaj, ko so ujeli Karadžića, bodo Srbom odrpli vrata v Evropo, kaj bo s tole ubogo Evropo, če bo taka drhal notri, sama revščina, pa sama nekultura, pa sami barbari.

Njene besede me zabolijo še bolj kot po navadi, saj so mi Srbi bratje, poleg tega pa imam ogromno znancev in prijateljev, ki pripadajo temu narodu, pa niso niti revni (vsaj bolj kot vsi mi ne) niti nekulturni niti neomikani. Pa ji rečem, da tega ne more reči o narodu, ki ga ne pozna, o državi, kjer ni nikoli bila, o jeziku, ki ga ne razume, in o kulturi, ki ji je bila vedno deseta briga. Pa jo vprašam, če sploh pozna kakega Srba.

“Ne, ne poznam”, mi odgovarja, “ampak saj ni to, saj ni treba poznati, saj ravno vsi niso slabi, večina pa, to je kot pri naših (beri italijanskih) južnjakih, kot pri Neapeljčanih, kot pri vseh južnih narodih, da ne govorimo o muslimanih. No, pa tudi Nemcev in severnjakov ne maram, saj veš, da so drugačni od nas”.

Ne, ne vem, da bi bili bistveno drugačni, vem pa, da spadam v dolg seznam narodov, ki jih ne mara, tudi sama, ker sem Slovenka, a mi iz obzirnosti tega ne pove v obraz. Tudi zato, ker si ne upa, večina ljudi narodnostno ne

strpnost skrbno skriva pod krinko prijaznosti. Saj smo konec koncev vsi veliki bojazljivi. Pa zberem vseeno toliko poguma, pravzaprav ga meni po navadi ne manjka, nad tem so jadikovali že moja mama in vsi moji vzgojitelji, pa ji rečem, da so Srbi čisto v redu ljudje, pa da so od nekdaj kulturni narod, pa pomembne pisatelje imajo, pa tudi delavni so. Poleg tega so v Trstu Srbi prisotni še iz časov stare Avstrije (dobre stare Avstrije, ki je bila vsaj v tem pogledu veliko bolj odprta) in nič ne kaže, da bi mesto zaradi tega kulturno zaostajalo ali da bi bilo v njem več kriminala. Nekaj je zamomljala v odgovor in slabe volje odšla. Vem, da je nisem prepričala, niti o tem je nisem prepričala, da so Nemci tudi ljudje kot mi in da morda niti Italijani nimajo tako nedolžne zgodovinske preteklosti in čiste vesti, kot so njo učili v šoli.

Tudi meni je hudo pri srcu in nisem nič več počitniško razpoložena. Na misel mi prihajajo vsi nekdanji znanci, Srbi, ki so mi pravzaprav pomagali pri zidarskih delih. Koliko smo se potem pogovarjali, kako prijetni in razgledani sogovorniki so pravzaprav bili. In nikoli ni zmanjkala steklenica rakije, ki so jo vsakič prinašali v dar. Srbske rakije. Pa potrpežljivi so bili z menoj in z mojimi neverjetnimi inovacijami na področju gradbeništva. Skušali so vedno ugoditi vsaki moji želji, pa naj je bila še tako absurda. Pa tudi moj mož, ki drugače v Trstu bere števec, zna povedati, da mu srbske družine vedno prijazno odpro vrata in da nikoli ne odide brez

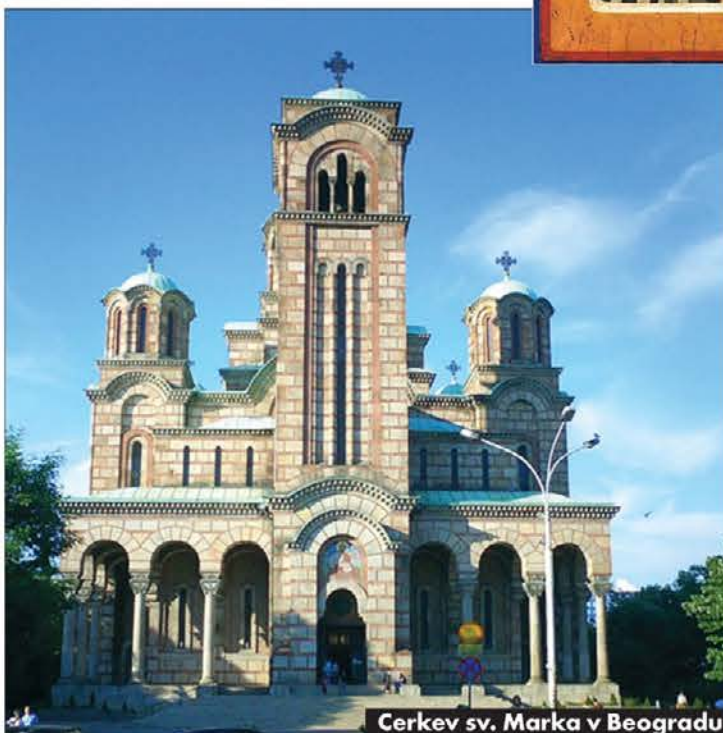
skodelice kave.

Pa še moja sosedica, Milena in Sinia, vedno sta pripravljena vsem priskočiti na pomoč, čeprav sta tu v Sloveniji le nekaj več kot deset let. Pa mi gre na smeh, ko se spomnim, kako je zadnjič ona praznovala rojstni dan, pa sem se na povabilo odzvala s steklenico krčkega črnega vina v rokah. Pa sem ju vprašala, če mi ne bosta zamerila, da jima prinašam v dar hrvaško vino. Iz srca smo se nasmejali in se objeli. “Saj veš, da nisva rasista”, sta mi v smehu rekla, “še pri nogometu ne vemo več za koga navijati, za Slovenijo ali za Srbijo. No, ker pa sta obe slabi, navijava navadno za Hrvate”.

No, sicer se moja vas iz Jugoslavije v malem počasi spreminja v malo Evropo. Nekaj nas je prišlo iz Italije, pravijo nam “trštini”, pa nas imajo za svoje, nekaj jih prihaja iz Anglije in od drugod. Pred leti je bilo, ko so mi vaščani pripeljali na obisk angleška zakonca, ki sta komaj kupila hišo. Naj jim povem, so me prosili, da

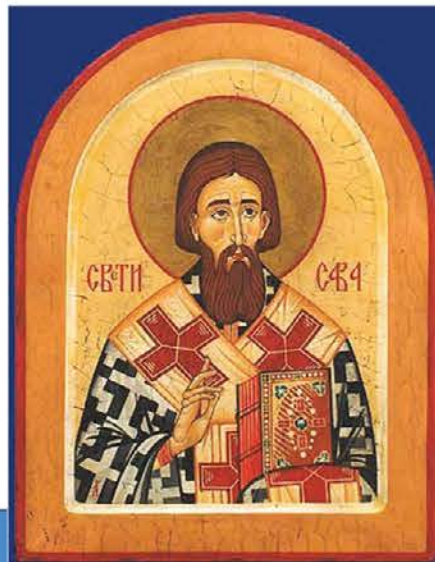
je tu lepo, da ni problemov in da smo se mi znašli. No, seveda pri tem niso računali na mojo pomanjkljivo angleščino, mislim pa, da sta prišla vseeno razumela prijateljsko vzdušje, saj sta odšla nasmejana, z vrečo kraškega krompirja v rokah.

Že naslednjega dne sem na dogodek v sesljskem baru pozabila, saj sem se odpeljala na krajše počitnice v Avstrijo. Te ljudi imam rada, ker so prav tako kot mi navezani na zemljo in dom, na svoje gozdove in gore, kjer je življenje sicer

Cerkev sv. Marka v Beogradu

težko, a lepo. Čeprav je ostalo nekaj grenkega priokusa iz tistih časov, ko se je Avstrija, iz strahu pred neznanim, grdo obregnila tudi ob slovensko manjšino, vem, da se stvari počasi spreminjajo. Vedno več je ljudi, ki me prijazno

nagovorijo (pa čeprav je tudi moja nemščina komaj za v kavarno), ki nam mahajo v pozdrav, ki hitijo pripovedovat, kako smo si Avstrijci in Slovenci pravzaprav podobni. In prepričana sem, da je treba preteklost pozabiti in graditi na prihodnosti. Predvsem mi je bilo prijetno zadnjič, ko

sva se z možem povzpela do kočice nad Weissbriachom, prijetno vasico med Šmohorjem (Hermagor) in Belim jezerom (Weissen See). Vzdušje je bilo prijetno, planincev precej, dobrega prigrizka iz planšarije tudi, tipične avstrijske

radovednosti pa tudi ni manjkalo. Sploh ne vem, od kod trditev, da so Avstrijci zaprti in molčeči. Meni, ki jezika ne obvladam, njihova zgovornost kar teži, saj pogovor nadaljujejo v nedogled, kljub temu da jim zagotavljam, da jezika ne znam in da jih le delno razumem. No, pa so nas spet vprašali, od kod prihajamo. Potem pa so Slovenijo povezali s soncem, našo Primorsko pa z morjem, ki ga imajo oni vedno v mislih, pa Trst in Gorico s Staro Avstrijo. No, upravitelj kočice je kmalu prijel mojega moža za ramena in ga, kljub temu da

še manj kot jaz obvlada nemščino, odvelkel v klet. Potem naj bi baje nazdravljala in praznila razne stekleničke domačega šnopsa, pila pa sta izključno na prijateljsko med obema narodoma, mi je zagotavljal mož, ki je pozneje, bolj po štirih, ampak židane volje, priiskaljal v dolino. Pravzaprav so ti le mali trenutki utrinki, ki se ti za vedno vtisnejo v spomin, besede, ki vračajo upanje in vero v človeka. To so preproste besede preprostih ljudi, ki počasi spletajo trdne vezi, take, ki jih še najboljši diplomati in politiki ne morejo. Ko smo se v nedeljo poslavljali od majhne koroške vasi in so nam na vratih mahali v pozdrav gostitelji in sosedje, sem pomislila, kako prijetno je, če zaupaš v sočloveka, če imaš ljudi rad ne glede na njihov jezik, vero ali kulturo. Stisk roke in nasmehek sta zame največje bogastvo, bogastvo, za katerega bodo ostali za vedno prikrajšani tisti, ki se zaradi strahu, predsodkov ali neprebolele preteklosti zapirajo v kletko narodnostne mrznje in trpkoga razizma.

Suzi Pertot

Dobro je tudi vzgajati športnike za “izvoz”

V ekipnih športih se vse več obetavnih posameznikov odloča za slovo od naših klubov

Vekipnih športih je pojav selitve boljših posameznikov iz naših društev v okolja, ki ponujajo višjo raven tekmovalnosti, čedalje bolj razširjen. Če je za vrhunske športnike, kot so prvotilgaški odbojkarji Matej Černic, Loris Maniž ali Sandra Vitez, stvar naravna in logična, pa predstavlja odhod deklet in fantov v klube, ki premorejo le eno ligo višji status kot naša društva, novost zadnjih let. Nekateri starejši odbojkarji v naših klubih, ne nazadnje pa tudi izvršni odbor Združenja slovenski športnih društev v Italiji, gledajo na ta fenomen dokaj kritično, češ da so bili nekoč športniki mnogo bolj navezani na domače okolje in da so se od njega ločili le, če so bili res tekmovalci za največja prizorišča. Na primer legendarni Jadranov košarkar Marko Ban, ki je odigral vso kariero kot nosilec v vrstah slovenske združene ekipe in se nato uspešno preizkusil v A ligi komaj pri tridesetih.

Dario Kovic

Tovrstne pripombe in pomisleki nekaterih naših ustanov so po eni strani razumljivi, po našem mnenju pa ne vedno upravičeni. Pravilno je namreč, da vsak športnik stremi po čim višjem nivoju, ki ga je zmožen doseči, zato je načelno prav, da bi matični klubi dovolili svojim bolj talentiranim elementom, da se vsaj

preizkusijo in pomerijo v močnejši konkurenci. Dejstvo je tudi, da naše članske ekipe v glavnem nastopajo v dokaj nizkih ligah, torej na povprečni tekmovalni ravni. Odbojkarice in odbojkarji, pa tudi košarkarice in košarkarji, ki pri nas razpolagajo največ s (ne posebno perspektivno in ambiciozno) C ligo, tako normalno silijo v državne B1 in B2 lige. Nogometaši so ravnokar

Petru Planinšku.

Skratka, v globaliziranem svetu tudi mlad slovenski športnik v Italiji iz dneva v dan bolj intenzivno išče najbolj ugodno rešitev (tudi s finančnega vidika, je treba dodati, saj so marsikje nagrade za igranje na drugoligaški ravni čisto ugledne), ki mu omogoča popoln razvoj kariere. Doma bi mu večkrat to ne uspelo, pa brez zamere do postrtovalnih

Cristian Devetak

športnih delavcev, ki so vdano skrbeli, da mu že od malih nog ni v klubu nikoli nič manjkalo. Navsezadnje pa menimo, da prestop naših igralcev v druga okolja koristi tudi samim društvom, ki vzgojijo talent. Nasprotniki odhodov v italijanske klube bi sicer tarnajo, da vsaka selitev osiromaši že tako skromno domačo zasedbo, kar je čisto res. Pravilo-

ma pa slovenske ekipe zmorejo ostati na tisti pridobljeni (povprečni) ravni tudi s preostaliimi igralci, ki niso dovolj dobri za višje lige (in posledično odhod v močnejše sredine). Klubi pa od posameznikov, ki odidejo, prejmejo solidne denarne odškodnine, ki pomenijo še kako potreben prispevek za kritje vsega delovanja. Ob tem pa še mnogo pomembnejši dejavnik – pridobitev ugleda. O slovenskem društvu XY, ki proizvaja odlične športnike, primerne za višjo raven tekmovalnosti, stalno poročajo mediji. Ostali klubi in panožne zveze ga spoštujejo in cenijo, naokrog pa se širi glas, da velja vpisati otroka tja, ker tam pač vzgajajo kakovostne tekmovalce. Mar ni to promocija za naš šport? Mar naši uspešni športniki, ki nastopajo v večinskih klubih, ne sijo slovenske zastave po Italiji ali celo po svetu? Mar ni v tem nekaj pozitivnega za vse? V določenem trenutku se je namreč treba zavedati, da sami ne moremo sanjariti o vrhunskih prvenstvih, ki jih z enim ali dvema izstopajočima posameznikoma niti zdaleč ne moremo vzdržati. Zato gre mogoče vsaj razmisliti o tem, da je ena od možnih poti tudi vzgajanje športnikov za... izvoz.

HC

S 3. strani

Msgr. Ravignani...

Po vrnitvi v hotel je bila na vrsti najprej recitacija otrok, ki so sodelovali pri jutranjih delavnicah, nato nastop solista Marjana Štrajna, ki je ob Klančičevi spremljal zapel dva samospeva, medtem ko je moški zbor pod vodstvom Mirka Ferlana ob že navedenih pesmih zapel še Vodopivčeve Žabe. Tem pevcem so se nato pridružile še pevke, da so skupno izvedli priredbo ljudske Sedma ura in Pojdem na prejo Brede Šček.

S tem se je torej končal tudi pevski del seminarja, ki pa je udeležencem ponudil veliko več. Zlasti se je vsem zdelo zelo lepo, da je na obisk prispel tržaški škof Evgen Ravignani. V sredo je v župnijski cerkvi sv. Jurija vodil slovesno somaševanje, med katerim je združeni zbor pod vodstvom Edija Raceta izvajal lani naučeno mašo. Tržaški škof je med homilijo, ki je bila uglašena na sporočilo praznika Jezusovega spremenjenja na gori, izpostavil dragoceno vlogo, ki jo v bogoslužju imajo organisti in cerkveni zbori. V četrtek dopoldne pa je zbranim v pevski sobi poglobil prav to snov, ki jo je osvetlil tudi z vidika zadnjega Vatikanskega koncila, na koncu pa izpostavil zlasti pravilo, da sta petje in glasba v funkciji same liturgije in da je potrebno posvečati največjo pozornost besedilom in glasbenemu jeziku, ki ju uporabljamo, ker gre za spoštovanje dostojanstva bogoslužja. Predlagal je, naj pri cerkvenih opravilih imajo večjo vlogo same orgle, ki lahko tudi samostojno bistveno prispevajo k lepoti bogoslužja, na koncu pa je vse

pozval, naj ohranimo in ovrednotimo ljubezen do slovenske cerkvene pesmi, češ da smo Slovenci narod, ki s petjem izraža svojo vernost. “Z ljubosumjem ohranjajte to dragoceno dediščino in jo posredujte prihodnjim generacijam”, je škof Ravignani sklenil svoj nagovor. V popoldanskih urah med tednom so bili tudi letos na vrsti kulturni izleti, ali pa kopanje v odprtih ali pokritem bazenu ptujskih toplic. Že v ponedeljek smo si ogledali vsaj nekatere kulturne znamenitosti Ptuja, v torek nas je pot vodila na obisk Velike Nedelje, tamkajšnje cerkve in preurejenega župnišča z zanimivo knjižnico ter še nekoliko bolj oddaljene proštiske kleti. V četrtek popoldne so se udeleženci seminarja odpravili na atobusni izlet po Slovenskih goricah, tako da so si ob ostalem ogledali tudi 200 ha velike po denacionalizaciji obnovljene vinograde in vinske kleti Dveri-Pax v Jarenini na Jeruzalemski vinski cesti ter si v vselem razpoloženju privezali dušo v bližnjem kmečkem turizmu. Teden na Ptuj je sploh minil v znamenju lepega razpoloženja, ki se je v večernih urah spontano razvilo v prijateljsko druženje v hotelskem predverju ob harmoniki, petju, smehu in klepetu, kar povezuje ljudi, ki med letom pojejo po raznih korih, a se tudi povezujejo v Združenji zbor za stvarne potrebe ob posameznih verskih dogodkih, ki so pomembni za vso slovensko versko skupnost na Tržaškem.

Lep življenjski jubilej

Osemdeset plodnih let Zdenka Vogriča

Ko sem pred dnevi vprašal njegovo ženo, gospo Veroniko, kje je mladenič, ki bo 12. avgusta dopolnil 18 let, se je prešerno zasmejala in mi dejala, da ne, "mož zares ne more priti k telefonu", ker sta ravnokar odhajala "v mesto po nujnih opravkih". Prijazno mi je tudi dodala, da bo Zdenku povedala, da sem klical, kot je tudi rekla, da ni ravno zadovoljen, ko se govori o "visokih življenjskih jubilejih".

In sem sklenil, da bom zapisal nad pričujoče pisanje raje, da gre za lep življenjski jubilej! Pa sva se le našla, tik pred zdajci; v torek zjutraj je potkal na vrata in se mi nasmajal ter povedal, da dan ni preveč dober, ker da sem ga zgodaj vrgel iz postelje.

"Po moje zato, ker jih boste jutri imeli osemnajst, ne?", sem ga vprašal, ko je sedel v našem uredništvu, urejen kot vedno, sveže obrbit, gospod iz časov, ki jih naša družba za vedno in zelo, preveč skrbno briše.

Zdenko Vogrič je Goričan, rojen

Francu Vogriču in Mariji Hojak, ki sta bila oba iz Čepovana in sta se v Gorici poročila leta 1921, kjer se jima je rodil tudi Zdenko 12. avgusta leta 1928.

"Moj rod izhaja iz Čepovana, revni, a delavni ljudje so bili, oče si je leta 1921 v Gorici na Korzu prigaral trgovino, tam sem se tudi sam rodil", se zamisli v daljne čase gospod Zdenko, ki umirjeno govori o tragediji družine, ki je bila vedno zavezana slovenstvu. Kot mlad fant je hodil med počitnicami v Čepovan, kjer si je njegov oče kupil hišo, pravzaprav sanje, da bi "tam preživel leta, ko bi šel v penzijo".

"Moralo se je tako končati, kot se je"! je bil kratek gospod Zdenko, ko je uvedel pogovor o tragediji, ko so med drugo vojno odpeljali Nemci celo njegovo družino v taborišča: "Sam sem bil v Spittalu v delovnem taborišču, brat in oče sta bila odpeljana v Dachau,

mama pa v Auschwitz". Pove mi še, da je bilo maja leta 1944, ko so jih prišli, njega in podobne, ki so delovali v odporniškem gibanju, ker so imeli sestanek v neki hiši nasproti sodišča, pri gospodu Ignaciju Plahuti. Američani so osvobodili Dachau, Rusi Auschwitz, a Zdenkov oče je umrl v Dachau za posledicami trpljenja, 22. maja leta 1945. Zdenko mi umirjeno pove, da ga niso sežgali, ampak pokopali na tamkajšnjem pokopališču, med-

tem ko se je mama vrnila čez mesec dni, preko Berlina, od koder je prinesla domov tudi "majhen in sploh prvi fotografski aparat, ki sem ga kdajkoli držal v rokah".

"Mislim, da je bil to prvi fotoaparat v naši hiši, mama ga je pobrala v Berlinu na nekem pogorišču, kjer je iskala obleke, da so se lahko s sotrpinkami vsaj za silo oblekle", mi pove gospod Zdenko o začetku svoje navezanosti na fotografijo. Goričan v žlahtnem pomenu besede, meščan je gospod Zdenko, a hkrati navezan na Goriško, na po-

Foto JMAP

deželje.

Tih in skromen, nevsiljiv in gosposki, navezanosti na zemljo ne kaže, a jo živi.

Po vojni je postal učitelj, zadnji letnik je opravil na slovenskem učiteljsku v Križni ulici in takoj začel poučevati, najprej v Vrtojbi, nato na Vrhcu Sv. Mihaela, v Škrlejem v Brdih, na Valerjsku v Števerjanu, pa spet na Vrhcu, "a smo se potem dogovorili, da gremo poučevati v italijanske šole, da so naši ljudje lahko dobili mesta na slovenskih šolah", in je nato poučeval na italijanskih šolah v Trzinu in v Gorici, zadnja leta pa je skrbel za pouk o filmu po raznih šolah na Goriškem.

Je soustanovitelj fotografskega kluba Skupina 75, ki mu je tudi predsedoval, a se je "zaradi družinskih razlogov umaknil iz vodstva, čeprav sem rad sodeloval vsa leta pri vseh naših pobudah".

Fotografija in zbiranje narodnega blaga, zadnja leta zelo plodno sodelovanje s kolegico Eriko Jazbar in sinom Markom, s katerima je izdal že več knjig o navadah, običajih in šegah na Goriškem in zgodovini Goriške, slovenskih sledeh v Gorici, to so najbolj pomembne stvari, ki bi lahko boljše označile našega slavljenca. Zdenko Vogrič je tih in umiren, skromen gospod, ki ga nisem še nikjer videl brez fotografskega aparata, ker so mu vseč predvsem

"krajine, portreti, naši ljudje, vasi ter seveda običaji, pa čeprav sem včasih fotografiral tudi na potovanjih". Ravno te dni se je vrnil iz Koroške v Avstriji, kamor hodi že leta letovat h kmetu, ki govori slovensko, a se nima za Slovenca. Pove mi, da moramo biti obzirni do Korošcev, kajti: "Sam sem šel z leti in leti pogovorov spoznal, kakšna grozodejstva so počeli nad nami, kakšno raznarodovanje je tam bilo in je še"! In mi dvakrat mirno naroči, da moramo razumeti te ljudi in jih ne obsojati, kot "se pre-rado dela".

Vprašam ga, kaj pravi svojima vnukoma Vanji in Lenartu, kaj bi rekel mladim o slovenstvu, a je kratek, kot vedno: "Ni kaj reči, ker že živimo v tem, od vedno, samo v tem".

Po pogovoru greva na kavo v bar Pace čez cesto na Travniku, kjer vsak dan govorimo vse jezike Gorice, sedeva in spijsava kavo, plača seveda on, "ker se tako spodobi"! Pozdrav je čisto njegov: "Sedaj pojdi delat, dovolj je bilo 'čokol'! In ne napiši, da sem prejel kako priznanje za življenjsko delo, ker je ti isti življenjski zares krut privednik, kot da človek nima več življenja pred seboj".

Nisem napisal, a vseeno v imenu naših bralk in bralcev in v imenu našega uredništva: "Na mnoga leta, gospod Zdenko".

Jurij Paljki

Bomo rešili klimatski problem?

Kaj se nam obeta

Če bo energetska poraba na svetu še naprej naraščala za 1,8 % na leto, bo leta 2030 za 55 % višja, glede na leto 2005. Skoraj polovico tega povišja bomo pripisali ekonomskemu napredku Kitajske in Indije. Ker bodo fosilna goriva še vedno ostala glavni vir energije (s tem zadovoljila 84% povpraševanja), bo emisija toplogrednih plinov (TGP) leta 2030 višja za 57 % glede na leto 2005. V najboljšem primeru, da bi se povpraševanje po primarni energiji povečalo 'le' za 1,3 % na leto in bi se energetska mix premaknil bolj k virom z nizko emisijo toplogrednih plinov (fosilna goriva bodo tudi v tem primeru na vrhu), bi emisije TGP bile za 27% višje glede na leto 2005. V tem primeru bi se koncentracija CO₂ v atmosferi povečala od sedanjih 380 ppm na 550 ppm. Po najbolj optimističnih pogledih, ki jih ureja IPCC - International Panel on Climate Change, bi ta koncentracija CO₂ v atmosferi povzročila povišanje temperature za 3° C glede na preindustrijsko dobo.

S pogledom še bolj na daleč, na leto 2050, niso seveda predvidevanja nič boljša. Zamislimo si energetske prihodnosti v štirih scenarijih, ki jih poimenujemo po ekzotičnih živalih: lev, žirafa, slon in leopard. V vsakem scenariju je treba upoštevati dva parametra: stopnjo zavzetosti vlad za energetske politike in stopnjo kooperacije in integracije javnega in privatnega sektorja na lokalnem in mednarodnem področju. Scenarij leva, ki je najbolj optimističen, predvideva veliko zavzetost ustanov za energetske politike (na lokalnem, deželno, pa še močno kooperacijo in integracijo med javnim in privatnim sektorjem).

Po scenariju leva bo leta 2050, zaradi ekonomskega napredka in demografskega narastka, pov-

praševanje po primarni energiji dvakratno od današnjega in še vedno bomo zasledili v energetske proizvodnji na prvem mestu fosilna goriva. Z optimističnega vidika leva se bo proizvodnja TGP hitro dvigala do 2020 in se stabilizirala leta 2035 pri 35% več kot danes. Po scenariju leoparda, ki je najbolj pesimističen, ker predvideva zelo nizko zavzetost vlad in skromno kooperacijo, bi emisija TGP leta 2050 narasla za 90%.

To so katastrofalne napovedi dveh resnih mednarodnih organizacij: prva je IEA - International Energy Agency, organ sveta za energetske politiko 26 držav članic (države OCSE, med katerimi je tudi Italija); druga je WEC - World Energy Council, ki je najvažnejša svetovna organizacija za energetske probleme, v kateri je včlanjenih 94 držav, poleg največjih svetovnih energetske družb, univerzitetnih ustanov, raziskovalnih centrov in nevladnih organizacij.

Da premagamo energetske izzive prihodnosti, bi torej morali osvojiti levo strategijo: vse države bi morale stopiti takoj v akcijo, čim več sodelovati in se koordinirati z interakcijo tako privatnega kot javnega sektorja. Drugače bo pomanjkanje energetskega virov povzročilo vse več mednarodne

daj pomislimo na ladje. Pa vendar, pomorski prevoz je tudi zaskrbujoč vir glavnega toplogrednega plina, ki je CO₂. To izhaja tudi iz poročila, ki ga je izdala Inter-tanko, družba, v kateri je včlanjena večina pomorskih prevoznikov.

Trenutno se po morju vozi okoli 90.000 tovornih ladij, ki porabijo 350-410 milijonov ton goriva na leto. S tem proizvedejo 1,2 milijonov ton CO₂, ki gre v zrak. Prevozniki se pa vedno raje odločijo za prevoz z ladjo, kot pa z letalom. Tu so razlogi predvsem ekonomske narave. Če pa pogledamo z ekološkega vidika, vidimo, da se to tudi izplača, ker letalo, pri prenosu ene tone tovara na km, proizvede 540 gr CO₂, ladja pa le 15 gr tega plina.

Zlahka opazimo, da se je v zadnjih letih tovarni promet po morju zelo povečal in vse te ladje, ki preplujejo oceane sveta, hočejo priti čim prej na cilj. Izračunali so, da se je s tem globalna emisija CO₂ iz tovornih ladij v zadnjih šestih letih skoraj podvojila. In to kljub tehnološkemu napredku, ki si prizadeva, da je izkoristek goriva ladijskih motorjev čim večji in emisija škodljivih plinov čim manjša. Ta problem mislijo rešiti z uvedbo destilirane goriva namesto tistega gostega, ki se danes uporablja. Destilirano gorivo bi se pridobilo iz zadnjega stadija obdelovanja petroleja. Z uporabo tega goriva, ki bi pa bilo nekoliko dražje, bi se

tudi strožji nadzor nad emisijami pomorskega tovornega prometa. **Kako bi rešili energetske krize** Predvidevajo, da se bo v svetu leta 2030 povečala potreba po energiji najmanj za 50 % in leta 2050 za 100 %, glede na sedanjo uporabo. Problem je res zaskrbujoč, tako z znanstvenega kot s političnega vidika. Še posebej, ker se za-

Pacifika proti celini in nazaj, poganja v Kaliforniji stotine orjaških vetrnic, s katerimi pridobivajo električno energijo. Sončne energije se tudi ne da izkoristiti povsod, vsaj v zadovoljivih količinah ne. V Italiji se to obnese predvsem na jugu države, na severu se pa da uporabiti za manjše potrebe, kot npr. za segrevanje manjših prostora-

iz arabskih držav in plin iz Rusije. Nismo se pa nikakor odrekli nuklearni energiji, ki jo uvažamo iz Francije (57 nukleark), Švice (4 nukleark), Slovenije (1 nuklearka - Krško) in Slovaške (1 nuklearka).

Na Zemlji je sedaj skoraj 500 nuklearnih central, ki proizvajajo 17

% električne energije. Te centrale so porazdeljene po 31 državah. V gradnji pa je še 27 novih nukleark, ki bodo zadovoljile potrebe Japonske, Kitajske, Indije in države nekdanje Sovjetske zveze.

Po nesreči v Černobilu, ki se je zgodila pred dvajsetimi leti, je tehnologija na tem po-

vedamo, da moramo dobiti rešitev mnogo pred letom 2030. Da rešimo okolje, se moramo čim prej odreči tradicionalnim virom energije. To pomeni, da bomo še naprej uporabljali fosilna goriva, ki jih bomo pa s časom nadomestili s 'čistimi', ki ne proizvajajo CO₂. Le tako bomo pripomogli k zmanjšanju učinka tople grede v atmosferi.

Najraje bi izbrali take rešitve, ki se nam zdijo najmanj nevarne in najbolj naravne. Pomislimo zato najprej na možnost izkoriščanja energije vetra in sonca. Za uporabo vetrne energije je treba namestiti veliko število klopkičnih pelerjev, za uporabo sončne pa prekriti velike površine s panoi in zrcali. V Italiji se take centrale že postavljajo, seveda le na primerenih področjih. Tako pridobimo 'čisto' električno energijo, brez vsakih emisij toplogrednih plinov, a stroški so v obeh primerih zelo visoki, bodisi za namestitev struktur kot tudi za vzdrževanje. Izkoriščanje eolične energije se posebno obnese v tistih deželah, kjer je mnogo stalnega vetra, brez pogostih sunkov, kot je npr. na Kreti. Obneslo se je tudi v zahodnih predelih ZDA: veter, ki veje od

rov. Ker z izkoriščanjem vetra in sonca utegnemo sedaj kriti le nekaj odstotkov celotne potrebe, se je treba odločiti za neko alternativo. Nekateri si veliko obetajo od geotermične energije, a izkoriščanje tega vira se izplača le tam, kjer je tega veliko na razpolago, kot npr. na Islandiji. Velike količine 'čiste' električne energije bomo dobili na najlažji način, če se odločimo za jedrsko energijo. Tudi Italija vidi sedaj, ko smo sredi energetske krize, rešitev v ponovni umestitvi atomskih central.

Pred 21 leti, ko smo se na referendumu odrekli atomski energiji, smo v Italiji imeli 4 nukleark v krajih: Latina, Trino, Garigliano in Caorso. Prve tri so bile že na koncu delovne dobe, medtem ko je bila centrala Caorso v namestitveni fazi. Takrat smo se pač tako odločili, ker je na nas gotovo deloval učinek Černobil. Prepričal nas je, da je bolje, če se nukleark ukinemo. Zapri so tako, na stroške nas državljanov, vse štiri centrale, ostali so pa nuklearni odpadki, ki do danes niso še dobili primernih odlagališč. Od takrat, da bi zado- stili potrebam, smo vse več in dražje kupovali naftne proizvode

dročju zelo napredovala. Nove jedrske centrale, ki jih danes gradijo, imajo boljše in varnejše reaktorje, ki so bolj učinkoviti in bolj ekonomični od prejšnjih. Ti reaktorji nove generacije, ki namesto vode uporabljajo hlajenje na tekoče kovine, imajo hitrejši cikel, ker delujejo pri mnogo višjih temperaturah. Možno je tako recikliranje nuklearnega goriva, kar prinese do minimalnih odpadkov z večjim izkoristkom energije urana. V Franciji in v Veliki Britaniji so že začeli s postavljanjem teh 'hitrih reaktorjev'.

Sedaj si veliko obetajo od tehnologije 'hitrih reaktorjev', kjer bi se za hlajenje uporabljala mešanica težkih kovin, npr. svinca in bizmuta. Zanimivo, da je bil ta način hlajenja jedrskih central v rabi že sredi 20. stoletja, a so to tehniko kmalu opustili in rabili raje hlajenje z vodo. Pri vseh teh reaktorjih, ki so že četrte generacije, je tudi zagotovljena večja varnost, ker imajo sistem samougaševanja, ko dosežejo prekomerno temperaturo. Pri vseh teh reaktorjih se črpa energija iz cepitve urana, na tisto, pridobljeno s fuzijo, bo pa treba počakati še kakih dvajset let.

Marija Kerže

napetosti, kar lahko pripelje do nepredvidljivih posledic.

Pomorstvo in topla greda

Ko se govori o topli gredi, malok-

zmanjšalo emisije ne samo CO₂, ampak tudi ostalih onesnaževalcev, kot so npr. žveplovi oksidi. V prihodnje mislijo vsekakor uvesti